

DEMOKRACIJA

Zmagoslavje koalicije Slovenija

Dober izid NSi in SDS, ki sta premagali vse tri vladne stranke, LDS z upokojsko stranko in ZL, pomeni, da se nam obeta vroča politična jesen. Tokrat je bil izid 4:3 za koalicijo Slovenija, kar za jesenske volitve v DZ napoveduje velike politične premike.

Imeli smo prav:

LDS je bila poražena že na tokratnih volitvah!

9 771408 049069

POLITIKA
"Slikajte
me s
papežem!"

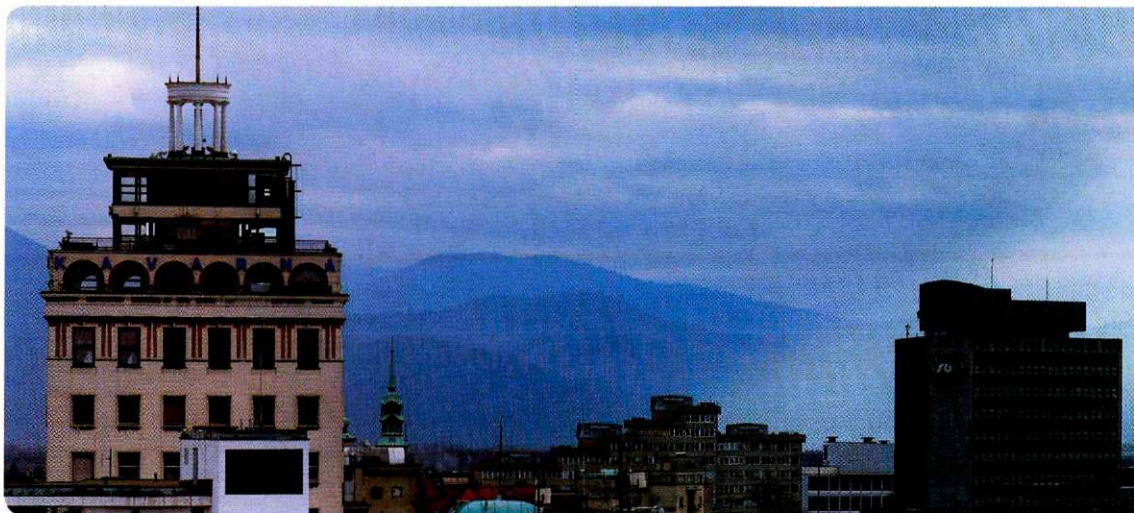

SLOVENIJA
Geplin
po poti
banke SIB?

INTERVJU
Milan Gregorič
Nepravilni očitki
o veliki ogroženosti

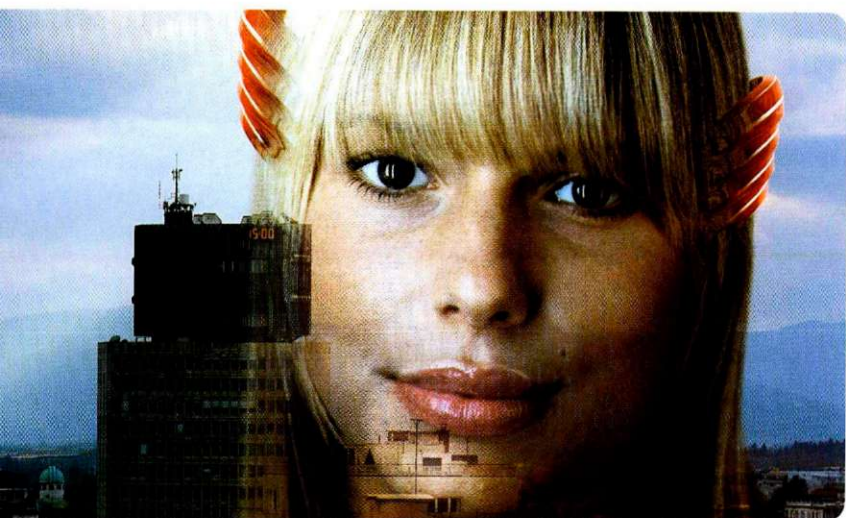
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

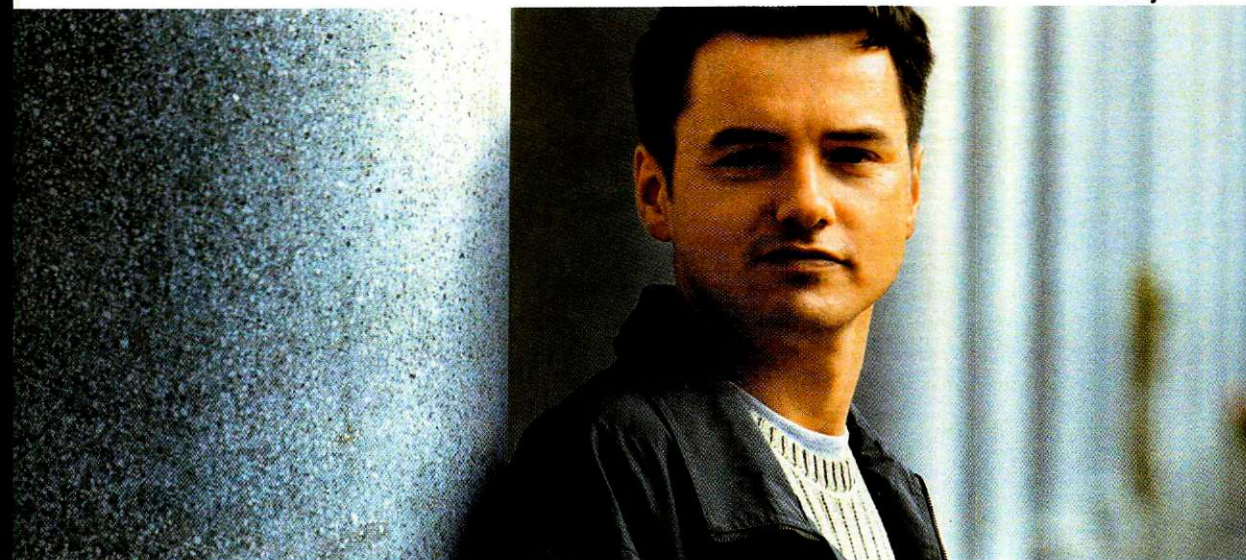

Agencija 41, design: LUMS Studio, foto: T. Gregoric, J. Pukčič, Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Hud poraz eldeesovcev

Na naslovnici prejšnje številke Demokracije smo si postavili vprašanje: Ali se bo Liberalna demokracija Slovenije soočila z resnico in porazom že na evropskih volitvah ali pa bomo morali počakati do jeseni? Nedvomno smo postavili pravo vprašanje, saj je bila največja vladna stranka poražena že na tokratnih volitvah. Skratka, imeli smo prav s svojo napovedjo, da je poraz liberalne demokracije samo vprašanje časa. S tem smo dokazali, da smo resna in verodostojna revija, ki bralcem skuša prikazati resnično podobo Slovenije in sveta brez velikih zlaganih zgodb ...

Za LDS je poraz nedvomno hud in boleč. Na to kaže dejstvo, da se predsednik vlade in liberalne demokracije Anton Rop v nedeljo zvečer sploh ni prikazal v tiskovnem središču. Iz volilnega štaba stranke se je zlovoljno raje odpravil domov, kot da bi še nadalje odgovarjal na neprijetna novinarska vprašanja. Razlog je očiten. LDS je leta 2000 pod Drnovškom dobila kar 36,21 odstotka volilne podpore, sedaj pa 21,93 odstotka, kar pomeni skoraj petnajstodstotni volilni padec. In namesto pričakovanih najmanj treh poslancev za evropski parlament so dobili samo dva, kar je močno pod njihovimi pričakovanji, saj so ta segala tja do štirih poslanskih mest. In če ne bi njihova lista nastopila skupaj s stranko upokojujencev DeSUS (leta 2000 sta ti dve stranki skupaj dobili več kot 41 odstotkov glasov), bi se jim lahko zgodilo celo to, da bi dobili samo en evropski poslanski mandat. Za največjo vladno stranko je še posebej boleče to, da jih je na prvem mestu prehitela Nova Slovenija, na katero so vedno gledali podcenjevalno in jo zmerjali s satelitom Janševe SDS. Na nedeljskih volitvah se je pokazalo, da je LDS premagljiva in da se bliža čas, ko se bo iztekla njihova obsojenost na oblast. Ropu, Gabru in drugim eldeesovcem je nedvomno poleg korupcije, arogantnosti, odmikanja od sredine škodovalo tudi odmikanje od nekdanjega predsednika njihove stranke Janeza Drnovška. Vidni član LDS Dimitrij Rupel je zato volilne izide ocenil kot hud padec volilne podpore stranki in to razložil z dejstvom, da je LDS "začela voditi preveč levičarsko politiko oziroma politiko, ki gre preveč v smeri Foru-

ma 21". Na drugi strani pa se je Jelko Kacin jezil na Drnovška, ker ni pozval volivcev na volitve. Je pa dejstvo, da niti Drnovšek niti Kučan nista več tako priljubljena, kot sta bila v preteklosti, da bi lahko eldeesu vidno koristila. In ko začne iti voz po klancu navzdol, ga je praktično nemogoče ustaviti. Poleg eldeesa je tranzicijski levici en poslanski mandat prinesla združena lista. Pahor, ki je bil izvoljen s pomočjo preferenčnih glasov, je s tem dobil zadoščenje, vendar je kljub temu deloval kot kup nesreče, saj si nikakor ne želi iti v Bruselj. Združena lista je v primerjavi z letom 2000 pridobila dva odstotka volilne podpore – 14,17 odstotka, kar kaže na možnost, da bi sčasoma prevzela primat na tranzicijski levici, še posebej če bo liberalna demokracija še naprej vodila tako samomorilsko politiko kot v zadnjem letu in pol.

Za neverodostojno, nenačelno politiko je bila kaznovana SLS z 8,44-odstotno volilno podporo, kar ni bilo dovolj za osvojitve poslanskega mesta v evropskem parlamentu. SLS se sooča s krizo identitete. Slednjo skuša njen predsednik Janez Podobnik po novem spet najti v političnem prostoru, ki mu je v prejšnjih letih pogosto obrnil(a) hrbet. Na to kaže njegova izjava, da so nedeljske volitve izjemen uspeh "slovenskih desnosredinskih političnih strank, vključnih v Evropsko ljudsko stranko, ki so dobile več kot 50 odstotkov".

Glavni delež k zmagi sredine in desne sredine sta prispevali NSi in SDS. Prijetno presenečenje nedeljskih volitev je NSi, ki je z nosilcem liste Lojzeto Peterleto presenetila vse, tudi sebe. S 23,47 odstotka volilne podpore je dosegla izjemen izid. Obrestovala se ji je načelna opozicijska drža, veliko glasov pa je prinesel Peterle, ki se je v zadnjih letih uveljavil v Bruslju, zaradi česar se mu ni bilo treba ukvarjati s slovenskimi notranjepolitičnimi obračuni, ki vedno puščajo tudi negativne posledice. Peterleta ljudje prepoznavajo kot enega izmed nosilcev Demosa in slovenske osamosvojitve. Ne nazadnje si je pozitivno podobo ustvaril tudi z uspešno ozdravljeno boleznijo in hudomušnimi nastopi. Dober uspeh je dosegla tudi SDS s 17,68 odstotka glasov. Kot kažejo vzporedne volitve, ima stranka še precej rezerve za jesenske volitve, saj njen glavni adut Janez Janša na nedeljskih volitvah ni kandidiral.

Za koalicijo Slovenija je osvojitve štirih evropslanskih mest neverjeten uspeh. S tem sta opozicijski stranki porazili vladajočo koalicijo, kar je nedvoumno sporočilo volivcem, da jeseni obstaja realna možnost za spremembo oblasti. Koalicijo Slovenija zato v naslednjih mesecih čaka težak boj za volilno zmago, saj se vladajoče stranke ne bodo kar tako sprijaznile z odhodom z oblasti. Pričakujemo lahko aktivnejšo vlogo Foruma 21, ki pa se mu bo po robu poskušal postaviti "zbor za republiko", ki naj bi ga sestavljali intelektualci iz krogov Nove revije in širše.

Metod Berlec

Za LDS je poraz nedvomno hud in boleč. Na to kaže dejstvo, da se predsednik vlade in liberalne demokracije Anton Rop v nedeljo zvečer sploh ni prikazal v tiskovnem središču. Iz volilnega štaba stranke se je zlovoljno raje odpravil domov, kot da bi še nadalje odgovarjal na neprijetna novinarska vprašanja.

9 Pasti nacionalnega interesa

Vstop v EU je znova odprl vprašanje nacionalnega interesa, ki je bil v slovenski družbi v zadnjih letih že obravnavan.

11 Upor paradržavnemu monarhizmu

12 Zmaga koalicije Slovenija

Nedeljske volitve poslank in poslancev v evropski parlament so pokazale, da v slovenskem političnem prostoru prihaja do spremembe razmerja med levico in desnico, ki smo ga bili vajeni zadnja leta. Dober izid NSi in SDS, ki sta premagali vse tri vladne stranke, liberalno demokracijo (LDS), združeno listo (ZL) in DeSUS, pomeni, da se nam obeta vroča politična jesen.

16 "Slikaj me s papežem"

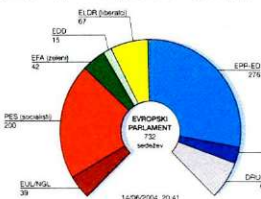
Čas pred volitvami je vedno čas, ko se politiki radi kažejo v družbi vplivnih ljudi. Med bolj zazelenimi osebami so zagotovo cerkveni predstavniki, za katere se zdi, da pri izbiri časovnega termina tovrstnih obiskov v zadnjih letih niso imeli najbolj srečne roke.

18 Geoplin po poti SIB?

22 Lastninjenje Iskre Avtoelektrike

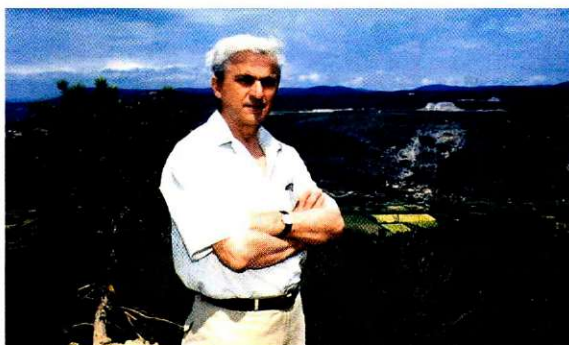
24 Premišljeno o okolju

31 EPP-EDU ohranila večino

Volitve v evropski parlament so v veliki večini evropskih držav bolj kot kar koli drugega zaznamovali porazi vladajočih strank, nizka volilna udeležba in precejšen uspeh evroskeptičnih strank. Sestava parlamenta tako ostaja podobna kot v prejšnjem mandatu, saj bo večino ohranila Evropska ljudska stranka – Evropski demokrati (EPP-EDU).

34 Neupravičeni očitki o veliki ogroženosti

Pogovor z Milanom Gregoričem

Slovenija je udejanila pravice, o katerih ni v mednarodnih listinah ne duha ne sluha, to so npr. dvojna volilna pravica, zajamčeno zastopstvo v predstavniških organih, pravica do veta pri normativnem in praktičnem urejanju manjšinskega varstva, razglasitev manjšinskega jezika za uradnega, obvezno učenje italijanščine v predšolskih, osnovnošolskih in srednješolskih ustanovah dvojezičnega območja tudi s strani otrok večinskega naroda idr.

42 Napotki Zdenki Kidrič

56 Enkratna igra in dogodek

Nogomet z veliko začetnico je mistifikacija realne predstave o nogometu, ki nas popelje v nov svet ...

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blazič, Aleš Kocjan, Gijle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošče, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjancić tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poština plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Arhiv Demokracije. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Ob službo zaradi spoštovanja zakonov

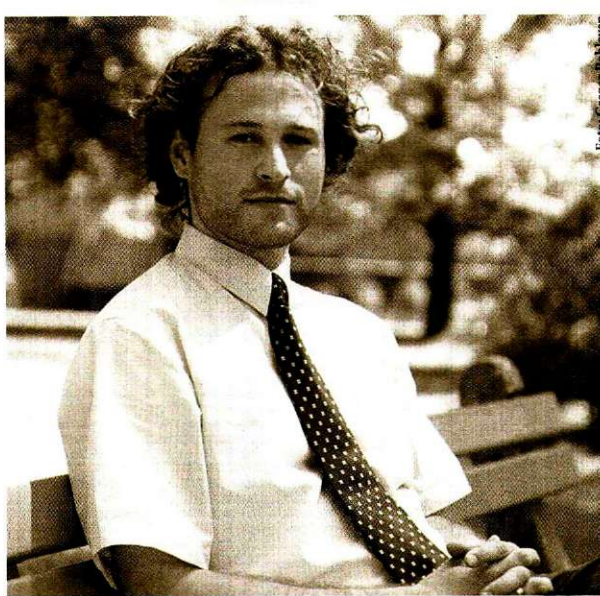

Foto: Gregor Babilek

Pogovarjali smo se s Petrom Golobom, nekdanjim vicekonzulom v Zagrebu.

Na slovenskem veleposlaništvu v Zagrebu ste bili pred dvema letoma pristojni za izdajanje vizumov tujim državljanom za vstop v Slovenijo. Z nadrejenimi ste se sprli, ker niste želeli izdati vizuma makedonski državljanke. Zaradi tega primera ste izgubili službo. Ali to pomeni, da ste bili ob službo zaradi spoštovanja zakona?

Tako je. Ob službo sem bil, ker sem nadrejene opozoril, da od mene zahtevajo protipravno ravnanje, s katerim bi prekorajil svoja uradna pooblastila in zagrešil kaznivo dejanje. Šlo je za dva primera: v prvem primeru je državni podsekretar Andrej Šter zahteval, naj izdam vizum dvema državljanoma BiH, čeprav za to nisem imel krajevne pristojnosti (izključno pristojno je bilo veleposlaništvo v Sarajevu), v drugem primeru pa je državni podsekretar Andrej Grasselli zahteval, naj makedonski študentki izdam vizum, čeprav bi morala slednja pridobiti dovoljenje za bivanje, ki ga izda pristojna upravna enota. Z izdajo vizumov bi v prvem primeru neposredno kršil obvezna konzularna navodila, v drugem pa zakon o tujcih. Zahteva Andreja Grassellija je toliko spornejša, ker je bil o protizakonitosti izdaje takšnega vizuma prej pisno obveščen, poleg tega pa je o tem vprašanju že obstajalo obvezno navodilo MNZ. Šter me je nato v pismu veleposlaniku strokovno in osebno diskvalificiral in zahteval moj odpoklic, o čemer sem pisno obvestil zunanjega ministra Dimitrija Rupla. Ministra sem prosil za varstvo, vendar mi je teden dni kasneje izdal odločbo o predčasnem odpoklicu. Sprožil sem delovni spor, višje delovno in socialno sodišče pa je izdalo pravnomočno začasno odredbo, s katero je zadržalo sporno ministrovo odločitev "za čas, dokler traja ta spor o nezakonitosti odločbe o razporeditvi". Vendar minister Rupel te pravnomočne sodne odločbe ni spoštoval. Ker sem v skladu s sodno odločbo še naprej prihajal na delo na veleposlaništvo v Zagrebu in ne v Ljubljano, kot bi si želel minister, mi je odpovedal delovno razmerje.

Zatrjujete, da je bilo delovno razmerje z vami pretrgano nezakonito samo zato, ker niste ubogali ukaza iz Ljubljane ...

To izhaja tako iz pisne dokumentacije kot tudi iz izjav prič, ki jih je že zasllišalo Delovno in socialno sodišče v Ljubljani. Zlasti iz dokumenta MZZ z dne 29. 10. 2001 jasno izhaja, da me minister Rupel ni premestil zaradi "delovnih potreb veleposlaništva", kot zatrjuje v svojem sklepu o razporeditvi, temveč je bila moja razporeditev posledica dejstva, da sem se po mnenju MZZ "neupravičeno skliceval na Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)", namesto da bi se držal "dotedanje konzularne prakse". Takšen očitek je seveda strokovno popolnoma neresen, saj so dolžnost uporabe ZUP v vizumskih postopkih, kot jo izrecno in nedvoumno določa 63. člen zakona o tujcih, potrdili tudi dva urada MNZ in Služba vlade za zakonodajo. Ker sem si torej drznil nadrejene na MZZ opozoriti, da kršijo načelo samostojnosti odločanja iz 12. člena ZUP in da ima to njihovo ravnanje tudi elemente kaznivega dejanja, sem bil šikaniran s premestitvijo in kasneje – zaradi spoštovanja pravnomočne sodne odločbe – še s prekinitvijo delovnega razmerja.

Pred časom ste državnemu sekretarju na ministrstvu za notranje zadeve Gregorju Virantu poslali pismo, v katerem ga opozarjate, da javni uslužbenci, ki prijavijo korupcijo, niso učinkovito zavarovani. Kaj bi bilo treba spremeniti za večje varstvo javnih uslužbencev?

Zlasti predsednik vlade Rop bi moral zagotoviti, da posamezni ministri izvajajo tisto, k čemur se je vlada zavezala v 6. točki 12. člena Kodeksa ravnanja javnih uslužbencev ter v 22. členu Kazensko-pravne in 9. členu Civilnopravne konvencije o korupciji. Ker nekateri ministri teh zavez ne spoštujejo, bi morali za svoje ravnanje politično odgovarjati. Penkov protikorupcijski urad je Ropa že opozoril, da so šikaniranja javnih uslužbencev, kot jih izvajajo nekateri "predstojniki", t. j. ministri, postala množičen pojav! Zato se čudim, da Rop proti takšnim ministrom še vedno ne ukrepa, saj postaja s tem subjektivno soodgovoren za njihovo početje. **M. P.**

Korupcija in bogatenje
(Stran 8)

V korist malih in srednje velikih podjetnikov
(Stran 10)

Pritožba na ustavno sodišče
(Stran 15)

Nemške težave
(Stran 22)

Za vestnost kaznovana
(Stran 26)

Venera prek Sonca
(Stran 28)

Antarktični led svari
(Stran 30)

SNG Drama v novi sezoni
(Stran 38)

Belo mesto na seznamu
(Stran 39)

Samostan odprtih vrat in src
(Stran 40)

Ljubljana, nekdanj bela ...
(Stran 44)

Zgodovina za vse
(Stran 47)

Otto nacionale
(Stran 55)

V začetku julija bo v Izoli živahno
(Stran 58)

Prvi ljubljanski škof
(Stran 62)

Dan D
(Stran 65)

Politični bumerang

Visoki politiki LDS so po porazu na evropskih volitvah jadikovali, da jim je tri mandate v evropskem parlamentu ukradla nizka volilna udeležba. Čeprav to ne drži v celoti, saj jim treh poslancev ne bi uspelo dobiti niti ob večji volilni udeležbi, lahko ugotovimo, da so se jim nedavni pozivi k bojkotu referendumu o t. i. tehničnem zakonu o "izbrisanih" zdaj vrnil kot bumerang.

Orgije

Upam, da ne bo kdo naslova te kolumne zamešal s Peterletovimi orglicami, iz katerih so se nekateri še nedavno norčevali. Govorimo o novem "videospotu" hrvaške pevke Severine, ki je svetovni javnosti (nehote) sporočila, da posel obvlada tudi v postelji in ne samo na odru. Očitno se ji je zgodilo nekaj podobnega kot pred meseci pripadnici podmladka LDS, ki je prav tako doživela trenutek slave na internetu, in to s pomočjo "umetniških" fotografij, ki so se znašle na nepravem mestu ob nepravem času. Kaj hočemo – Murphyjevi zakoni delujejo, pa če nam je všeč ali ne.

Murphy pa jo je tokrat zagodel največji vladni stranki, ki se je po dolgih letih sedenja na lovorikah prvič soočila z dejstvom, da ni več prva na vasi. Komsomolcem je resno zagodel (in ne samo na orglice) Lojze Peterle, ki so mu nekateri levičarji že pred leti dali partizansko ime Prdonja, čeprav ni jasno zakaj, kajti če smrđi po izpušnih plinih, je to zasluga vladajočih strank, ki le stežka prikrivajo gnilobo v lastnih vrstah. A glej ga, šmenta, Tone Rop in njegovi se kar nočejo sprijazniti, da niso več prvi, ampak še naprej trdijo, da ima LDS največ podpore, čeprav je vprašanje, koliko je k uspehu komsomolske liste prispeval DeSUS. Morda bi bilo o tem dobro vprašati dežurnega anketarja iz Foruma 21 dr. Nika Toša, saj se on še najbolj razume na to, kako z anketami čim več ljudi pripraviti do tega, da volijo "zdrave sile".

In če se bodo v največji vladni stranki tisti, ki so kljub vsemu proslavljali, vendarle streznili? Na to rajši ne pomislimo, kajti šok bi bil prevelik. Očitno bi bilo treba angažirati Matjaža Javšnika in Borisa Kobala, da se bo prvi minister Rop spet malo nasmehnil. A po taki senzaciji, kot se je zgodila v nedeljo, bo težko priklicati kakšen nasmeh na usta našim liberalcem. Še Milan Kučan je zadnje čase otožen. V tolažbo mu ostane edino dejstvo, da njegov najboljši soseda Janković igra za bolgarsko nogometno reprezentanco ...

Gašper Blažič

"Če bi bil minister za kulturo, bi za evropslanca podprl nekoga, ki zna igrati na orglice, ker pa sem gospodarski minister, pa ..."

(Minister Matej Lahovnik razlaga, zakaj na evropskih volitvah ni podprl Lojzeta Peterleta.)

"Vzporednice lahko potegnemo pri veliki vlogi administracije, ki jo je imela v Beogradu, kot jo ima zdaj v Bruslju."

(Poslanec združene liste Feri Horvat se v Evropi počuti kot v stari Jugoslaviji.)

"Trenutno si oddihujem od naporne zveze."

(Bernardo Jeklin je zakonska zveza pošteno utrudila.)

"Borut Pahor nagovarja večji del volilnega telesa, jaz pa se posvečam bolj njegovemu levemu delu."

(Aurelio Juri se je med volilno kampanjo preveč nagibal v levo in se na koncu obrisal pod nosom.)

"Za mnoge nasprotnike je EP v najboljšem primeru razkošna klepetalnica, najbolj omalovažujoči pa ga označujejo za potujoči cirkus."

(Vodja predstavništva evropske komisije v Sloveniji Erwan Fouere razlaga, kaj nekaterim Slovencem in Evropejcem pomeni evropski parlament.)

"Da bi bil kdo res hlod, se mi še ni zgodilo."

(Koreograf Željko Božič še ni imel opravka z "leseni-mi" plesalci in plesalkami.)

"Milijonom dolarjev sem dodal 900 tolarjev - za spoznanje, da bi bilo treba križanega končno sneti, ne snemati."

(Sociolog religije dr. Marjan Smrke je, čeprav je predčasno zapustil kinodvorano ob gledanju Kristusovega pasijona, prispeval svoj finančni delež za "ponesrečeni" film.)

"Verjetno je SDS oziroma pomladnim strankam uspelo volivce odvrniti stran od politike."

(Ideolog LDS Slavko Gaber kot zagrižen levičar krivdo za vse pripisuje SDS in pomladnim strankam. Tudi za nizko volilno udeležbo.)

"Na smučeh sem tekel maraton, a ko sem zagledal grad, sem ostal zazrt vanj, dokler me ni neki policist opozoril, da sem se po klancu odpeljal kakih 300 metrov stran od proge."

(Nekdanjega televizijca Mita Trefalta je grajska romantika na Bavarskem tako prevzela, da je kot smučarski tekač krenil s poti.)

SLOVENIJA, moja domovina. Tudi v EVROPI.

Spoštovane volivke, spoštovani volivci,
izzid glasovanja na volitvah v Evropski parlament je izjemen uspeh naše stranke.

Slovenska demokratska stranka je izboljšala svoj rezultat iz zadnjih državnoborskih volitev ter dobila poslanko in poslanca v Evropskem parlamentu, ki bosta iskreno zastopala interese Slovenije.

Zahvaljujem se vsem, ki ste pripomogli k temu uspehu.
Pred nami so novi izzivi. Pred nami je nova pot. Tudi tokrat jo prehodimo skupaj.

Hvala za zaupanje.

Janez Janša
predsednik SDS

Slovenska demokratska stranka
USTVARJAMO SLOVENIJO VREDNOT

SDS

Predlog za tožbo

Pretekli teden je nadzorni svet Zavarovalnice Triglav skupščini delničarjev poslal predlog, naj zavarovalnica v enem mesecu po skupščini (ta bo sklicana med 19. in 24. julijem) proti Nadeždi (Nadi) Klemenčič, nekdanji predsednici uprave, in Milanu Maroltu, nekdanjemu predsedniku nadzornega sveta, vložijo odškodninsko tožbo. S tožbo naj delničarji zahtevajo plačilo odškodnine za škodo, ki sta jo povzročila s tem, da sta brez ustreznega sklepa nadzornikov določila izplačilo nagrad za izjemne delovne rezultate predsednici in članom uprave v letih od 1999 do 2002, ta pa je presežala 927,8 milijona tolarjev. Nadzorniki so sprejeli tudi odstopni izjavi dveh članov uprave: Milana Tomaževiča in Vladimirja Uršiča (člana uprave sta bila tudi v času Klemenčičeve), ki bosta v zavarovalnici ostala zaposlena kot svetovalca uprave. S tem so člani nadzornega sveta sklenili ugotovitve iz posebnega revizijskega poročila, kjer so zunanji revizorji podrobno pregledali osebne prejemke, nagrade, nadomestila, avtorske pogodbe, posojila, ki so bila pod posebnimi pogoji dana članom uprave, ter skladnost poslovanja s pogodbami in predpisi, upoštevati. Od tega so izpostavili nagrajevanje dela uprave in nadzornega sveta, za kar predlagajo odškodninsko tožbo, s katero naj zavarovalnica od navedenih oseb zahteva plačilo odškodnine za škodo, ki sta jo družbi povzročila s tem, da sta brez ustreznega sklepa nadzornega sveta določila izplačilo nagrad za izjemne delovne rezultate. Za druge nepravilnosti naj bi nadzorniki na podlagi pravnih mnenj ugotovili, da tožbe ne bi bile smiselne. Sicer pa so kriminalisti marca letos zoper Klemenčičevo in Marolta na državno tožilstvo vložili tudi kazenske ovadbe. Dodajmo, da je Nada Klemenčič še vedno lastnica 1,6 odstotka zavarovalnice ali 91 delnic. Če bi jih prodala, bi zanje po nekaterih podatkih dobila 1,3 milijona evrov. Od ovadb do obtožnice in na koncu pravomočne sodbe pa je še dolga pot. Tako na strani kazenskega kot pravnega postopka. Ker doslej v vsem desetletju ni bila pravomočna še nobena "velika" stvar, je vprašanje, kaj se bo zgodilo v tem primeru. V. K.

Bosta Nada Klemenčič in Milan Marolt Zavarovalnici Triglav res vrnila milijardo tolarjev ali pa je to le pesek v oči javnosti?

Marolta na državno tožilstvo vložili tudi kazenske ovadbe. Dodajmo, da je Nada Klemenčič še vedno lastnica 1,6 odstotka zavarovalnice ali 91 delnic. Če bi jih prodala, bi zanje po nekaterih podatkih dobila 1,3 milijona evrov. Od ovadb do obtožnice in na koncu pravomočne sodbe pa je še dolga pot. Tako na strani kazenskega kot pravnega postopka. Ker doslej v vsem desetletju ni bila pravomočna še nobena "velika" stvar, je vprašanje, kaj se bo zgodilo v tem primeru. V. K.

modrosti tedna

"Kaj je bil glavni moto premierovih zgodovinskih besed? - Politika si ne sme prilastiti vloge policije, nadzornih organov, tožilstva in sodstva. Stavek, ki je letel na opozicijo. -?????? Narobe svet, ko bi ta stavek izrekel politični analitik, ki bi imel v mislih vlado kot tako, bi bil povsem utemeljen. Da pa ga pripoveduje prvi mož vlade, ki se postavlja v vlogo branilca demokracije, ki jo bo obvaroval pred močjo prihajajočega totalitarizma opozicije!???"

(Sociolog dr. Bernard Nežmah)

"... zgodilo se je hudodelstvo in tisti, ki so ga ukazali ali izvršili, so hudodelci. In čeprav imajo pobite še danes za izdajalce, so v resnici sami izdajalci najhujše vrste - izdajalci človečnosti. In ne samo to. S tem ko so v času okupacije zavestno in preračunljivo izrabili stisko slovenskega naroda in sprožili revolucijo, ki je potem izsilila na naših tleh državljansko vojno, so se pregrešili tudi nad lastnim narodom."

(Psiholog dr. Hubert Požarnik)

Slovenija v slabši skupini

Ameriški State Department je pretekli teden objavil poročilo o trgovanju z ljudmi. Poročilo našo državo uvršča v drugo (slabšo) skupino držav, ki si prizadevajo izkoreniniti trgovino z belim blagom. State Department v svojem poročilu ugotavlja, da je Slovenija tranzitna država za trgovino z ženskami iz Vzhodne Evrope in Balkana, ki jih prodajajo naprej v Italijo, Španijo, Nizozemsko, Nemčijo, Grčijo in na Portugalsko, obenem pa tudi destinacijska država, kar pomeni, da se v njej v neki meri z ženskami z Vzhoda tudi trguje. State Department ugotavlja, da slovenska vlada ne izpolnjuje minimalnih standardov za odpravo trgovanja z ljudmi, čeprav naj bi si za to prizadevala, hkrati pa slovenski vladi daje nekaj priporočil za izboljšanje položaja na tem področju. Tako bi morala Slovenija po mnenju privravljavcev poročila izboljšati zbiranje in obdelovanje podatkov, stalno financirati edino slovensko zavetišče za žrtve, povečati nadzor nad delovnimi dovoljenji "umetniških plesalk" in obratovalnimi dovoljenji klubov ter izvajati nenapovedane inšpekcije objektov, za katere sumi, da so žrtve trgovanja z ljudmi. State Department v svojem večinoma kritičnem poročilu navaja tudi nekaj pozitivnih premikov naše države na tem področju. Tako omenja dobro delo medvladne delovne skupine za boj proti trgovanju z ljudmi, ki skupaj s civilno družbo izdeluje nacionalni akcijski načrt. V pozitivni luči omenja dopolnila h kazenskemu zakoniku, ki še dodatno kriminalizirajo trgovino z ljudmi, imenovanje posebnih tožilcev, ki se uk-

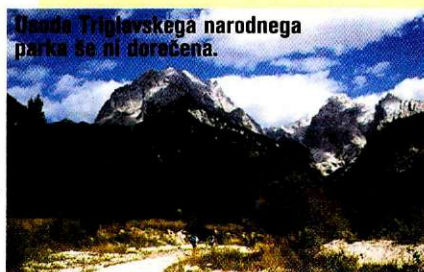
Slovenija je predvsem tranzitna država v trgovini z ljudmi.

varjajo s tovrstnim kriminalom na vsaki od 11 okrožnih enot, primerno nadzorovanje meje in aktivno sodelovanje države v prizadevanjih proti trgovini z ljudmi v okviru Pakta stabilnosti za jugovzhodno Evropo in Interpola. A. K.

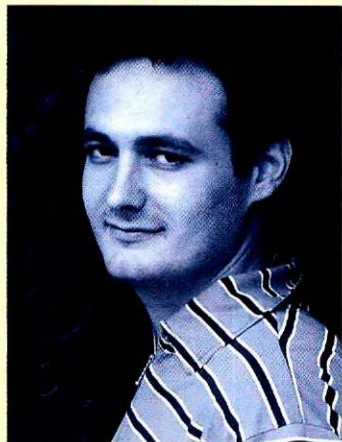
Začasno umaknili zakon

V ponedeljek se je začelo 37. redno zasedanje poslank in poslancev državnega zbora, predzadnje v tem mandatu. Na njem naj bi obravnavali tudi predlog zakona o Triglavskem narodnem parku (TNP), a do tega ni prišlo. Opozicija, konkretno Slovenska demokratska stranka, Nova Slovenija in Slovenska nacionalna stranka, je zahtevala, da se z dnevnega reda junijskega zasedanja zaradi številnih pomislekov druga obravnava zakona umakne. To se je tudi zgodilo. Omenjene opozicijske stranke se ne strinjajo z besedilom zakonskega predloga, ki ga je v zakonodajni postopek vložila skupina poslancev s prvim podpisanim Dušanom Vučkom in mu je dala zelo luč tudi vlada. Predlagatelji zagotavljajo, da je predlog zakona primerljiv z rešitvami v drugih podobnih narodnih parkih in da so v njem poudarjene specifične rešitve na področju lovstva in gozdarstva, ki veljajo v Sloveniji. Opozicija ni takšnega mnenja, zato je pripravila tudi nekaj svojih do-

polnil k predlogu zakona. A kot smo izvedeli, so bila zavrnjena, in to ne iz vsebinskih razlogov, temveč zaradi tehnične narave oziroma postopka vložitve (slišati je tudi kritike, da je bilo na strani predlagateljev že precej kršitev poslovnika in njegovih določil v dosedanjem postopku oblikovanja in sprejemanja zakona). Opozicijske stranke bi, kot pravijo, rade dosegle, da bi bil primarni cilj zakona o TNP varstvo in ohranitev naravne in kulturne dediščine na območju narodnega parka in le podrejeno temu namenu tudi zagotavljanje razvojnih možnosti prebivalstva v narodnem parku. Kot za zdaj kaže, lahko pričakujemo, da bo TNP zanimiva predvolilna tema. M. P.

Duša Triglavskega narodnega parka še ni doručena.

Zlorabljen privilegij

Nedavna odločitev državnega sveta, da prvič v svoji razmerna kratki zgodovini enemu izmed svojih svetnikov, svetniku LDS Branku Kodriču, podeli imuniteto, je v javnosti povzročila veliko razburjenja. Do razburjenja seveda ni prišlo zato, ker je državni svet začel uporabljati prakso državnega zbora, ki imuniteto podeljuje skoraj za vsako neumnost svojih poslancev, ampak zato, ker zanjo ni nobenega pravega ali z zakonom določenega razloga. Zakoni, ki govorijo o poslanski in svetniški imuniteti, pravijo, da se lahko imuniteta poslancu ali državnemu svetniku dodeli v naslednjih primerih: ko gre za kazenske ovadbe, povezane z njegovimi besedami ali mislimi, izrečenimi na seji državnega zbora ali državnega sveta; ko bi poslancu ali državnemu svetniku zaradi očitane mu kaznivega dejanja grozilo priprtje ali ko je že priprt; ko gre za kaznivo dejanje, za katerega predpisana zaporna kazen ni višja od petih let zapor. V primeru Kodriča, ki mu Okrožno državno

Podelitev imunitete državnemu svetniku Branku Kodriču je bila zloraba tega instituta.

tožilstvo v Kopru očita storitev treh kaznivih dejanj: zlorabo uradnega položaja, zlorabo položaja in pravic pri opravljanju gospodarske dejavnosti ter napeljevanje h kaznivemu dejanju, nobeden od teh pogojev ni bil izpolnjen, zato lahko mirno zapisemo, da je šlo v tem primeru za zlorabo instituta imunitete.

Primer Kodriča – sam pravi, da imunitete ni zahteval, po drugi strani pa državnih svetnikov ni niti poskusil "prepričati", naj mu je ne dodelijo – seveda nikakor ni prvi primer zlorabe imunitete. Rekorder pri

tem je zagotovo državni zbor (ali bolje njegova večina), ki je v zadnjih letih poslansko imuniteto delila kot za stavo. Samo Zmago Jelincič Plemeniti jo je od leta 1992, odkar je poslanec, dobil več kot 15-krat, pri čemer skoraj v nobenem primeru ni šlo za besede, ki bi jih Jelincič izrekel v parlamentu, ampak večinoma za

hušja kazniva dejanja, kot so proizvodnja in promet z orožjem, nasilništvo, kraja, napad na drugo osebo ...

Prav zaradi primerov, ko nekateri v prostem času povzročajo kazniva dejanja (čeprav naj bi bil poslanec zgled), nato pa se s pomočjo lažne poslanske solidarnosti (morebiti jo bodo kdaj potrebovali tudi sami) skrijejo za poslansko imuniteto, so več kot dobrodošla razmišljanja, da se poslanska imuniteta omeji. Del strokovnjakov s tega področja zagovarja stališče, da se podelitev imunitete omeji na zavarovanje poslanca zaradi besed, izrečenih v državnem zboru, medtem ko bi drugi vanjo vključili tudi pri-

mere, ko poslancu ali državnemu svetniku zaradi kaznivega dejanja grozi priprtje ali zapor, krajši od pet let. Čeprav so do zdaj propadli vsi poskusi, da bi se takšna razmišljanja vnesla v zakonodajo, bi o njih vendarle veljalo temeljiteje razmisliti. Poslanci in državni svetniki, ki se v prostem času posvečajo kriminalu in nasilju, preprosto ne sodijo v parlament ali državni svet, sicer se nam utegne zgoditi, da bosta parlament in državni svet postala le pribežališče lopovov, kriminalcev in nasilnežev.

Aleš Kocjan

Korupcija in bogatenje

« Če hočemo uspeti, je najpomembnejše, da postanemo zares demokracična in pravna država. Problem je tudi korupcija, po kateri smo na različnih svetovnih lestvicah na 25. ali 30. mestu, » je v pogovoru za poslovni tednik ta teden dejal dr. Peter Kraljič, zaposlen v svetovno znani svetovalni družbi Mc Kinsey. Opo-

Korupcija je v Sloveniji žal navzoča, zato je treba o njej javno govoriti in jo odkrivati.

zoril je še na nedorečeno makroekonomsko politiko, ki ne zagotavlja trdnih razmer za delovanje gospodarstva, gospodarstveniki pa se srečujejo z nenehnim spreminjanjem posameznih parametrov. Prav tako v Sloveniji ne vemo, katera so naša najpomembnejša podjetja, ki jih ne bi smeli prodajati, manjkata nam vizija in strategija, vladajoče stranke pa so se ves čas zanašale le na to, da bo trg vse uredil. Če o tem, da korupcijo imamo in je treba o njej govoriti in jo čim bolj zajeziti, javno govori človek, ki je tudi član Kučanova Forumu 21, pomeni, da je stvar zelo resna, predvsem pa da opozo-

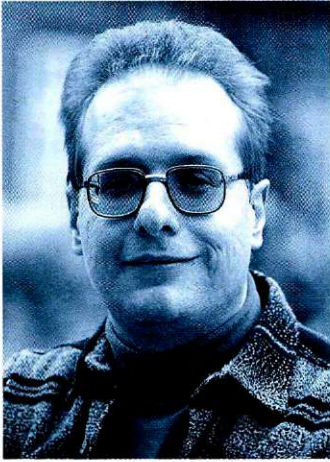
rila koalicije Slovenija niso iz trte izvita, kot bi to v zadnjem času rad prikazal Anton Rop, predsednik vlade in predsednik ta čas še najmočnejše politične stranke na Slovenskem.

Naslednja težava, s katero se soočamo, je dejstvo, da nadzorni sveti pomembnih gospodarskih družb pa tudi drugih javnih podjetij in podjetij v večinski državni lasti svoje vloge ne opravljajo najbolje. Prepletenost vladajoče politike, članov uprave in članov nadzornih svetov je izredno velika. Vse to ustvarja plodna tla za korupcijo in bogatenje peš-

čiče novodobnih bogatašev na eni strani in siromašenje večine državljanov na drugi. Pri tem je treba poudariti, da je veliko stvari še neraziskanih in neodkritih. Ko iščemo razne povezave, ugotavljamo, da se v državi oblikujejo javnosti večkrat neznane skupine ljudi, ki tako rekoč obvladujejo celoten gospodar-

ski prostor. Niti eden izmed doslej odkritih ljudi pa ni blizu kateri od opozicijskih strank. Prav vsi so člani ali simpatizerji vladajoče elite iz vrst LDS in ZLSD. V te povezave so pogosto vključene tudi nekatere banke, pri katerih posamezniki največkrat začasno "parkirajo" delnice, kupujejo pa jih za ta namen na novo ustanovljene gospodarske družbe, ki so v lasti članov uprav ali članov nadzornih svetov (ali kar obojih hkrati). Kakšna poroštva lahko ti ponujajo bankam za več deset ali stot milijonov tolarjev najetega posojila, lahko samo ugibamo. Verjetno takšna, kot so bila v primeru Zavarovalnice Triglav, ko so člani uprave kupili delnice s posojilom banke, kot poroštvo pa so ji ponudili še ne kupljene delnice. Tega si navaden državljan ne more privoščiti. Na dlani je torej, da je za tako početje potreben močan politični boter. Ljudje, ki to počnejo, ga imajo. V vladajočih strankah in ne nazadnje v prvem človeku Forumu 21. Dokler bo v Sloveniji tako, bo peščica še bogatejša in večina še siromašnejša.

Vida Kocjan

Dr. Matej Makarovič

Vstop v EU je znova odprl vprašanje nacionalnega interesa, ki je bil v slovenski družbi v zadnjih letih že obravnavan. Žal je bil nacionalni interes v večjem delu teh razprav precej enostransko omejen na ekonomsko sfero, še bolj žalostno pa je, da ga mnogi niso znali razlikovati od egoističnih interesov dela slovenske ekonomske elite. Toda nacionalni interes je prepomenben pojem, da bi ga lahko prepustili manipulatorjem in naivnežem, ki jim verjamejo.

Pasti nacionalnega interesa

Zato je zdaj vsekakor čas, ko je treba nacionalni interes jasneje opredeliti. Pri tem pa nikakor ne gre za to, da bi morala neka avtoriteta Slovincem povedati, kaj je njihov nacionalni interes. Nacionalni interes si lahko predstavljamo samo kot nekaj, kar se dinamično oblikuje skozi odprto in demokratično razpravo, v katero morajo biti neposredno ali vsaj posredno vključeni praktično vsi družbeni akterji.

Na tem mestu zato ne bomo niti poskušali vsebinsko opredeliti slovenskega nacionalnega interesa. Opozorili pa bomo na nekatere nevarne pasti, v katere se je ujel del preteklih razprav o slovenskem nacionalnem interesu.

Varujte se največjih poznavalcev nacionalnega interesa! Značilna napaka razprav o interesih je prepričanje, ki je sicer v veliki meri vezano na marksistično teoretsko dediščino, da je interes nekaj objektivnega, nekaj, kar posameznik ali pa nacija imata, tudi če se tega ne zavedata. To pa nas nevarno približa ideji avantgarde, ki – na nekakšni kvaziznanstveni podlagi – ve, kaj je dobro za nacijo, tudi če se nacija tega ne zaveda. Ta ideja pa je vsekakor globoko nasprotna ideji demokracije, kajti zakaj bi dali ljudstvu besedo, če pa ljudstvo ne ve, kaj je njegov interes.

Ta logika razmišljanja, ki ji je Karl Popper pripisal dolgo tradicijo od Platona do Marxovega “znanstvenega socializma”, je žal v veliki meri navzoča še danes. Pomislimo samo na težnje po omejevanju parlamentarnih razprav in referendumskega odločanja. Pomislimo na tendence po “znanstvenem” vodenju države, ki se skrivajo za frazami o tem, da morajo državo voditi “strokovnjaki”. Danes slovensko državo dejansko skoraj v celoti upravljajo politiki in politično nastavljeni birokrati, problem pa je, da ti ljudje zase mislijo, da so strokovnjaki, svoje nasprotnike pa diskvalificirajo kot nestrokovno-politične.

Druga očitna past, v katero se je ujel velik del slovenske razprave o nacionalnem interesu, je nezmožnost

razlikovanja nacionalnega interesa od specifičnih interesov močnih posameznikov, skupin in organizacij. Ironično in hkrati zgovorno je, da je največji del dosedanjih razprav o nacionalnem interesu zadeval prav področje ekonomije, kjer so zasebni interesi najmočnejši. Prav logika nevidne roke, ki so jo opredelili klasični ekonomisti, namreč temelji na nenaemernih blagodejnih učinkih individualnega egoizma. Zato je skrajna hipokrizija trditi, da je lastnik slovenskega rodu nekako izvzet iz logike tržnega egoizma in je namesto tega poln altruizma do svojih delavcev, lokalne skupnosti in naravnega okolja.

Ekonomski podsistem razume samo jezik denarja. Korporacije, pa naj bodo domače ali tuje, spoštujejo pravice delavcev, če so ti zaradi tega bolj produktivni, sponzorirajo športnike, če jim to prinaša reklamo, in varujejo naravno okolje, če se tako izognejo kaznim. Mercator seveda rad kupuje izdelke domačih proizvajalcev, če ti ceno spustijo do tolikšne mere, da ostajajo na robu preživetja. Čim večji bo njegov monopol na slovenskem trgu, ceneje bo lahko kupoval in dražje prodajal – in temu naj bi se menda reklo nacionalni interes. Slovenski menedžerji so sploh znani po svojem “prijaznem” odnosu do slovenskih delavcev: mednarodnoprimerjalna razis-

je le opravičilo za dominacijo določene politične sile. Tendenco k takšnemu kvazikonzenzualnemu vladanju je mogoče razumeti v kontekstu prevladujoče slovenske politične kulture, ki jo je najprej zaznamovala predvojna katoliška, nato pa komunistična (samoupravna) korporativistična tradicija. Obema je bilo v neki meri skupno negativno dožemanje političnih konfliktov, celo kadar so takšni konflikti institucionalizirani z jasno opredeljenimi pravili igre, kot to velja za parlamentarno demokracijo. Posledica takšne vrste korporativizma je bila v slovenski zgodovini politika, v kateri se soglasje namesto z demokratičnim dialogom bolj poskuša dosegati s hegemonijo ene politične opcije in marginalizacijo ali celo zatiranjem opozicije v imenu potrebe po “enotnosti”.

To pa nas pripelje do vprašanja razlikovanja med nacionalnim interesom in nacionalnim poenotenjem. Slovenija ni in ne more biti homogena in samozadostna vaska skupnost, temveč lahko funkcionira samo kot kompleksen in izrazito diferenciran sistem. Nacionalni interes moramo iskati v zmožnosti tega sistema, da se z učinkovito koordinacijo med svojimi sestavnimi deli odziva na izzive okolja, ne pa da se v strahu pred izzivi okolja po vsej sili poenoti ali homogenizira. Številne oblike delitev so

Jasna diferenciacija med oblastjo in opozicijo ter med posameznimi vejami oblasti sta pogoja za demokratični nadzor. Šele heterogenost in diferenciacija omogočata dialog in iskanje pristnega konsenza ter s tem dejansko opredeljevanje nacionalnega interesa.

kava je pokazala, da povprečen slovenski menedžer pri sprejemanju odločitev bistveno manj upošteva mnenja in želje svojih delavcev od povprečnega evropskega menedžerja.

Zmožnost artikulacije nacionalnega interesa je tesno povezana z zmožnostjo doseganja konsenza. Toda značilen problem slovenske družbe je, da imamo namesto z avtentičnim iskanjem soglasja opravka z nekakšnim kvazikonzenzom, ki

namreč nujne in so celo del nacionalnega interesa. Jasna diferenciacija med politiko in gospodarstvom je pogoj za demokratično politiko in tržno ekonomijo. Jasna diferenciacija med oblastjo in opozicijo ter med posameznimi vejami oblasti sta pogoja za demokratični nadzor. Šele heterogenost in diferenciacija omogočata dialog in iskanje pristnega konsenza ter s tem dejansko opredeljevanje nacionalnega interesa.

V korist malih in srednjih podjetnikov

V začetku meseca se je v državnem zboru s posvetom z naslovom Podjetniška družba - družba prihodnosti predstavila skupina SME Union. Sestavljajo jo poslanci SDS, NSi in SLS, vodi pa jo Miha Brejc.

SME Union je gospodarsko združenje podjetnikov malih in srednje velikih podjetij, ki je bilo v Sloveniji ustanovljeno že lani in je del evropskega gospodarskega združenja SME Union, ki deluje v okviru Evropske ljudske stranke (EPP). Skupina si je kot prednostne naloge zadala večje davčne olajšave za podjetnike-začetnike in za delovno intenzivne panoge ter ostrejšo obravnavanje plačilne nedisciplin, v evropskem parlamentu pa si bodo prizadevali za vnovično preučitev vprašanja prostega pretoka delovne sile v EZ. Janez Janša, predsednik SDS, je dejal, da je delež zaposlenih v malih in srednje velikih podjetjih pri nas bistveno manjši kot v veliki večini držav EZ, zaskrbljiv pa je podatek o številu

propadlih malih slovenskih podjetij v zadnjih letih. Velika težava našega gospodarstva je tudi nesorazmerno velik vpliv velikih podjetij na ključne gospodarske odločitve, kar zavira nastajanje fleksibilne, dinamične in odprte gospodarske strukture. Janša pričakuje, da se bo skupina dejavno zavzemala za

ustvarjanje ugodnih razmer za razvoj malega in srednjega podjetništva. Ocenil je še, da se v številnih velikih podjetjih prekrivajo funkcije lastnikov in menedžerjev in da ima država v teh podjetjih še vedno prevelik lastniški vpliv. Posledica tega je, da so predstavniki velikega kapitala člani različ-

nih vladnih svetov in imajo neposreden dostop do vladajoče strukture, poleg tega pa imajo velik neformalen vpliv, na primer prek Foruma 21 in Gospodarske zbornice Slovenije. Ustanovitev skupine je pozdravil tudi Tomaž Toplak, predsednik SME Union Slovenija in eden od štirih podpredsednikov evropske SME Union. Na posvetu je sodeloval tudi Andrej Bajuk, predsednik NSi, ki je izrazil prepričanje, da mora naše gospodarstvo temeljiti na neovirani zasebni pobudi in enakih pravilih za vse, država pa se mora dokončno umakniti iz gospodarstva. Treba je tudi poenostaviti in spremeniti zakonodajo, ki zavira zasebno podjetniško pobudo, država pa mora zagotoviti pravno varnost, odpraviti monopole in zagotoviti konkurenco. Janez Podobnik, predsednik SLS, je dejal, da se v stranki zavzemajo za manjši obseg regulative na področju podjetništva, podjetniki se morajo manj ukvarjati z reševanjem birokratskih vprašanj, zavzemajo pa se tudi za dokončanje prestrukturiranja. **V. K.**

Udeleženci posveta so izrazili mnenje, da lahko desnosredinske stranke v naslednjem mandatu oblikujejo močno koalicijo, ki bo izboljšala položaj malih in srednje velikih podjetij ter celotnega slovenskega gospodarstva.

Kongres Krščansko-socialnega foruma

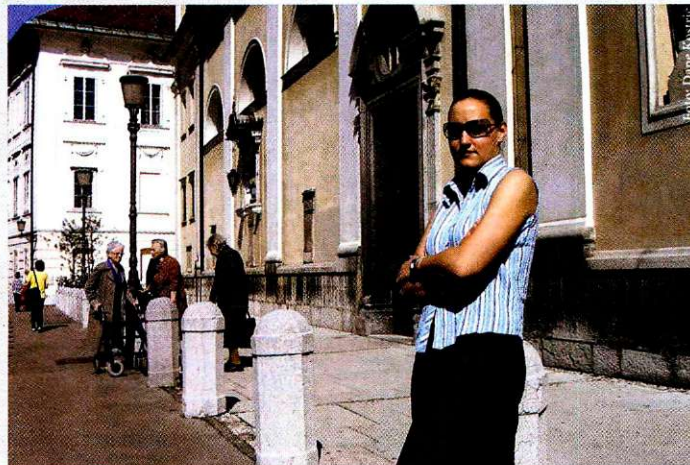
Minuli četrtek je v Ljubljani potekal 3. kongres Socialdemokratskega krščanskega foruma, ki se je preimenoval v Krščansko-socialni forum, ki deluje v okviru SDS. Na kongresu so izvolili nove člane izvršilnega odbora in nadzorne komisije.

Za predsednico je bila izvoljena Sandra Letica. Na kongresu so bila sprejeta tudi programska izhodišča in resolucija Za sožitje kulturnih, političnih in verskih skupnosti evropskih narodov. Resolucija zaznamuje zgodovinsko prelomnico, 1. maj 2004, ko smo se Slovenci vrnili v tisti politični in kulturni prostor, ki smo ga "zapustili" po 1. svetovni vojni, nato pa se po 2. svetovni vojni od njega celo ogradili. Nadalje je v resoluciji zapisano, da Krščansko-socialni forum ne bo privolil v reduciranje Evrope na samo ekonomske povezave in geografsko bližino, temveč hoče osvetliti kulturno, politično in versko dediščino evropskih narodov ter poudariti tisto, kar smo v

skupno evropsko zakladnico dodali mi in naši predniki. V resoluciji so člani foruma med drugim zapisali, da kot enakovredni državljani Slovenije pričakujejo enakopraven dostop do medijskega prostora, predvsem na nacionalni televiziji, kajti le na ta način bodo lahko spodbujali dialog o temah, ki so ključnega pomena za Slovenijo v družini evropskih narodov. "Mednje prav

gotovo spada v prvi vrsti krščansko izročilo, ki je naš prostor po letu 745 odprlo zahodnemu kulturnemu in političnemu vplivu in na Slovenskem pustilo bogate sledove," je zapisano v resoluciji, v kateri opozarjajo, da se kot kristjani 21. stoletja ne moremo sklicevati na hvale vredna dejanja svojih prednikov, ampak moramo po načelih zadnjega koncila stremeti k dialogu s

tistimi sodržavljani, ki zavračajo krščansko izročilo, in z njimi iskati tiste zgodovinske dogodke, simbole in izročila, ki nas povezujejo, ter na novo osvetliti krščansko izročilo. Člani Krščansko-socialnega foruma so kljub drugačnim svetovnonazorskim usmeritvam prepričani, da je dialog med ljudmi mogoč ne le v Sloveniji, ampak tudi v veliki družini evropskih držav. Zato želijo spodbujati ne le strpnost do drugače mislečih, ampak tudi spoštovanje do njih, kar je ne nazadnje naloga vsakega pravega demokrata in kristjana. Prav zato forum opozarja in bo še naprej opozarjal na vse oblike nestrpnosti in nepravilnosti do šibkejših v družbi, zlasti na problem brezposelnosti, na finančne stiske in stanovanjske probleme mladih družin, na medijske manipulacije in jemanje dobrega imena. Ključni cilj foruma bo še naprej ostal njegovo zavzemanje za spoštovanje, ohranjanje, bogatenje in nadaljevanje oblikovanja slovenske kulture, slovenskega jezika, za duhovno in vrednostno rast in za razvoj slovenskega naroda. **M. P.**

Sabina Letica je bila izvoljena za predsednico Krščansko-socialnega foruma, ki se bo med drugim zavzemal za duhovno in vrednostno rast in razvoj naroda.

Upor monarhizmu

V tedniku Demokracija smo že poročali o posvetu pri predsedniku države Janezu Drnovšku v okviru konvencije o prihodnosti Slovenije. Na posvetu, kjer so udeleženci v glavnem opozarjali na čedalje očitnejši demokratični deficit v naši državi, je med drugim dr. Tine Hribar opozoril na problematiko odnosa države do civilne družbe, ki je pravzaprav ignoranca in aroganca oblasti do civilnodružbenih pobud, kot so bile na primer Ura evropske resnice za Slovenijo, Majniška izjava, Nekaj je treba storiti in v zadnjem času še Pobuda za šolo po meri človeka, ki so jo tako politiki iz vladajočih strank kot večina medijev okrcali, češ da gre za podaljšano roko Katoliške cerkve, ki naj bi hotela na vsak način uvesti verouk v šole. Povsem drugačen pa je odnos oblastnikov do Forum 21, saj je njegov pripravljani sestanek obiskal celo predsednik vlade Anton Rop. Nobene-ga dvoma ni, da Kučanov Forum 21 presega raven civilne družbe, saj združuje mnoge gospodarstvenike in nosilce kapitala, zaradi česar ima veliko kapitalsko in politično moč, posledično pa povsem drugačen značaj kot civilnodružbene skupine, ki na dogajanje v državi lahko vplivajo kvečjemu z moralno avtoriteto. Da je Forum 21 združenje tranzicijskih velikašev, dokazuje tudi dejstvo, da so v ome-njeno organizacijo prisiljeni vstopati tudi gospodarstveniki, ki se ideološko si-cer ne ujemajo z Milanom Kučanom, vendar so zaradi gospodarskega preživetja prisiljeni kolaborirati z njim in njegovimi somišljeniki, zaradi česar bo mono-pol Forum 21 nad gospodarstvom in civilno družbo postajal čedalje močnejši.

Alternativa Forumu 21?

Konec minulega tedna je televizijska mreža POP TV v javnost lansirala govornice o domnevni alternativni Forumu 21. Sestavljali naj bi jo predvsem intelektualci in kulturni ustvarjalci iz kroga Nove revije, ki so že doslej aktivno sodelovali v državljskih pobudah. Šlo naj bi za združenje, ki naj bi se po neuradnih podatkih zbralo na javni tribuni 23. junija, neuradno pa naj bi se imenovalo "zbor za republiko", kar naj bi pomenilo, da se bo predvsem upiralo čedalje očitnejšim monarhističnim težnjam paradržave, ki jo simbolizira Forum 21. Nastanek novega civilnodružbenega foruma je še zavil v tančico skrivnosti, saj so bili na uredništvu Nove revije zelo skopi glede informacij o omenjenem projektu, prav tako tudi nekateri neposredni pobudniki projekta ne dajejo izjav. Vendar to še ne pomeni, da je bila neuradna informacija o novem civilnodružbenem forumu izmišljena novinarska raca. Domnevamo lahko, da bo tokratna akcija neodvisne civilne družbe očitno veliko presenečenje in da ne gre za klasično državljansko pobudo, ki bi jo vladajoča politika s svojim propagandnim medijskim strojem na hitro odpravila, zato o njej njeni morebitni nosilci ne želijo govoriti. Če bo do nove civilnodružbene akcije res prišlo, bo po vsej verjetnosti zažvela še pred prihajajočimi poletnimi dopusti oz. okoli dneva državnosti. Seveda pa bi t. i. zbor za republiko le stežka konkuriral velikanski kapitalski moči Forum 21.

Dvojna merila in boj na dveh frontah

Seveda se lahko vprašamo, zakaj v množici nevladnih organizacij in raznih državljskih pobud ustanavljati nov forum. Znano je, kako je paradržava sesula vse dosedanje državljske pobude, ki so razgaljale cesarja, nekatera društva in združenja (npr. Združenje za demokratizacijo javnih glasil, Civilna družba za demokracijo in pravno državo) pa doživljajo medijsko ignoranco. Po drugi strani pa organizacije, kot so Mirovni inštitut, Urad za intervencije, Dostje, Avtonomna cona Molotov in druge levičarske skupine – večinoma jih zaposlujejo boj proti globalizaciji, protinatovska propaganda in razprave o nestrpnosti –, prejemajo precej visoke subvencije s strani države. Zanimivo je, da mediji te organizacije prištevajo k civilni družbi, medtem ko so državljansko pobudo Nekaj je treba storiti označili za podaljšano roko opozicije, da seveda ne govorimo o odnosu do Cerkve, ki ji prav tako odrekajo status civilne družbe in jo imajo za državo v državi; pripisujejo ji torej status, kakršnega je imela med drugo svetovno vojno na slovenskih tleh komunistična partija. Povsem očitno je, da bo vsaj do jesenskih volitev boj proti monoplu vladajoče elite potekal na dveh frontah: na dnevno-politični sceni (strokovni svet SDS vs. vlada) in na civilnodružbeni (neodvisna civilna družba vs. paradržava). Ni mogoče izključiti niti morebitnega političnega angažiranja Milana Kučana in Forum 21 glede na to, da je na evrovolitvah lista Nove Slovenije z nosilcem Lojzeto Peterletom senzacionalno premagala listo LDS in DeSUS. Z nepričakovano zmago Nove Slovenije je v (kvazi)levem bloku vsekakor zavladala velika panika, zato bo v prihodnjih mesecih mogoče pričakovati medijsko strašenje z Bajukovo vlado in še intenzivnejše napade na opozicijo. Zelo pomemben pa bo prispevek civilne družbe oziroma vsaj tistega njenega dela, ki kritično presoja razmere v državi in si prizadeva za spremembe.

Gasper Blažič

Med imeni, ki naj bi se pojavila v "zboru za republiko", se med drugim omenjajo dr. Dimitrij Rupel, dr. Peter Jambreč, Drago Jančar, dr. Tine Hribar in nekateri drugi, predvsem ljudje iz kroga Nove revije.

Šlo naj bi za združenje, ki naj bi se po zadnjih podatkih zbralo na javni tribuni 23. junija in naj bi se imenovalo "zbor za republiko", kar naj bi pomenilo, da bi se predvsem upiralo čedalje očitnejšim monarhističnim težnjam paradržave, ki jo simbolizira Forum 21.

Nedeljske volitve poslank in poslancev v evropski parlament so pokazale, da v slovenskem političnem prostoru prihaja do spremembe razmerja med levico in desnico, ki smo ga bili vajeni zadnja leta.

Dober izid Nove Slovenije (NSi) in Slovenske demokratske stranke (SDS), ki sta premagali vse tri vladne stranke, liberalno demokracijo (LDS), združeno listo (ZL) in DeSUS, pomeni, da se nam obeta vroča politična jesen. Tokrat je bil rezultat 4:3 za koalicijsko Slovenija. Slednja za državnoborske volitve napoveduje povečanje prednosti pred nasledovalci z leve.

Fotografije: Dajne Kosiric in Gregor Pohljevec

Zmaga koalicije Slovenija

Nekaj dni pred nedeljskimi volitvami so se domala vse politične stranke zavile v molk glede napovedi, koliko mandatov pričakujejo na volitvah. V nobeni stranki si niso upali napovedati, kaj realno pričakujejo, izražali so le svoje želje. Tako so tudi manjše stranke, ki so že od vsega začetka, ko so stopile v predvolilno tekmo, vedele, da z uspehom ne bo nič, samo v ljudeh napovedovale, da si želijo in pričakujejo vsaj en stolček. Večje in v slovenskem političnem prostoru bolj uveljavljene politične stranke, kot so NSi, SLS in ZLSD, so računale na en sedež v ev-

ropskem parlamentu, na dva so po tihoma upali v SDS, medtem ko je bilo s strani največje vladne stranke LDS mogoče slišati napovedi o treh ali celo štirih sedežih. V spominu je ostala ena od izjav predsednika Liberalne demokracije Slovenije Toneta Ropa, da glede na to, da gredo na volitve skupaj z DeSUS, računajo na zasedbo večine od sedmih sedežev, ki so v evropskem parlamentu rezervirani za poslance iz Slovenije.

No, Ropove napovedi se niso uresničile, tako kot ne napovedi večine javnomnenjskih anket, ki so bile opravljene pred evropskimi volitvami in so

tako rekoč vse kazale na uspeh oziroma zmago liste LDS in DeSUS, druge stranke, SDS, NSi, ZL in SLS, pa naj bi dobile po en sedež. Nekatere javnomnenjske ankete so nakazovale možnost, da bo največja opozicijska stranka SDS dobila dva mandata, da pa lahko brez mandata ostane SLS.

Volitve presenečenj

Toliko o predvolilnih napovedih javnomnenjskih anket. Kaj pa je prinesla prava nedeljska anketa? Prinesla je veliko presenečenje, na kar si nihče pred volitvami ni upal niti pomisliti, kaj šele o tem govoriti. Ne

LDS, za katero se je v zadnjih dobrih desetih letih zdelo že kar logično, da zmaguje na volitvah, temveč NSi je bila tista, ki je dobila največji odstotek glasov volivk in volivcev. Že izidi vzporednih volitev, ki so bili objavljeni kmalu po zaprtju volišč po Sloveniji, so kazali, da se je lista NSi s prvim nosilcem Lojzutom Peterletom zelo dobro odrezala in dosegla drugo mesto, s tem pa pridobila dva sedeža v evropskem parlamentu. Veselja v taboru stranke ni manjkalo. Še več pa ga je bilo, ko so bili nekaj po 22. uri objavljeni prvi neuradni izidi Republiške volilne komisije, po

Nosilec liste SDS je na volišče prišel precej razpoložen, še bolj pa je bil po zaprtju volišč, ko je bil izvoljen v evropski parlament.

Udeležba na volitvah je bila skromna, saj je volilo slabih 30 odstotkov volivcev. Kljub temu Slovenija ni pristala na repu v primerjavi z drugimi članicami EU.

Poražena SLS potrebuje čas za razmislek, brez Francija Buta, ki je med vrsticami.

katerih je lista NSi postala zmagovalka evropskih volitev. Uspelo ji je zbrati nekaj manj kot 24 odstotkov glasov volivk in volivcev in s tem prehiteli listo LDS in DeSUS, ki je po neuradnih izidih dosegla nekaj manj kot 22 odstotkov glasov. Za Novo Slovenijo to pomeni, da bodo v evropski parlament poslali dva svoja poslanca, in to Lojzeta Peterleta, nosilca liste in kandidata, ki je izmed vseh 91 kandidatov, ki so se potegovali za mesta v evropskem parlamentu, prejel največ preferenčnih glasov, ter Ljudmilo Novak, drugo na listi.

Prav tako dva poslanca bosta v evropskem parlamentu imeli LDS in DeSUS. To bosta nosilec liste Jelko Kacin, ki je med vsemi na listi dobil največ preferenčnih glasov, in Mojca Drčar Murko, ki je zasedala drugo mesto na kandidatni listi. Do stolčka v evropskem parlamentu pa se ni prebil Roman Jakič, saj je listi LDS in DeSUS zmanjkalo glasov za še kakšen mandat, na katerega je, sodeč po napovedih najvišjih predstavnikov stranke, z gotovostjo računala.

Tretja po dobljenih glasovih je bila lista SDS. Zbrala je nekaj manj kot 18 odstotkov glasov, kar je bilo dovolj, da sta z njene liste v evropski parlament izvoljena dva poslanca. To sta nosilec liste Miha Brejc, ki je pričakovano dobil tudi največ preferenčnih glasov volivk in volivcev, in druga kandidatka z liste Romana Jordan Cizelj.

Ostal je še en stolček. Ta je pripadel ZL. V nasprotju z drugimi listami, kjer so se sedeži razdelili med prva dva na listi, je bil pri ZL izvoljen zadnji na listi – Borut Pahor, ki je dobil

Slovenska demokratska stranka je dosegla cilj, na katerega je potihoma upala, to pa sta dva sedeža v evropskem parlamentu. Uspeh je dobra popotnica za jesenske volitve.

največ preferenčnih glasov. Praznik rok je ostal nosilec liste Aurelio Juri, ki pa je bil na poraz do neke mere pripravljen, saj so javnomnenjske anketne kazale na to, da je med volivci ZL najbolj priljubljen Borut Pahor.

Devet list ostalo praznih rok

Od skupaj 13 kandidatnih list jih je tako brez mandata ostalo kar 9. Med njimi je tudi SLS. Slednja je na volitvah doživela največje razočaranje, saj ji ni uspelo dobiti niti enega poslanskega stolčka, čeprav je listo vodil Franci But, nekdanji kmetijski minister, ki je bil eden ključnih slovenskih pogajalcev za vstop v Evropsko unijo, in čeprav je bil na listi tudi predsednik stranke Janez Poldobnik, ki naj bi pritegnil še kakšnega volivca več. Stranki je uspelo zbrati le dobrih 8 odstotkov glasov in zato ni dobila nobenega sedeža.

Tik za SLS se je uvrstila Slovenska nacionalna stranka (SNS), ki ji je uspelo zbrati dobrih 5 odstotkov, z dobrih 4 odstotki ji sledi stranka Slove-

nija je naša (SJN), precej nizek volilni izid pa je dosegla lista Stranke mladih Slovenije (SMS) in Zelenih Slovenije, saj ji je uspelo zbrati le nekaj več kot 2 odstotka glasov. Glede na svojo neprepoznavnost v slovenskem političnem prostoru pa se je precej dobro odrezala stranka Glas žensk Slovenije (GŽS), ki je dosegla dober odstotek glasov. Zadnje štiri stranke – Stranka ekološkega gibanja (SEG), Nacionalna stranka dela (NSD), Stranka slovenskega naroda (SSN) in Demokratska stranka Slovenije (DSS) – pa niso dosegle niti enega odstotka glasov.

Veselje v NSi in SDS

Če je v nedeljo po objavi sicer neuradnih rezultatov imel kdo razloge za slavlje, je bila to prav gotovo koalicija Slovenija. Še posebej to velja za NSi, ki je bila zmagovalka volitev. Premagala je nekaj časa nepremagljivo LDS skupaj z upokojskovo stranko, na kar ni računal noben politični analitik. Javnomyenjske ankete so kazale, da bo NSi z gotovostjo

dobila en mandat, kaj več pa bolj težko. A dobila je dva. Ključni razlog za njihov uspeh je prav gotovo nosilec liste Lojze Peterle, ki ni prepričal samo volivcev NSi in desnega političnega bloka, temveč je pobiral glasove tudi levim strankam. V Novi Sloveniji so izide volitev pričakali pri Trnovski cerkvi v Ljubljani. Ko so bili znani izidi vzporednih volitev, med zbranimi ni bilo nikogar, ki ne bi slavil "velike zmage" ne glede na to, da vzporedne volitve sploh še niso pokazale, da je NSi na volitvah zmagala.

In kako so zmago komentirali v vrhu stranke? Da gre za premike v slovenskem političnem prostoru, meni predsednik stranke Andrej Bajuk. Po besedah Lojzeta Peterleta pa je del uspeha tudi rezultat volilne kampanje, saj so bili edina stranka, ki je svoj uspeh v tako veliki meri gradila na neposrednem stiku z volivci.

Tudi predsednik SDS Janez Janša, ki je skupaj z volilnim štabom in kandidati na izide volitev čakal v enem od ljubljanskih lokalov, meni, da gre za velik premik v slovenskem političnem prostoru. V stranki so zadovoljni, kajti uspelo ji je doseči to, kar si je želela: to sta dva njena sedeža v evropskem parlamentu in skupaj s koalicijsko partnerico NSi večina poslanskih sedežev. Janša je napovedal, da se bo stranka še naprej trudila, da bo trend naraščanja njene priljubljenosti ostal tudi do državnoborskih volitev. Nosilec liste SDS Miha Brejc je uspeh stranke pospremil s komentarjem, da je to izid skupnega dela SDS zadnjih let, saj si je stranka zelo prizadevala pokazati, »

lek. Očitno bo morala krmariti že napovedal odhod iz politike.

Zmagovalka evropskih volitev je NSi, ki ji je uspelo premagati največjo vladno stranko LDS skupaj z njenim satelitom DeSUS.

ZL je dobila en sedež v evropskem parlamentu; zasedel ga bo Borut Pahor. Šele jeseni pa bo jasno, ali bo res pripravil kovčke in zapustil domače politično prizorišče.

LDS je bila poražena. Izgovarjajo se na nizko volilno udeležbo, za katero je po besedah nosilca liste Jelka Kacina kriv kar predsednik države, ker ni pozival k volitvam.

Tako domači kot tuji novinarji so z zanimanjem spremljali izide volitev, in sicer v hotelu Union, kamor so prišli vsi kandidati in vodje političnih strank, razen poražene LDS.

» kaj je v tej državi narobe in kako bi v stranki ravnali, če bi bili na oblasti.

Poražene vladne stranke

Povsem drugačno razpoloženje pa je bilo v taborih LDS in SLS. Za prvo lahko rečemo, da je največja poraženka, kajti ob skupni kandidaturi z DeSUS ji je uspelo dobiti samo dva sedeža. Razočaranja niso skrivali, domala vsi iz vrha stranke so bili redkobesedni in so nizek izid pripisovali nizki volilni udeležbi. Res je, da je bila ta pod pričakovanji, pod 30 odstotki, pa vendar ni rečeno, da bi, če bi bila volilna udeležba večja, na volitvah zmagala LDS. Slednja se bo pač morala sprijazniti z dejstvom, da je imel vsak možnost oddati glas za lis-

to, za katero je presodil, da je najboljša; tisti, ki so odšli na volišča, so pač povedali, koga si želijo v evropskem parlamentu. In če že toliko govorijo o nizki volilni udeležbi, bi bilo prav, da se spomnijo zadnjega referenduma, kjer so volivke in volivce pozivali k bojkotu. Sadove so poželi sedaj – na evropskih volitvah.

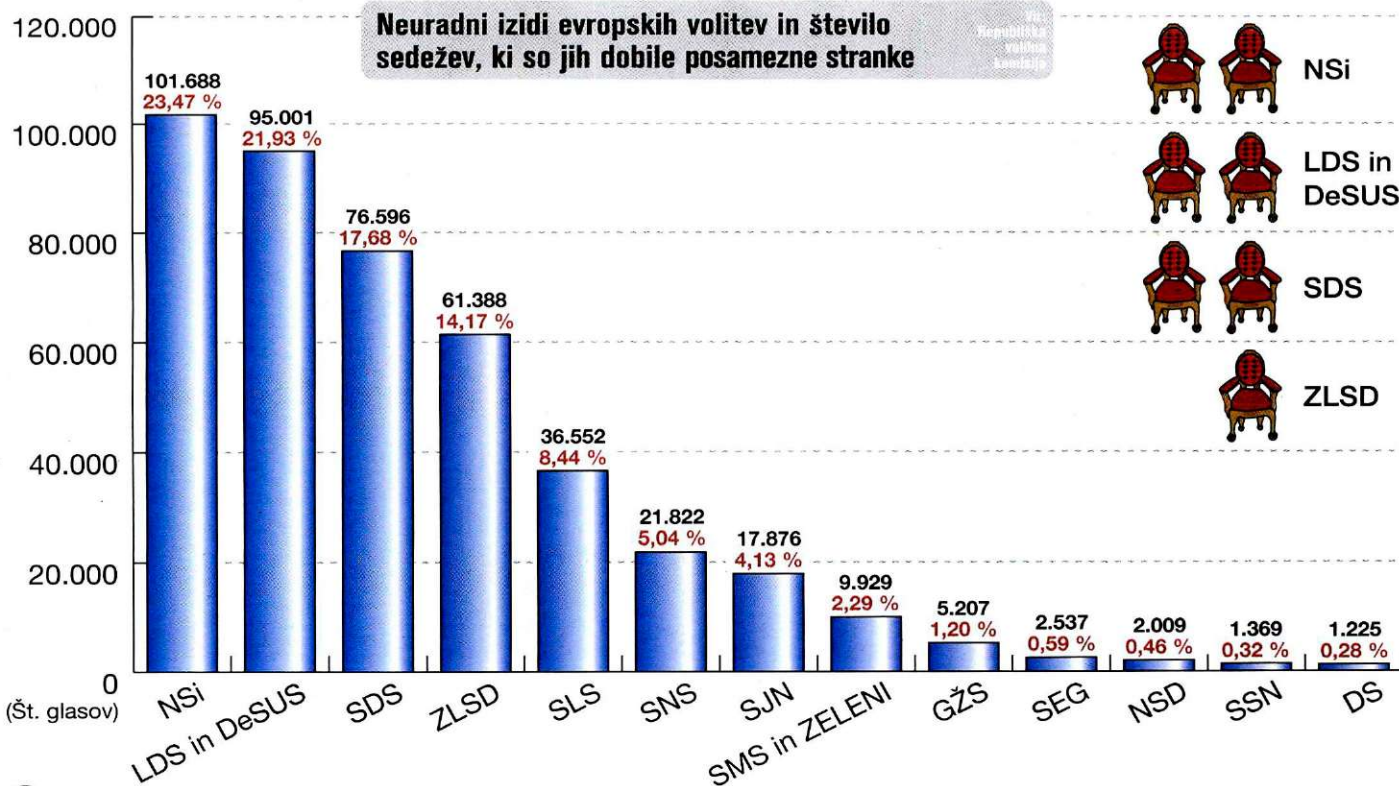
Razočaranje je bilo tudi v taboru SLS. Kako tudi ne, saj stranka ni dobila nobenega sedeža v evropskem parlamentu. Neuspeh stranke dejansko pomeni tudi neuspeh nosilca liste Francija Buta, ki v nedeljo ni mogel skriti razočaranja. V enem od komentarjev je dejal, da če politik ne dobi potrditve, se mora pač umakniti, kar lahko razumemo kot konec njegove

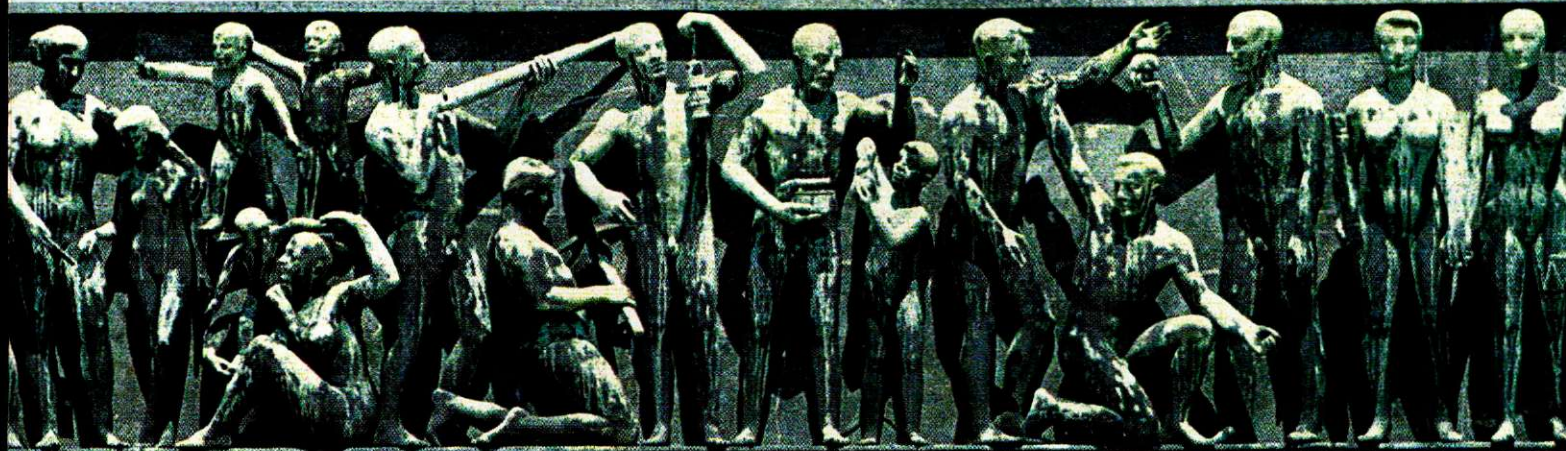
politične kariere. Vodstvo stranke se bo torej moralo zamisliti nad volilnim izidom, saj se kljub napovedim, da se bo stranka pod vodstvom novega predsednika Janeza Podobnika pobrala, to ni zgodilo. Do jesenskih volitev bodo morali razmisliti, kakšno politiko bodo ubrali, saj se prav lahko zgodi, da jim ne bo uspelo prestopiti praga v državni zbor.

Vidno razočaran Borut Pahor

Bolj žalostno kot veselo je bilo tudi v volilnem taboru ZLSD. Stranki je res uspelo dobiti en sedež v evropskem parlamentu, a kaj ko tega ne bo zasedel prvi na listi Aurelio Juri, temveč zadnji z liste Borut Pahor. Volivci in volivke so mu namenili toliko prefe-

renčnih glasov, da jih je bilo dovolj za izvolitev. Pahorja, ki je eden izmed kandidatov, ki si najmanj želijo oditi v evropski parlament, je doletelo prav to, pa čeprav se je s prvega mesta na listi umaknil na zadnjega. Po objavi neuradnih izidov je dejal, da bo, če bodo tudi uradni izidi potrdili, da je dobil zadostno število preferenčnih glasov, zapustil domače politične loge in s tem ustregel volivkam in volivcem. Verjetno ne samo njim, temveč vsem tistim, ki si že od vsega začetka želijo, da se Pahor, za katerega velja, da vodi precej umirjeno levičarsko politiko, umakne. Pojavljajo pa se tudi že uganjanja, ali bo Pahor kljub izvolitvi odšel v evropski parlament ali pa bo mesto prepustil komu drugemu. **M. P.**

Pritožba na ustavno sodišče

Predlagatelj referendumske pobude o t. i. izbrisanih Branko Grims je vložil pritožbo na ustavno sodišče, s katero zahteva presojo odločitve državnega zbora, da ne razpiše predhodnega zakonodajnega referenduma o zakonu o stalnem prebivanju tujcev z državljanstvom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v RS, ki so imeli na dan 23. 12. 1990 in 25. 2. 1992 v RS objavljeno stalno prebivališče.

Grims predlaga, da ustavno sodišče ugotovi, da je protipravno in etično nevzdržno, da tisti poslanci, ki so sami povzročili očitno neustavno stanje, s tem da v šestmesečnem roku, ki jim ga je določilo ustavno sodišče za odpravo ugotovljene neustavnosti zakona, niso v zvezi z ugotovljeno neustavnostjo niti začeli zakonodajnega postopka, nato pa so porabili še dodatne štiri mesece za dokončanje druge faze zakonodajnega postopka, sedaj očitajo zavlačevanje zakonodajnega postopka skupini državljanov, ki želi skladno z zakonom o referendumu in ljudski iniciativi uresničiti svojo ustavno pravico do zakonodajnega referenduma. Nadalje predlaga, da Ustavno sodišče Republike Slovenije ugotovi, da sporni sklep državnega zbora, da ne bo razpisal predhodnega za-

konodajnega referenduma z vprašanjem, vsebovanem v pobudi, ki jo je podpisalo več kot 1.250 volivk in volivcev, predstavlja grob in neutemeljen poseg v pravico državljanek in državljanov Republike Slovenije do neposrednega odločanja na zakonodajnem referendumu in je zato v nasprotju z 2., 3., 44. in 90. členom Ustave Republike Slovenije.

Sodišče naj razveljavi sporni sklep državnega zbora

Po Grimsovem mnenju bi moralo ustavno sodišče razveljaviti sporni sklep državnega zbora, sprejet 31. 5. 2004, in odločiti, da je razpihovanje sovraštva in nestrpnosti proti Republiki Sloveniji ter vsem njenim državljanekam in državljanom z razširjanjem neresnic v tujini o dogajanju v času slovenske osamosvojitve, po katerih naj bi bilo v času osamosvajanja Republike Slovenije slovensko državljanstvo odvzeto 30.000 ljudem, v nasprotju s 63. členom Ustave Republike Slovenije. S tega vidika bi moralo preučiti tudi delovanje Mirovnega inštituta glede informacij, ki so jih po poročanju javnih glasil nekateri njegovi člani posredovali v druge države Evropske unije. Pobudniki za razpis referenduma s prvim podpisanim Grimsom ključni očitke državnega zbora in hkrati temelj sporne odločitve državnega zbora – da gre za “neutemeljeno in zavestno zavlačevanje zakonodajnega postopka in onemogočanje sprejetja zakona” – v celoti zavračajo, saj pravijo, da ne zdrži resne pravne presoje.

na” – v celoti zavračajo, saj pravijo, da ne zdrži resne pravne presoje.

Vlada in državni zbor kriva za neustavno stanje

V pritožbi so zapisali, da je ustavno sodišče v svoji odločbi, sprejeti 3. 4. 2003, naložilo pristojnemu ministru in državnemu zboru, da vsak v okviru svojih pristojnosti odpravi ugotovljeno pravno praznino oziroma neskladje zakona z ustavo, zato menijo, da bi bilo pravno korektno, če bi vlada Republike Slovenije pripravila, državni zbor pa sprejel ustrezen zakon za uresničitev odločbe ustavnega sodišča v šestih mesecih, najkasneje pa do začetka oktobra. Državni zbor je zakonodajni postopek o tem zakonu začel šele 16. oktobra 2003, kar pomeni, da je začel zakonodajni postopek šele po preteku roka, do katerega bi moral biti v pravni državi zakon že sprejet in tudi uveljavljen. “To pa nedvoumno dokazuje, da sta vlada in državni zbor sama povzročila neustavno stanje,” meni Grims in dodaja, da je zakonodajni postopek do končane druge faze potekal še slabe štiri mesece, kar skupaj zneso deset mesecev od sprejetja odločbe ustavnega sodišča do vložitve prve pobude. Zaradi vseh referendumskih pobud je bila do sprejetja sporne odločitve državnega zbora skupaj porabljena samo približno tretjina tistega časa, ki sta ga vlada in državni zbor sama porabila do vložitve prve od referendum-

skih pobud. Kljub temu pa si tisti, ki so povzročili neustavno stanje, sedaj jemljejo pravico, da preprečujejo državljanekam in državljanom uresničevanje izjemno pomembne ustavno varovane vrednote – pravice do neposrednega sodelovanja pri upravljanju z javnimi zadevami na referendumu oziroma načela suverenosti ljudstva, pravi Grims. O sprenevedanju predlagateljev spornega sklepa državnega zbora priča še zlasti dejstvo, da je prav to ustavno sodišče že ugotovilo v svojih prejšnjih odločbah v zvezi s to problematiko. Ustavno sodišče je namreč že pred več meseci soglasno potrdilo ugotovitev, da je državni zbor sam povzročil neustavno stanje, s tem ko je prekoračil roke, ki jih je določilo ustavno sodišče, je zapisano v obrazložitvi pritožbe. Grims je prepričan, da je ustavno sodišče že tedaj prav tako tudi presodilo, da prav zato, ker je državni zbor sam prekršil roke, ki jih je določilo ustavno sodišče, morebitna izvedba referenduma ne more povzročiti nobenih novih negativnih posledic oziroma kršitev. V obrazložitvi spornega sklepa državnega zbora je ta sodba ustavnega sodišča povsem prezrta, še meni Grims. Sicer pa so pobudniki odgovorili tudi na očitke o neprimerosti referendumskega vprašanja. Prepričani so, da zakon brez dvoma dopušča tudi vprašanje, kakršno je postavljeno, in da so pri oblikovanju izhajali iz načel, ki jih je natančno opredelilo ustavno sodišče v svojih dosedanjih odločbah. M. P.

Vladni predsednik Anton Rop pri papežu. Ali je imel pri tem kaj slabo vest, vesta za zdaj le on in nekateri, ki so se udeležili sporne proslave.

Čas pred volitvami je vedno čas, ko se politiki radi kažejo v družbi vplivnih ljudi. Med bolj zaželenimi osebami so zagotovo cerkveni predstavniki, za katere se zdi, da pri izbiri časovnega termina tovrstnih obiskov v zadnjih letih niso imeli najbolj srečne roke.

“Slikajte me s papežem”

Čeprav odnosi med Cerkvijo in državo v Sloveniji nikoli niso bili posebej bleščeči, so visoki politični predstavniki vedno, kadar so se bližale volitve, poskrbeli, da so se na naslovnih časopisov pojavili v družbi visokih cerkvenih predstavnikov. Pri takšnih obiskih, katerih glavni namen je seveda želja pridobiti nekaj točk pri volilcih, ki se označujejo za verne, ponavadi ni manjkalo prijetnih stiskov rok, visoko donečih besed in trepljanja po ramah, ko pa je bilo obiska konec, so se odnosi znova hitro vrnili na prejšnjo raven. Politiki so pozabili na svoje obljube, cer-

kveni predstavniki pa so javnost znova začeli opozarjati na neurejene odnose med Cerkvijo in državo.

Že znan scenarij se ponovi

Prav tak scenarij, ki sta ga v preteklosti uvedla predvsem Milan Kučan in Janez Drnovšek, ko sta visoke cerkvene predstavnike obiskovala ali sprejemala praviloma tik pred volitvami, smo znova videli med nedavnim obiskom predsednika vlade Antona Ropa, ki je konec maja odšel na uradni obisk k papežu. Kot je že v navadi, sta oba poudarila dobre odnose med Cerkvijo in državo in izrazila pre-

pričanje, da se bodo ti, potem ko je bil podpisan t. i. vatikanski sporazum, še izboljšali. Ali bo to res ali se bo ponovila praksa preteklih obiskov, bomo seveda videli, očitno pa je, da je obiskovanje visokih cerkvenih predstavnikov s strani naših politikov tik pred volitvami postalo tako pogosto, da je začelo motiti tudi nekatere posameznike znotraj Cerkve. Tako se eden vplivnejših cerkvenih predstavnikov, profesor moralne teologije dr. Ivan Štuhec, strinja z ugotovitvijo, da je namen takšnih in podobnih obiskov samo predvolilno nabiranje političnih točk. “Ljudje v politiki sis-

tematično skrbijo za svojo podobo, zato jim pride prav vsaka slika. Slik s papežem, škofi in podobnih je nič koliko,” pravi Štuhec. Ali to pomeni, da bi morala biti Cerkve pri izbiri predvsem časovnih terminov previdnejša? Štuhec pravi da. “Seveda se cerkveni predstojniki ne morejo izogniti nekaterim protokolarnim zadevam. V tem je težava, ker se potem tudi nekaj, kar je obvezno in nujno za udeležbo, spremeni v predvolilno propagando. Dovolj je že, če samo pomislim na papeževe obiske v Sloveniji. Kaj so takrat nekateri počeli in tudi dosegli na račun cerkvene popustljivos-

Slovenski politični vrh je do zdaj vedno s pridom izkoriščal povsem nekritično presojo Cerkve pri izbiranju političnih obiskov tik pred volitvami.

Igralec Matjaž Javšnik pomanjkanje igralskih kvalitet nadomešča s provokativnostjo.

V Krki trdijo, da se ne Rop ne kdo drug niso smejali nenačrtovanemu delu nastopa Matjaža Javšnika, vendar fotografij ali posnetka, ki bi dokazovali njihove trditve, niso pripravljene odstopiti.

Verjetno bodo morali v Katoliški cerkvi na Slovenskem temeljito premisliti, koga in predvsem kdaj bodo sprejeli, da to ne bo imelo negativnih posledic.

ti, nedoslednosti in tudi politične navivnosti. Žal pa se nekateri v Cerkvi iz lekcije v lekcijo ničesar ne naučijo.”

Krohota v Krki?

Takšno kritično stališče Štuhec do nekaterih kolegov pri izbiri obiskov je seveda verjetno tudi posledica domnevnega nedavnega incidenta, ki naj bi si ga bil Rop le dan pred obiskom pri papežu privoščil na proslavi ob 50-letnici Krke. Kot so poročali nekateri mediji, naj bi se bil Rop skupaj z drugimi visokimi predstavniki na proslavi smejal “primitivnim štosom” igralca Matjaža Javšnika, ki se je med svojim nastopom norčeval iz papeža in njegove Parkinsonove bolezni. Kaj natančno se je dogajalo na proslavi, zaradi blokade informacij ni znano, se je pa na takšno pisanje kmalu odzvala Komisija Pravičnost in mir, ki je, če slednje drži, najostreje obsodila dvoličnost slovenskega političnega vrha. V Ropovem kabinetu so že dan pozneje odziv komisije označili za pretiran in zapisali, da nikomur niti na misel ne bi prišlo, da bi se smejal na papežev račun.

Predsednik vlade naj bi se ob tem nepredvidenem delu programa “tako kot verjetno večina prisotnih ob nepredvideni vsebini programske točke” počutil neprijetno. Čeprav so torej v Ropovem kabinetu zanikali, da bi se kdo smejal Javšniku, pa nekaj vprašanj le meče senco dvoma na njihovo zanikanje. Vprašanje, ki se ob tem postavlja, je, zakaj Ropov kabinet novice ni zanikal že takrat, ko so jo objavili mediji, ampak šele nekaj dni po tem, ko se je nanjo ostro odzvala Komisija Pravičnost in mir. So mogoče čakali, da bodo videli, kdo vse je bil priča domnevnemu krohotu? Če prič, ki so to pripravljene povedati javno, ni, potem zadeve seveda ni težko zanikati.

Informacijska blokada

Zanimivo je tudi to, da v Krki, ki je organizirala celotno predstavo in jo tudi snemala, novinarjem niso pripravljene odstopiti nikakšnega slikovnega ali videomateriala, ki bi Ropov odziv bodisi potrdil, bodisi zanikal. Ko smo jih namreč pretekli teden povprašali, ali nam lahko odstopijo ne-

Dr. Ivan Štuhec, profesor moralne teologije

Kdo v Cerkvi odloča o tem, kdaj bo kakšen visok politični predstavnik obiskal denimo nadškofa?

O tem odloča nadškof sam s svojimi najožjimi sodelavci.

Kako je z obisom pri papežu? Kdo odloča, koga in kdaj bo sprejel papež?

O tem težko sodim, ker se ne spoznam na protokolarne zadeve. Vsekakor pa lahko odigrajo neko vlogo za to pristojne osebe, med drugim veleposlanik države. Sestava zadnjega obiska predsednika vlade Ropa je imela vse sledove aktualnega veleposlanika in Ropovega kabineta. To je seveda vidno z letala.

Zdi se, da nekateri politiki visoke cerkvene predstavnike obiskujejo samo pred volitvami, medtem ko jim v vmesnem času niso kaj prida naklonjeni. Se vam ne zdi, da bi morala biti Cerkev previdnejša pri tem, kdaj in koga sprejemajo njeni predstavniki?

Točno tako je. In žal se iz ene lekcije v drugo niti nekateri v Cerkvi ničesar ne naučijo. Pri nas še nismo prišli do pravila, da bi v zvezi z uradnim obiskom politika pri cerkvenem dostojanstveniku in obratno takrat tudi z uradnimi stališči povedali vse, kar je v redu, in tudi tisto, kar ni. Neprestano smo v odličnih odnosih, od katerih pa ni nobene koristi. To je čisto navadna hinavščina in nobena diplomacija. Prava diplomacija pove, kaj misli, na diplomatski način. Tudi sam imam te frazeologije čez glavo, ko vidim, kaj se v konkretnih primerih dogaja. Sicer pa je dvoličnost slovenski vzgojni in družbeni problem. Sodelovanje pri tem s strani cerkvenih predstavnikov je slabo za Cerkev in za ljudi.

kaj slik s proslave, so nam najprej odgovorili, naj jim samo povemo, katere slike želimo. Ko smo jim povedali, da bi želeli slike nastopa Matjaža Javšnika in kakšno sliko gosta Antona Ropa, pa je njihova pripravljenost hitro skopnela. Odgovorili so nam, da nam omenjenih “fotografij ne morejo posredovati, ker so izjave, ki so jih zasledili v časopisih, neresnične in se zato ne želijo pojavljati v medijih”. Prepričati se niso dali niti potem, ko smo jim dejali, da bi prav slike lahko potrdile njihove trditve. Namesto tega so nam še enkrat zagotovili, da krohotanja Javšnikovim štosom ni bilo (kar nam lahko menda potrdijo tudi drugi gostje – veleposlaniki), mi pa smo ugotovili, da bodo o tem, ali njihove navedbe držijo ali ne, morali presoditi naši bralci sami.

Obiski s figo v žepu

Glede na vse napisano verjetno javnost nikoli ne bo izvedela, kaj se je v resnici dogajalo na proslavi Krke in ali se je Rop Javšniku res smejal ali ne, kar pa navsezadnje niti ni pomembno. Praksa, ki smo jo večkrat videli v preteklih letih, je, da se slovenski politiki tik pred volitvami radi slikajo z visokimi cerkvenimi predstavniki, kmalu potem pa pozabijo na svoje obljube in začno v odnosih s Cerkvijo delati po starem. Prav to dejstvo pa Cerkev hote ali nehote sili, da v prihodnje njeni predstavniki temeljito premislijo, koga in predvsem kdaj sprejemajo. V nasprotnem primeru se jim lahko zgodi, da postanejo le ena izmed igrač v rokah slovenske dnevnopolitike.

Aleš Kocjan

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Naš čas. d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03. fax 03/ 5869 263

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Foto: Gregor Pohleven

Velike in nedorečene zgodbe o lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja se ponavljajo tudi v ljubljanski družbi Geoplin. Tožbe na sodiščih ostajajo nerešene, na pobude družbenega pravobranilca se v vladi ne odzivajo. Namesto tega porabniki toplotne energije plačujejo previsoke račune, vlada pa si prizadeva za odkup lastniških deležev posameznikov.

Geoplin po poti SIB?

Na izredni seji, kjer so poslanci razpravljali o korupciji v Sloveniji, je poslanec Janez Janša opozoril tudi na dogajanje v ljubljanski družbi Geoplin, ki je v skoraj tretjinski državni lasti in posluje z več milijard tolarjev visokim dobičkom – lani ga je bilo na primer v višini 5 milijard tolarjev. Gre za monopolno družbo, ki skrbi za trgovanje in transport zemeljskega plina, v njej pa je 148 zaposlenih. Janša je opozoril predvsem na v preteklih letih večkrat objavljeno zgodbo o lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja v tej družbi. Dejal je: "Podobna je zgodba Geoplina. Geoplin morda ni naveden v gradivu, ki smo ga pripravili za sejo. Ga pa vseeno omenjam v tem paketu, ker je podobna zgodba, kako izginja družbeni kapital. Uprava družbe ni posredovala pravih podatkov o kapitalu družbe in pripadajočih rezervah. To bi lahko ugotovila na podlagi otvoritvene bilance. Te ni naredila. Ker ni uredila teh opravil v procesu lastninskega preoblikovanja, bi se moralo vse to premoženje prenesti na državo oziroma za to pooblaščen Slovensko razvojno družbo. Ko so se vsi ti procesi opravljali, se je ta družba imenovala Sklad za razvoj, vodil pa ga je Uroš Korže. Namesto tega se je v upravnem postopku, ki ga je vodil sklad, ugotovilo, da ni družbenega kapita-

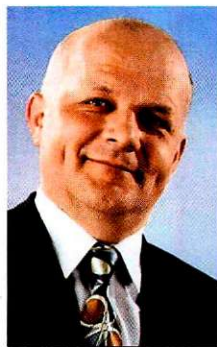
la. Sklep je podpisal Boris Šuštar kot predsednik nadzornega sveta omenjenega sklada." Janša je opozoril še na to, da se je v procesu nadzora pojavilo isto ime kot v primeru Elana iz Begunj, to je družbe, v katero se je prek SRD prelilo več kot 7 milijard tolarjev davkoplačevalskega denarja. Sicer pa je bilo po računovodskih izkazih na dan 31. 12. 1992 – ta datum je bil prelomnica za oceno družbene lastnine v nekdanjih gospodarskih družbah – v Geoplinu za 20 milijonov takratnih mark družbenega premoženja. Če to danes preračunamo v tolarje, bi zneslo več kot 2,5 milijarde tolarjev. Ker so tolikšno družbeno premoženje v Geoplinu odkrili tudi vsi revizorji, družbeni pravo-

branilec pa je ugotovil, da lastninjenje nekdanjega družbenega premoženja v Geoplinu ni potekalo skladno s takratnimi zakonskimi predpisi, so na sodišče podali ustrezno kazensko ovadbo. Janša je opozoril, da do danes v tem primeru ni bilo nobene pravnomočne sodbe, postopek pa se vleče že več let. Pri tem je zanimivo, da se je Jože Jeklin, ki je takrat v imenu SRD podpisal strokovno mnenje, da v Geoplinu konec leta 1992 ni bilo nobenega družbenega premoženja, nato kot član uprave zaposlil v tej ljubljanski družbi. Lani pa je postal predsednik uprave družbe Litostroj E.I. Janša je vse to ocenil z besedami: "No, v tem času pa je ta oseba, ki je bila skrbnik procesov

ugotavljanja družbenega kapitala, prešla hočes nočes na Geoplin v menedžersko ekipo. Ampak ta oseba je tudi že zapustila Geoplin in prešla na novo rožico, kjer se odvijajo podobne zadeve. Rezultat je sodni epilog ničla. Primer je še vedno rešljiv, če bo za to obstajala volja, predvsem politična volja in resnost ter odločnost tožilcev in sodišča, da se te stvari preprečijo in postavijo v pravo stanje."

Zakon za Geoplin ni veljal

O nepravilnostih pri lastninjenju je že pred leti za naš tednik govoril Janez Krnc, namestnik družbene pravobranilke. Dejal je, da je bil že kmalu po letu 1974 v Sloveniji podpisan sporazum o združevanju sred-

Janez Možina, predsednik uprave Geoplina, podjetja v skoraj tretjinski državni lasti, ki posluje z velikim dobičkom

Uroš Korže, nekdanji direktor Sklada za razvoj, je pri tem, da se premoženje Geoplina ni olastnilo skladno z zakonom, imel eno vidnejših vlog.

Geoplin zadnja leta dosega izredno visoke dobičke predvsem na račun visokih cen ogrevanja. Županja Danica Simšič bi lahko marsikaj storila, da bi bilo ogrevanje v Ljubljani cenejše, kot je, pa tega ne stori!

Aleksander Mervar (LDS), direktor Te-Tola in nekdanji član nadzornega sveta SIB, od lanske jeseni vodi nadzorni svet Geoplina. Z njegovim imenovanjem se je na predlog vladne kadrovske komisije strinjala tudi vlada.

Poslovanje monopolne družbe Geoplín - v milijonih tolarjev

Leto	Celotni prihodek	Štev. zaposlenih	Čisti dobiček
1994	16.364	137	104
1995	16.867	136	317
1996	19.017	143	408
1997	24.342	140	505
1998	22.614	140	707
1999	23.995	142	1.165
2000	42.574	142	5.142
2001	49.797	146	3.365

Podatki kažejo, da se je dobiček družbe Geoplín začel povečevati predvsem po letu 1999. V letu 2000 ga je bilo v višini rekordnih 5 milijard, toliko pa ga je bilo po izjavah Janeza Možine, predsednika uprave, tudi v letu 2003. Pri tem spomnimo, da je vodstvo v članku z naslovom Zemeljski plin je za tretjino cenejši od kurilnih olj, na cigav račun? (nekatera občila so zapisala, da V Geoplínu bijejo plat zvona) ostro protestiralo, ker "trenutno npr. odobrena cena ne pokriva nobenih stroškov 1000 km plinovodnega sistema v Sloveniji in niti stroškov transporta ruskega zemeljskega plina preko Avstrije, vlada pa kljub večmesečnim zagotovilom o uvedbi modela za oblikovanje cen do danes ni storila nič konkretnega, da bi zagotovila nemoteno oskrbo Slovenije z zemeljskim plinom in da bi zaustavila nadaljnje zmanjševanje premoženja družbe v privatni lasti".

Vir: I-Bon

Rešitev s pomočjo poravnave?

Janez Krnc, namestnik družbene pravobranilke, je dejal, da je prvobranilstvo v začetku tega leta finančnemu, gospodarskemu in okoljskemu ministrstvu predlagalo, da se tožbe, ki jih je na upravnem sodišču zoper Geoplín sprožilo družbeno pravobranilstvo, rešijo s poravnavo. Predlagali so, da se vrednost premoženja, ki ni bilo olastnjeno po zakonu o lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja in to zdaj nezakonito pripada družnim družbenikom, prenese na Družbo za upravljanje in svetovanje (naslednico SRD) in s tem posredno na državo. Če bi ministrstva to storila, bi družbeno pravobranilstvo umaknilo vse tožbe zoper družbo Geoplín. Do zdaj ministrstva na predlog poravnave še niso odgovorila.

V Geoplínu ima večji lastniški delež tudi Energetika, ki jo vodi Hrvoje Drašković (ZLSD).

stev za oplinjevanje. Šlo je za nepovratna sredstva, ki so se zbirala vse do leta 1990. Največja težava, ki jo vidijo družbeni pravobranilci, pa je v tem, da premoženje Geoplína sploh ni bilo olastnjeno po zakonu. Dejal je, da so leta 1993 po številnih preoblikovanih ustanovili podjetje Geoplín, pri domnevnem lastninjenju pa so deloma upoštevali porabo plina, ne pa vloženega denarja. Namesto da bi na dan 1. januarja 1993 v družbi naredili otvoritveno bilanco, v kateri bi natančno navedli višino družbenega premoženja, tega niso naredili. V družbi so takrat imeli tudi 3 milijarde tolarjev rezervacij, namenjene pa naj bi bile za ekološke namene, za razliko v cenah in za tržno tveganje. Revizorji so ugotovili, da so bile rezervacije nedopustne in nezakonito oblikovane, v postopku lastninjenja pa bi morali te rezervacije novi lastniki preprosto odkupiti, ne pa da so si zastoj razdelili rezerve preteklih let. Po besedah Janeza Krnca gre za 2,3 milijarde tolarjev, ki jih je država podarila nekaterim družbenikom Geoplína, namesto da bi jih ti plačali. Poleg tega so zaposleni v Geoplínu od leta 1974 do 1990 vsako leto 0,5 odstotka plače namenili za poseben sklad, ki bi se v višini 736 milijonov tolarjev v začetku leta 1993 moral preoblikovati v kapital in ne v rezervacije. Če bi v vodstvu Geoplína to storili, bi zaposleni skladno z zakonom o lastninjenju nekdanjega družbenega premoženja pridobili 6,8-odstotni lastniški delež iz naslova neizplačanih plač. Po besedah Janeza Krnca zaposleni niso pokazali interesa za pridobitev tega lastninskega deleža, saj v zakonitem roku niso vložili nobenega tovrstnega zahtevka. Krnc pravi, da bi na podlagi tega

dejstva morala zakonita lastnica tega deleža postati država, in sicer prek Slovenske razvojne družbe. Vendar se tudi to ni zgodilo. SRD in posredno država oz. vlada doslej tega zahtevka še nista uveljavljali. Poleg tega kljub vsem opravljenim revizijam nihče doslej še ni mogel ugotoviti, kakšna je razlika med višino vloženega denarja in sedanjimi lastniškimi deleži. "Sicer pa bi morala država po zakonu o javnih gospodarskih družbah takoj pridobiti 24,5-odstotni lastniški delež v Geoplínu, 75,5 odstotka podjetja pa bi se moralo lastniniti po zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij," meni Krnc.

Se ponavlja zgodba SIB?

Namesto lastninjenja nekdanjega družbenega premoženja, ki bi bilo izvedeno po zakonu, si vladajoča elita že nekaj časa prizadeva za to, da bi večinsko lastništvo te monopolne družbe prešlo v državno last. Tako je vlada pod vodstvom Antona Ropala sprejela sklep, da je družba Geoplín javna gospodarska družba ključnega pomena. Janez Kopač, minister za okolje, prostor in energijo, pa je dejal, da dokler bo on imel kaj besede pri tem, lastniki Geoplína ne bodo postali tujci. Nasploh si bodo v vladi prizadevali za odkup lastninskih deležev od drugih lastnikov. Janez Krnc je to vladno odločitev ocenil kot paradoksalno in opozoril na dejstvo, da bi država lahko pridobila še 6,8-odstotni delež Geoplína samo iz naslova prej omenjenih neizplačanih plač zaposlenih. O tem pa v vladi niso pripravljani razpravljati, razmišljajo le o odkupu lastninskih deležev. Janez Krnc pravi, da bi vlada, če bi poslušala nasvete revizorjev in pravobranilstva, lahko prihranila vsaj

2,5 milijarde tolarjev, sama pa bi dosegla zastavljeni cilj; večinski lastniški delež družbe Geoplín. Torej ji deleža v tolikšni meri ne bi bilo treba kupovati. Dodajmo, da ima Petrol v lasti 16,5-odstotni delež Geoplína, Salanit Anhovo, Sava Kranj in družba Ekopur deleže v višini od 6 do 7 odstotkov, JP Energetika Ljubljana pa nekaj več kot 5 odstotkov. V rokah drugih 36 družbenikov je 3,2-odstotka Geoplína. Glede na vse navedeno se lahko vprašamo, ali se tudi v Geoplínu pripravljajo podoben scenarij, kot smo mu bili priče v Slovenski investicijski banki (SIB). Pri tem seveda ne gre za povsem identičen primer, govorimo pa o nakupu deležev. Če si država prizadeva za pridobitev 51-odstotnega lastniškega deleža Geoplína in ji za to manjka še približno 18 odstotkov, je na dlani, da bo ta

delež od nekoga odkupil, pri tem pa gladko prezrla najmanj 6,8-odstotni delež, ki bi ga že lahko pridobila na račun neizplačanih plač nekdanjih zaposlenih, da o lastninjenju mimo vseh določil zakona niti ne govorimo. Dodajmo, da je bil lani jeseni za predsednika nadzornega sveta Geoplína imenovan Aleksander Mervar, direktor ljubljanske Termoelektrarne – Toplarne (TE-TOL), v izjavah za javnost pa smo lahko prebrali, da je njegovo imenovanje potrdila tudi vlada na predlog vladne kadrovske komisije. Prav Mervar, član LDS, je bil tudi član nadzornega sveta SIB v času, ko je delnice te družbe za večkratnik vrednosti odkupilo Javno podjetje Energetika in s tem prebivalce prestolnice, posredno pa tudi vse davkoplačevalce oškodovalo za najmanj 3,5 milijarde tolarjev.

Vida Kocjan

Lastninjenje Iskre Avtoelektrike

Iskra Avtoelektrika je tipičen primer, ko uprava in člani nadzornega sveta sodelujejo z roko v roki in na podlagi notranjih informacij pridobivajo lastniške deleže zelo donosnega podjetja. Namesto da bi družba nastopala na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, se nakupi in prodaje deležev podjetja opravljajo med člani uprave in nadzorniki, pri tem pa sodelujejo tudi nekatere banke in dajejo denar "na lepe oči".

Menedžerski odkupi podjetij v državi niso v celoti zakonsko urejeni, zato si vodstva nekaterih donosnih družb izmišljajo svoje "sisteme". Med zanimivejšimi je primer Iskre Avtoelektrike iz Šempetra pri Novi Gorici, kjer so člani uprave skupaj s člani nadzornega sveta leta 2000 z minimalnim kapitalom ustanovili novo gospodarsko družbo z nazivom FAE in prek nje prišli do 10-odstotnega deleža družbe, ki ima 1.500 zaposlenih. Po naših podatkih gre za izredno sporno dejanje, saj so se člani nadzornega sveta, ki bi morali nadzirati upravo, združili z njo. Marijan Groff, predsednik nadzornega sveta, je danes prek svojega podjetja, ki deluje v Ljubljani, glavni lastnik družbe FAE. Po naših informacijah naj bi bila družba FAE že takoj po ustanovitvi pridobila več kot sto milijonov tolarjev bančnega posojila, s katerim je kupila skoraj 10-odstotni lastninski delež Iskre Avtoelektrike, ki je bil v lasti Slovenske razvojne družbe (SRD). Katera banka je financirala ta posel in kakšno poroštvo je družba FAE dala za vračilo posojila,

nam ni uspelo izvedeti, saj so se pristojni zavili v molk. Glede na to, da obstajajo povezave med lastniki šempetrske Iskre, člani njenega nadzornega sveta in vodstev ter nadzornih svetov nekaterih bank, bi lahko sklepali, da je posojilo družbi FAE dala Abanka. Po naših informacijah je delež SRD prodal Marjan Rekar, takratni direktor SRD, vse skupaj pa je bilo izvedeno na nepregleden način in brez javnega razpisa. Družba FAE naj bi nato svoj delež delnic Iskre Avtoelektrike povečevala prek komisijskega odkupa lastnih delnic v isti družbi. Po informacijah, ki smo jih pridobili, naj bi bil tudi ta postopek izveden nepregledno, brez vednosti drugih delničarjev in brez njihovega sodelovanja. Zgodba naj bi dobila epilog konec lanskega leta, ko se je z davčnega vidika izteklo obdobje treh let od ustanovitve podjetja (v tem času ni treba plačati davka), zato so so-

ustanovitelji družbe FAE svoje deleže prodali. Kupilo jih je podjetje v lasti Marijana Groffa, predsednika nadzornega sveta Iskre Avtoelektrike.

O Iskri Avtoelektriki

Iskra Avtoelektrika ima 40-letno tradicijo. Družba je bila ustanovljena leta 1960, ko se je začela prva proizvodnja avtoelektričnih delov. Temu je sledilo obdobje hitre rasti zaradi naraščajočih potreb domače avtomobilske industrije in vstopa družbe na tuje trge. Po razpadu nekdanje skupne države so se soočili s hudimi težavami, čez noč so izgubili veliko trga. Preusmerili so se na tuje trge, tako da danes večino prodaje ustvarijo na evropskih in svetovnih trgih. V zadnjem času doživljajo hitro rast, družba pa se uvršča tudi med regijske paradne konje. Širijo se tudi v druge države, med drugim so lani septembra v Laktaših pri Banjaluki odprli obrat za proizvodnjo avtomatskih elementov za avtomobilsko industrijo. Vanj so vložili približno 250.000 evrov, zaposlili pa 20 delavcev. Iskra Avtoelektrika sodi v sklop Iskrinih družb, Aleš Nemeč, dolgoletni predsednik uprave, pa je vsa leta zvest "sopotnik" Dušana Šešoka, predsednika uprave Iskre Holdinga. Šempetrska Iskra je tudi ena redkih Iskrinih družb, ki v zadnjem desetletju ni nasprotovala rednemu plačilu t. i. uporabnine za Iskrino blagovno znamko, ki so jo družbe

Iskra, d. d., iz Ljubljane, ki jo vodi Dušan Šešok, si prizadeva pridobiti čimvečji delež Iskre Avtoelektrike, ki nikoli doslej ni nasprotovala plačevanju t. i. blagovne znamke Iskra.

“prisiljene” plačevati Iskri Holdingu. Po podatkih iz baze podatkov ministrstva za gospodarstvo je ta družba septembra lani na podlagi razpisa za dodeljevanje spodbud za tehnološke naložbe v letih 2003 in 2004 prejela 112,6 milijona tolarjev državne nepovratne pomoči. Dodajmo, da je družba poslovno leto 2002 sklenila z 1,054 milijarde tolarjev bilančnega dobička, iz tega so za dividende lastnikom namenili po 125 tolarjev za delnico, kar je zneslo 201 milijon tolarjev. Za nagrado so članom nadzornega sveta iz dobička namenili 11,8 milijona tolarjev bruto, upravi pa 9,3 milijona tolarjev bruto. Odločanje o razporeditvi preostalega dobička, gre za 813 milijonov tolarjev, so prenesli v prihodnje leto. Takšne sklepe so sprejeli člani delniške družbe na skupščini, na kateri je bilo zastopanega 84,9 odstotka osnovnega kapitala. Upravi in nadzornikom so podelili razrešnico, za revizorja pa izbrali revizorsko družbo KPMG iz Ljubljane, ki je tudi revizorska hiša Iskre Holdinga in večine gospodarskih družb v njegovi sestavi. Dodajmo še, da je nadzorni svet Iskre Avtoelektrike konec marca lani za prihodnjih pet let imenoval novo upravo družbe. Ta od 1. aprila dalje deluje v tričlanski sestavi. Novi petletni mandat so nadzorniki znova zaupali dolgoletnemu predsedniku uprave Alešu Nemcu, za člana uprave pa sta bila imenovana prejšnji član uprave za marketing in razvoj Ivan Lisjak in vodja sektorja kontrolinga Tadej Vidic.

Zapleti z lastništvom

Julija 2001 je Dario Stepančić, fi-

nančni direktor Iskre Avtoelektrike, novinarjem časnika Finance potrdil novico, da je podjetje FAE, ki je bilo takrat v lasti menedžerjev Iskre Avtoelektrike, odkupilo celotni delež Slovenske razvojne družbe (SRD) v šempetrskem podjetju. Stepančić ni želel razkriti podrobnosti o nakupu, v istem času pa je uprava notranjim lastnikom, ki so imeli takrat skupaj okoli 30 odstotkov delnic, ponudila odkup delnic po 4.000 tolarjev za delnico. “Uprava si pri teh nakupih ni postavila nobenih omejitev, želimo pa, da bi zadeva potekala čim bolj po tihi, in mislim, da nam to tudi uspeva,” je takrat dejal Stepančić. Kmalu nato se je v javnosti pojavila informacija, da tudi Iskra, d. d. (bolj znana kot Iskra Holding), kupuje deleže v tem podjetju. Dušan Šešok, predsednik uprave te družbe, o nakupu ni želel dati informacij niti ga ni zanikal. Jože Lenič, takratni predsednik Kapitalske družbe, ki je bila 14,2-odstotna lastnica družbe, je prav tako dejal, da o tem poslu “v tej fazi ne more dati izjav”. Podatki kažejo, da KAD pozneje svojih delnic ni prodala. Iskra Holding, ki je bila takrat s 17,2-odstotnim lastniškim deležem največja lastnica Iskre Avtoelektrike, naj bi se pripravljala na povečanje deleža v tem podjetju. Oktobra 2002 je imela uprava v lasti nekaj manj kot devet odstotkov podjetja in je bila tretji največji lastnik. Tudi julija 2002 so novinarji ugotavljali, da se lastništvo v Iskri Avtoelektriki nenavadno koncentrira. Delež sta v zadnjem letu najbolj povečali Iskra, d. d., in družba FAE, katere soustanovitelji so bili predvsem vodil-

Lastništvo Iskre Avtoelektrike – v odstotkih

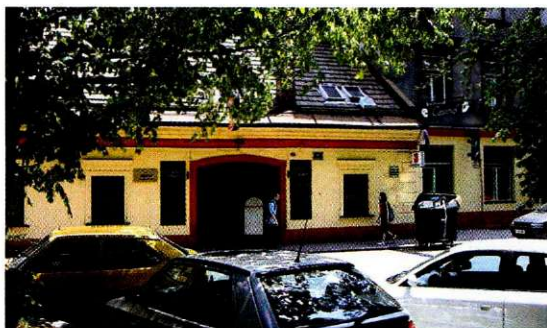
	Oktober 2002	Junij 2004
Iskra, d. d.	20,03	22,07
KAD	14,20	14,20
FAE	10,51	7,86
SOD	7,08	7,08
NKBM	1,51	1,50
Ilirika DZU in Ilirika, d. d.	2,15	3,72
Zavarovalnica Triglav	2,78	2,78
Pid Triglav Šteber I	3,06	3,06
Pid Zvon Ena	5,55	3,89
Vipa Invest	5,59	3,77
Drugi	26,92	20,70
Abanka	-	3,25
Notranji lastniki	26,0	20,70

Iskra, d. d., bolj znana kot Iskra Holding, ki jo vodi Dušan Šešok, je v zadnjih dveh letih povečala delež s 17,2 odstotka na 22,07 odstotka. Kapitalska družba (KAD) in Slovenska odškodninska družba (SOD) imata enak delež (14,20 in 7,08 odstotka), povečal pa se je delež Ilikrike; v lastništvo je vstopila tudi Abanka. Zmanjšal se je delež pida Zvon Ena, Vipe Investa pa tudi delež zaposlenih, nekdanjih zaposlenih in upokojenih je manjši, kot je bil pred dobrim poldrugim letom. Za družbo je značilen še premik proti menedžerskemu odkupu, le da so vodilni vključno s člani nadzornega sveta nakup delnic izpeljali tako, da so ustanovili družbo FAE in prek nje odkupili dobro desetino delnic. Te so kupili od Slovenske razvojne družbe. Potem ko je vodstvo delnice kupovalo po 4.000 tolarjev, se je ta delež zaposlenih v višini dobrih 30 odstotkov dobesedno prepolovil.

ni v Avtoelektriki (Aleš Nemeč, Ivan Lisjak, Aleksander Marušič, Dario Stepančić in Davorin Vidrih); poleg članov uprave tudi nekateri člani nadzornega sveta, med drugim Dušan Šešok, Mitja Kokove, član nadzornega sveta Iskre, d. d., in direktor Iskre Bovec, ki je v 69-odstotni lasti Iskre Avtoelektrike. Iskra Holding je bil takrat že 20-odstotni lastnik Iskre Avtoelektrike, FAE pa 10,5-odstotni. Sicer pa ni bila več skrivnost, da je Iskra kot enega izmed strateških ciljev podjetja navedla pridobitev kvalificiranega deleža v Iskri Avtoelektriki. Že takrat je mali delničar Iskre Avtoelektrike, podjetje Beli Ad-

miral, ki je bilo 0,6-odstotni lastnik družbe, sumil, da so v podjetju FAE zlorabili notranje informacije in delnice kupovali s sredstvi Iskre Avtoelektrike, zato je zahteval revizijo, poleg tega pa je že takrat opozarjal, da je družba FAE nakup delnic izvedla s pomočjo posojil ali kar z denarjem Iskre Avtoelektrike. Ta naj bi po njihovem prepričanju kupovala lastne delnice za FAE, kar naj bi bilo v nasprotju z zakonom. Predlagali so neodvisnega revizorja EOS Svetovanje (namesto KPMG), ki bi preveril poslovanje družbe, pridobivanje in posredovanje lastnih delnic, njihovo financiranje ter morebitni nakup, izdajanje poroštev in poroštev družbe za obveznosti tretjih oseb, vendar drugi delničarji tega predloga niso sprejeli. Predsednik uprave Iskre Avtoelektrike Aleš Nemeč je takrat na vprašanje novinarjev dnevnika Finance, ali se v podjetju pripravlja menedžerski odkup (MBO), odgovoril: “Mi smo ustanovili družbo FAE v skladu z zakonom in imamo svoje cilje.” Glede sumov Belega Admirala pa: “Vsakdo lahko sumi, kar hoče”. Finančni direktor Iskre Avtoelektrike Dario Stepančić pa je dejal, da ni smiselno “odpirati te diskusije”.

Vida Kocjan

Družba Beli Admiral, d. o. o., iz Ljubljane je pred leti kupila 0,6-odstotni delež Iskre Avtoelektrike. Sami pravijo, da so to storili zato, ker so videli v tem dobro poslovno priložnost. Pozneje se je izkazalo, da nimajo dostopa do pravih informacij in da je vodstvo pri informacijah zelo zaprto.

Marjan Rekar, nekdanji direktor SRD, je poskrbel, da je bil 10-odstotni delež Iskre Avtoelektrike prodan nepre gledno in brez javnega razpisa.

Čeprav so se ekonomski podatki nekoliko izboljšali, se Nemčija še vedno ni izkopalala iz velikih gospodarskih težav. To je bil tudi glavni razlog za hud poraz Schröderjevih socialdemokratov na minulih evropskih volitvah.

Nemčija je vsa povojna leta predstavljala in še vedno predstavlja najpomembnejšo gospodarsko silo v Evropi, v svetovnem merilu pa se po velikosti uvršča na tretje mesto, takoj za ZDA in Japonsko. Vendar velikost gospodarstva, ki ima podlago v preteklosti, sama po sebi še zdaleč ni porok za sedanjo in prihodnjo gospodarsko uspešnost. V gospodarstvu namreč velja pravilo, da stopicanje na

Nemške težave

memstu (čeprav v vlogi velikana) pravzaprav pomeni že nazadovanje, saj gre v resnici za zaostajanje za državami, ki se razvijajo hitreje. To je najočitnejše pri primeru Japonske, ki se z velikimi težavami spopada že več kot desetletje, v zadnjem času pa to na lastni koži čedalje bolj čutijo tudi Nemci.

Nemčija še vedno v težavah

V zadnjih letih se je z gospodarskimi težavami soočal velik del sveta, še posebej Evropa. Vendar se je nemška ekonomija ohladila še močnejše kot gospodarstva drugih evropskih držav. Sedaj je sicer opaziti določene znake okrevanja, vendar si Nemčija celi rani počasneje in v manjši meri kot druge evropske države.

Pravzaprav je država še vedno v precejšnjih težavah. Gospodarska rast v prvem četrtletju letos je bila sicer pozitivna in višja od napovedi, vendar še vedno na ravni pičlih 0,4 odstotka, medtem ko je v drugem četrtletju morda dosegla "celo" 0,6 odstotka. Po mnenju nemških gospodarskih inštitutov se ni mogoče govoriti o trajnem okrevanju. Mnoga nemška podjetja imajo precejšnje izgube, zaradi česar se redka vlagajo denar v nove naložbe.

Stopnja nemške brezposelnosti je zgodovinsko gledano na zelo visokih ravneh (čeprav ne povsem rekor-

dnih) in dosega 10,3 odstotka, saj je brez dela 4,3 milijona ljudi (v nekdanji Vzhodni Nemčiji je brezposelnost več kot 18-odstotna). Brezposelnost je visoka iz dveh razlogov. Prvi je ta, da je šlo v preteklih letih zaradi slabših gospodarskih razmer v stečaj že rekordno število podjetij, tista, ki so se stečaju izognila, pa zaradi manjšega obsega poslov potrebujejo manjše število zaposlenih. Drugi razlog pa je ta, da skušajo tudi podjetja, ki so še vedno uspešna, zaradi nespodbudnih razmer v poslovnem okolju zmanjševati stroške, kjer se le da. Najpri-

ročneje je prav zmanjševanje števila zaposlenih ali selitev delovnih mest v države z nižjimi stroški delovne sile.

Visok proračunski primanjkljaj in javni dolg

Zaradi zelo nizke gospodarske rasti so se precej zmanjšali davčni prihodki države, po drugi strani pa povečevanje brezposelnosti močno pritiska na povečevanje proračunskih odhodkov (zaradi potrebe po večjem obsegu socialnih nadomestil). Zato se je seveda znatno povečal tudi nemški proračunski primanjkljaj. Ta bo v letoš-

njem letu znašal vsaj 3,3 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). S tem bo Nemčija že tretje leto zapored prekoračila mejo treh odstotkov BDP, ki velja za države evroobmočja, in kršila določbe pakta o stabilnosti in rasti.

Gospodarske napovedi za prihodnje leto kažejo, da bo Nemčija tudi v letu 2005 še četrto zapored kršila določila t. i. maastrichtskih kriterijev, ki so bili sprejeti pred uvedbo skupne valute, da bi zagotavljali trdnost evra. Njen proračunski primanjkljaj naj bi namreč prihodnje leto dosegel 3,5 odstotka bruto domačega proizvoda.

Zaradi neuspehov vlade je na evropskih in državnih volitvah premočno zmagala desnosredinska koalicija pod vodstvom Edmunda Stoiberja.

Kancler Gerhard Schröder se je nujnih reform lotil prepozno in v premajhni meri.

Petrol je javno priznal, da se z več tujimi kupci pogaja o odprodaji gostinske dejavnosti, združene v podjetju Petrol gostinstvo. Ta pod blagovno znamko "Na jasi" združuje štiri restavracije in sedem bistrojev ob slovenskem avtocestnem križu. Najresnejši ponudnik naj bi bilo italijansko podjetje Autogrill, ki ima kar 4.300 lokalov v štirinajstih državah po svetu. Med kandidati naj bi bila po pisanju Financ tudi avstrijski Rosenberger (ta je kasneje svoj interes zanimal) in nemški Mövenpick. Čeprav je kmalu za tem Petrol nedavni obisk predstavnikov Autogrilla označil kot "vljudnostnega", lahko upravičeno podvomimo, da bi Italijani svoj čas zapravljali za brezplodna protokolarna srečanja. Vprašajmo se, zakaj se je Petrol torej odločil za to vsaj na prvi pogled nesmiselno odprodajo svojega gostinskega podjetja. Že zdaj je namreč jasno, da se bosta tako transportni (ne samo na osi vzhod-zahod, ampak čedalje bolj tudi na nekoč še močnejši osi sever-jug) kot tudi turistični promet skozi Slovenijo v prihodnje močno krepila, zato bo evropski prihodkov gostinskih objektov ob pomembnih prometnih poteh zagotovo rasel. S tem pa se bo višala tudi njihova vrednost.

Zakaj torej Petrol svoje gostinstvo prodaja že sedaj, ko še zdaleč ne kaže svoje prihodnje vrednosti? Pri tem bi se morda lahko sklicevali na izključno usmeritev v energetiko. Toda dejstvo je, da ima Petrol preveč kapitala in že zdaj ne ve, kam bi ga lahko donosno naložil. S prodajo gostinstva bo samo izgubil eno od potencialno donosnih dejavnosti, na drugi strani pa bo imel še več denarja, za katerega ne bo vedel kam z njim.

Resnici na ljubo Petrolovo gostinstvo doslej ni imelo najbolj bleščečih poslovnih izidov in tudi postanek v katerem izmed njihovih lokalov vsaj meni ne pusti najbolj zadovoljnega vtisa (vse skupaj se mi zdi še vedno precej "socialistično"). Očitno Petrol sam ni sposoben učinkovito voditi tega posla, ampak mu ležijo le monopolne oziroma oligopolne dejavnosti, kjer je dosti lažje igrati glavnega petelina. Ampak to še ne more biti razlog za odprodajo. Verjetno bi bilo za podjetje mnogo bolj smiselno, da bi k (so)upravljanju svojih gostinskih lokalov pritegnili kakšnega uspešnega domačega gostinca, s katerim bi si potem delila izkupicek (kakšen Zvone Štorman bi bil verjetno kar primeren).

Ob vsem tem pa se lahko zamislimo še nad nečim. Predsednik Petrolove uprave Janez Lotrič je eden tistih direktorjev, ki javno najbolj zagovarja "nationalni interes" oz. ohranjanje podjetij v domačem lastništvu. Hkratna namera po prodaji gostinske dejavnosti tujcem pa kaže na dvoličnost Petrolovega vodstva. "Nationalni interes" je več kot očitno struna, na katero se igra, kadar je od tega dovolj velika korist. Ob dovolj zajetnem kupčku denarja pa se hitro oglasijo druge melodije. Katera cena bo tista, pri kateri bo nekoč obmolnil tudi glas o "nationalnem interesu" lastništva matičnega Petrola?

Denis.Vengust@email.si

pod vodstvom bavarskega premierja Edmunda Stoiberja. Vendar pa verjetno niti morebitna Stoiberjeva zmagala na prihodnjih parlamentarnih volitvah ne bi prinesla tako zelo velikih sprememb, saj je velika večina državne porabe zacementirana z zakoni, ki jih ni tako lahko spreminjati. Ko gre za socialne pravice, se vsak politik zaveda, da bi, če bi posegel vanje, zagotovo izgubil prihodnje volitve. Zaradi tega kaže, da je do pravih reform v Nemčiji še daleč. Upamo samo, da Nemci z njimi ne bodo odlašali predolgo, saj bi to pomenilo, da bi jih lahko doletela podobna usoda kot Japonsko, ki brede v čedalje večje težave - ne nazadnje tudi zato, ker je Nemčija najpomembnejša slovenska zunanjetrgovinska partnerica. Hkrati so nemške težave tudi pomembno opozorilo Sloveniji, ki je po davčnih in drugih obremenitvah gospodarstva zelo blizu Nemčiji.

Denis Vengust

Nemško zavezo, da bo do leta 2005 znižala svoj proračunski primanjkljaj pod tri odstotke bruto domačega proizvoda, bi utegnili ogroziti nižja gospodarska rast od predvidene v letu 2005 in previsoki izdatki za pokojnine, zdravstvo in brezposelne. Na to v oceni nemškega programa stabilnosti za obdobje 2003—2007 opozarja

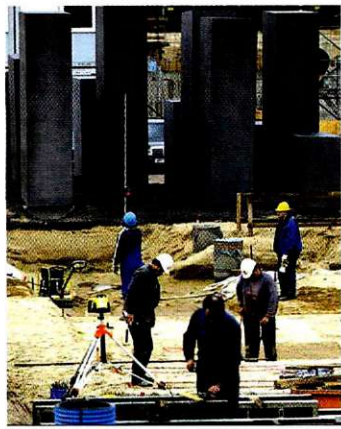
Prevelika socialna duša gospodarstvo

Vzroki za gospodarske težave v deželi orlov se skrivajo drugje. Predvsem jih gre iskati v davčni politiki in delovnopравни zakonodaji. V letih po vojni se je v Nemčiji postopoma izredno razbohotil obseg socialnih pravic. To se sicer sliši zelo lepo, vendar ima vsaka pravica svojo ceno, ki jo mora nekdo plačati. In to so seveda davkplačevalci, ki morajo plačevati visoke davke. Visoki davki pa podjetja in posameznike odvrtaajo od naložb, saj denar raje nesejo v "prijaznejša" davčna okolja. Odliv kapitala oziroma manjša raven naložb pa seveda zavirata razvoj in gospodarsko rast.

Nemčija se ponaša tudi z izjemno visokim varstvom pravic zaposlenih in močnimi sindikati. Vendar je prav to eden glavnih razlogov za visoko stopnjo brezposelnosti. Podjetja se namreč zavedajo, da bodo v primeru poslovnih težav le stežka oziroma le z visokimi stroški odpustila odvečne delavce. Zato jih raje sploh ne zaposlujejo oziroma prenašajo proizvodnjo v države, kjer je delovna zakonodaja fleksibilnejša, delavci pa cenejši (ne samo zaradi nižjih plač, temveč še bolj zaradi nižjega obsega drugih pravic).

Na nemški gospodarski zastoj je pomembno vplivala tudi združitev Nemčije. V vzhodne dežele se namreč še vedno stekajo ogromna proračunska sredstva za spodbujanje razvoja, ki pa žal ne dajejo zadostnih rezultatov. Nemčijo ženeta naprej jug in zahod države, medtem ko sever in predvsem vzhod še vedno zaostajata.

V Nemčiji bi bila nujna cela vrsta reform, predvsem za zniževanje davkov in zmanjševanje pretirane množice različnih birokratskih predpisov in omejitev. Z vnovično izvolitvijo socialdemokratskega Gerharda Schröderja na zadnjih parlamentarnih volitvah so se te reforme vnovič odmaknile v prihodnost. Čeprav se je Schröder v zadnjem času le začel lotevati nekaterih najnujnejših ukrepov, pa so tudi nemški volilci očitno ugotovili, da sedanja usmeritev ne pelje nikamor. Na nedavnih hkratnih evropskih, deželnih in lokalnih volitvah v Nemčiji so z velikim porazom kaznovali socialdemokrate, premočno pa je zmagala desnorsredinska koalicija CDU+CSU

Največje težave povzročajo prevelike socialne pravice in z njimi povezani davki, zaradi česar so nemški delavci predragi.

evropska komisija. Komisija je zaskrbljena tudi zaradi stanja nemškega javnega dolga. Nemški javni dolg že nekaj časa presega zgornjo maastrichtsko mejo, ki je postavljena na 60 odstotkov BDP, saj v nemškem primeru zadolženost znaša kar 65 odstotkov bruto domačega proizvoda.

Draga evro in nafta

Nemškemu gospodarstvu precej škoduje visok tečaj evra glede na dolar, zaradi česar so nemški izdelki in storitve v tujini dražji in zato manj konkurenčni. H krepitvi evra je v preteklem obdobju vidno pripomoglo tudi ravnanje Evropske centralne banke, ki obrestnih mer ni znižala v tolikšni meri kot ameriška osrednja banka. Kapital se je zaradi višjih obresti iz dolarskega prelival v evrovalutno območje, kar je krepilo evropsko valuto. Vendar to ni škodovalo le nemškemu, temveč vsem gospodarstvom z evroobmočja, zato to ne more biti glavni razlog za nemške težave, čeprav je res, da je nemško gospodarstvo nadpovprečno izvozno usmerjeno. Nemški ekonomiji v zadnjem času škoduje tudi zelo visoka cena nafte. Vendar drago črno zlato ni prizadelo le Nemčije, temveč ves razviti svet, zato niti to ni poglaviti razlog nemških problemov.

Strokovni svet SDS je pretekli teden v hotelu Lev pripravil že četrto javno tribuno, na kateri je pet uglednih strokovnjakov govorilo o alternativnem programu na področju okolja in prostora.

Kot je v uvodu pojasnil predsednik odbora za okolje in prostor pri strokovnem svetu SDS in član Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU dr. Milan Orožen Adamič, je bila tokratna tribuna namenjena le delu problemov, ki zadevajo vprašanja okolja, zato bo do jeseni nji-

Fotografije: Gregor Poličev

Skrb za okolje

hov odbor pripravil še dve podobni tribuni, ki naj bi ju posvetili problematiki voda in energetike.

Vlada ne obvladuje okolja in prostora

Kot je v uvodu svojega prispevka dejal Orožen Adamič, so naravni viri, ki so neenakomerno porazdeljeni po pokrajinah, količinsko in kakovostno omejeni, zato jih je treba smotrno urejati, varovati in preurejati. Za slednje je po njegovih besedah potrebna vizija in ustvarjanje pravičnih pogojev za prostorski red, česar pa sedanja vlada ni zagotovila. "Treba je oblikovati vizijo, ki ji ne bo mogoče očitati interesov liberalnega kapitalizma in s katero si bo prizadevala za ustvarjanje sožitja z naravo in uravnoteženih smotrni posegov vanjo. Aktualna vlada v številnih primerih dokazuje, da teh temeljnih dejstev ne razume, kar je še posebej zaskrbljivo, ker bo v prihodnosti z večjim vlaganjem tujega kapitala v Slovenijo omenjenih problemov še več," je dejal Orožen Adamič. Prav tako je po njegovem mnenju na tem področju škodljivo izogibanje ministrstva za okolje, prostor in energijo javnim razpravam, ki so potrebne za oblikovanje novih zakonov. Tudi zato bi bilo treba po njegovem mnenju v analizo

problemov okolja nujno vključiti raziskovalne ustanove, ki so doslej pri oblikovanju zakonodaje s tega področja delovale le delno, saj so večino obstoječih dokumentov pripravile strokovne službe pristojnega ministrstva, ki bi morale biti po Adamičevem mnenju zadržane predvsem za administrativne naloge.

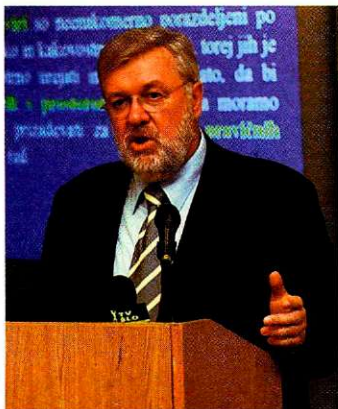
Kritičen do vlade je bil tudi upokojeni profesor s fakultete za gradbeništvo in geodezijo dr. Boris Gaberščik. Po njegovem mnenju država še vedno ne obvladuje področja prostora in okolja, kar se kaže predvsem v tem, da še vedno zavlačuje z denacionalizacijo, da zemljiška knji-

ga še vedno ni ažurna, da so prostorske evidence pomankljive in da javno premoženje še vedno ni evidentirano. Slednje je po Gaberščikovem mnenju predvsem posledica dejstva, da je zakon o urejanju prostora še vedno nedorečen, da nacionalna prostorska politika še vedno ne vsebuje urbane politike, ki postaja tudi v EZ čedalje pomembnejša, stanovanjska prostorska politika in neoperspektivna zemljiška politika pa še vedno omogočata klientelizem in korupcijo. Da bi se to spremenilo, bi morala po Gaberščikovem mnenju država začeti izvajati aktivnejšo lokacijsko politiko, izvesti bi mo-

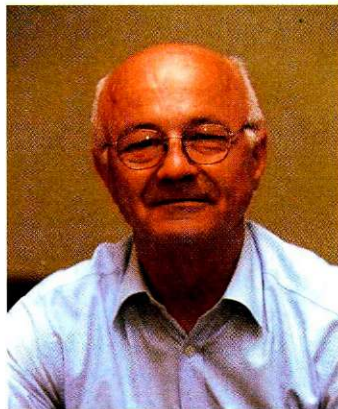
rala revizijo prostorske zakonodaje in oblikovati jasen javni interes na področju zemljiške knjige. "Ker tega še vedno nimamo, so nezakoniti posegi v prostor še vedno reden pojav, inšpekcije pa ob tem neučinkovite," je bil kritičen Gaberščik.

Regije – povezava med lokalnimi skupnostmi in državo

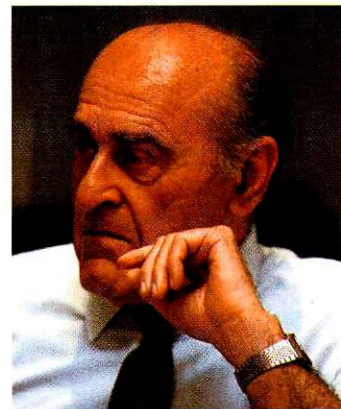
Dr. Marjan Ravbar z Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU se je dotaknil vprašanja regionalizacije in decentralizacije Slovenije. Kot je dejal, bi morali biti temeljni cilji regionalizacije in decentralizacije Slovenije usmerjeni v doseganje večjih

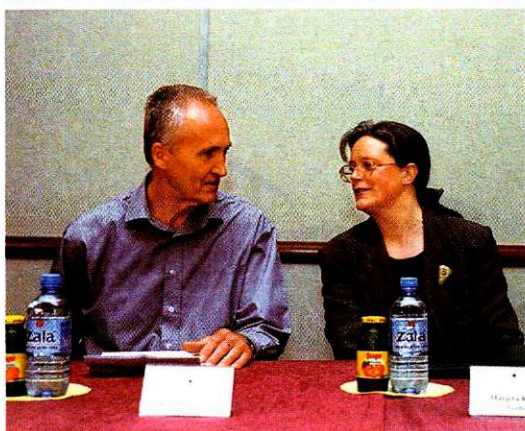
Po besedah dr. Milana Orožna Adamiča, predsednika odbora za okolje in prostor pri strokovnem svetu SDS, je za smotrno urejanje okolja potrebna vizija, ki pa je sedanja vlada nima.

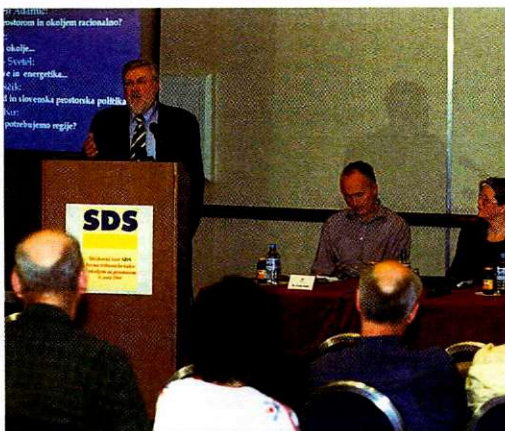
Po mnenju dr. Marjana Ravbarja so lahko pokrajine uspešen povezovalni člen med državo in lokalnimi skupnostmi, vendar pa jih ne sme biti preveč, sicer lahko postanejo predrage.

Dr. Boris Gaberščik meni, da sedanja vlada ne obvladuje okolja in prostora. Pri tem je navedel nedorečen zakon o urejanju prostora in nedorečeno nacionalno prostorsko politiko.

Anton Jeglič in Marjeta Keršič Svetel sta opozorila, da je stanje na področju okolja kritično in da je skrajni čas, da začnemo razvijati alternativne vire energije.

Tokratna javna tribuna je bila četrta javna tribuna strokovnega sveta SDS in prva, ki jo je v sklopu sveta pripravil njegov odbor za okolje in prostor.

gospodarskih koristi, preprečevati bi torej morali regionalne disparitete, sama regionalizacija pa bi v tem primeru morala imeti temelje: teritorialnega (ozemeljski poseg pokrajin), organizacijskega (njihove pristojnosti) in materialnega (njihovo financiranje). Po Ravbarjevem mnenju je v zadnjih letih opaziti velik prepad med državo in lokalnimi skupnostmi. "Reforma lokalne samouprave je vzpodbudila nastanek številnih novih občin. Te so odraz želja lokalnih prebivalcev, ki so želeli prevzeti vaje razvoja v svoje roke, pri čemer pa so se v številnih primerih ujeli v lastno past. Prebivalstveno in gospodarsko šibke občine namreč ne zmorejo zbrati dovolj finančnih sredstev, ki bi jih potrebovale za investicije, manjka pa jim tudi kader, ki bi bil dovolj strokovno usposobljen. Razvoj je tako prepuščen posameznim lokalnim strukturam, pri čemer je pogosto ču-

titi odstotnost institucionaliziranih služb. Te bi namreč v številnih primerih lahko hitreje in bolje izoblikovale razvojne programe, ki bi temeljili na specifičnosti področij." Ta prepad med državo in lokalnimi skupnostmi bi lahko po Ravbarjevem mnenju uspešno premostile prav pokrajine, saj bi državo bolj približale dejanskim potrebam ljudi in okolja, vendar pa je pri tem opozoril, da njihovo število ne bi smelo biti preveliko. "Večje število regij bi bilo za majhno Slovenijo ter izrabo energijskih virov in evropske gospodarske kriterije regionalnega povezovanja predrago," meni Ravbar. Sicer pa potrebo po ustanavljanju pokrajin poleg že omenjenega dejstva, da bi bile lahko učinkovit vezni člen med državo in lokalnimi skupnostmi, vidi tudi v konkurenci in tekmovalnosti v EZ, ki lokalne skupnosti silita k sodelovanju; v krepitvi motivacije za samopomoč, ki jo takšno povezovanje krepi, in večji fleksibilnosti v gospodarstvu, ki jo po Ravbarjevem mnenju lahko prinese združevanje lokalnih skupnosti.

Razvijati je treba obnovljive vire energije

Problematiko ohranjanja naravne dediščine sta na javni tribuni osvetlila dr. Anton Jeglič s fakultete za elektrotehniko v Ljubljani, in urednica nekdanje televizijske oddaje Gore in ljudje Marjeta Keršič Svetel. Kot je v svojem nastopu dejala Svetelova, je naravno okolje v Sloveniji zelo raznoliko, saj na zelo majhnem prostoru živi 15.000 živalskih, 6.000 rastlinskih vrst in 5.000 vrst gliv. "Ena izmed posebnosti je tudi poraščenost z dobro ohranjenimi gozdovi, ki se

povezujejo z balkanskimi gozdovi, kar nam omogoča trajno ohranjanje velikih zveri. Tako je slovenska naravna dediščina tudi mednarodno pomembna, zaradi česar bi jo morali čim prej in čim bolje zavarovati." Eden izmed vzvodov za to bi bil po besedah Svetelove lahko ta, da bi pred načrtovanjem obsežnejših naložb oziroma posegov v prostor opravili analize, ki bi dale odgovor na vprašanje, kakšne so energetske zmožnosti Slovenije in kako se pri posegu ohranja naravna dediščina. Prav tako bi morali po njenih besedah več vlagati v pridobivanje energije iz obnovljivih virov (kot so sončna, vetrna in geotermalna energija), pri porabi energije pa si v prihodnje ne bi smeli več dovoliti takšne potratnosti, kot si jo dovolimo zdaj.

Na slabo ravnanje pri ravnanju z naravnimi bogastvi je opozoril tudi Jeglič, ki je dejal, da so sedanja intenzivna kmetijska proizvodnja, industrija, promet, predelava odpadkov, ogljikov dioksid in dušikovi oksidi vodo in zrak onesnažili v tolikšni meri, da sta zaradi tega ogrožena človek in njegova naravna in kulturna dediščina. Zaradi tega bi bilo po njegovih besedah nujno, da začno države, tudi Slovenija, v veliki meri vlagati v obnovljive energetske vire, naša vlada pa bi morala začeti sprejemati odločitve, ki temeljijo izključno na analizah z oceno varnosti in tveganja posameznih naložb.

Kot že rečeno, je bila tokratna javna tribuna prva iz niza treh, ki jih bo odbor za okolje in prostor, ki deluje v okviru strokovnega sveta SDS, pripravil na to temo. Na naslednjih dveh se bodo razpravljavci posvetili še problematiki voda in energetike.

Aleš Kocjan

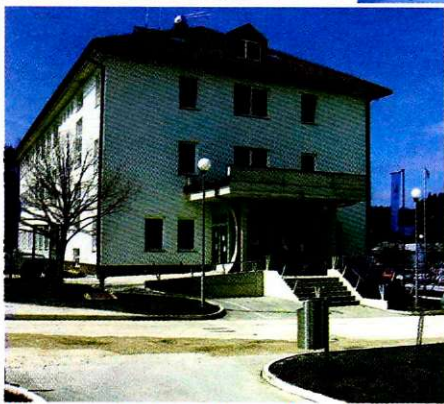
Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo RDS
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

www.raplus.com

RADIO PLUS

Da se razkrivanje koruptivnosti in vestno opravljanje dela ne izplačata, je morala spoznati Jožica Smodiš.

Za vestnost kaznovana

Smodiševa je zaposlena v zloglasni novomeški Komunali, podjetju, ki ga je v preteklih mesecih pretresla korupcijska afera širših razsežnosti in z njo povezana policijska preiskava. Slednja je privedla do začasnega pridržanja zdaj že nekdanjega direktorja Komunalne Boruta Novaka in do ovadb, ki so segle vse do župana Novega mesta Boštjana Kovačiča.

Nov direktor: lepotni popravek?

Zaradi pritiskov občinskih organov je bil Novak "odstranjen" že kmalu po izbruhu afere, njegovo mesto pa je prevzel Alojz Muhič. A da ne bi kdo mislil, da bo sprememba na vrhu pripomogla k prevetritvi in večji transparentnosti podjetja. Veljaki LDS v Novem mestu so spoznali, da je treba navzven nekaj spremeniti, da bi dejansko vse ostalo po starem. Muhič je namreč "preverjen" kader, ki naj bi mu zaradi izvolitve Kovačiča za župana namenili mesto direktorja Komunalne, zatrjujejo naši viri. Novo direktorsko mesto naj bi zasedel, ko bo Žito prevzelo Dolenjske pekarnice, katerih direktor je bil. Nekdanji direktor Komunalne Novak pa naj bi bil po zatrjevanju naših virov predviden za direktorja novega podjetja v okviru podjetja Centralno zbirališče odpadkov Dolenjske. Muhič se je v pripravljenosti na zamenjavo zaposlil kot Novakov svetovalec. Zaradi nepričakovanih zapletov (beri: Novakova odslovitve) je bilo treba za mesto direktorja Ko-

munale objaviti razpis, ki je bil pisan na kožo Muhiču. Da v podjetju Komunala vlada podobno ozračje, ki smrdi po koruptivnosti in nepravilnostih, kot prej pod vodstvom Boruta Novaka, pričra "nagrajevanje" Smodiševe za njeno dosledno delo.

Ni bila iz prejšnje garniture

Jožica Smodiš je bila kot univerzitetno diplomirana ekonomistka zaposlena v novomeški Komunali na delovnem mestu vodje sektorja ekonomika, pod novim vodstvom pa je bila degradirana na delovno mesto knjigovodje (za to delovno mesto je potrebna srednješolska izobrazba), kar pomeni, da bo prejela najmanj dvakrat nižjo plačo. Spomnimo, da je Smodiševa v dneh Novakove aretacije (priprta je bila tudi Jožica Fabjan) v njeni pisarni napadel neznanec. Tedaj je medijem skopo razložila, da je bila žrtev napada zato, ker naj bi bila

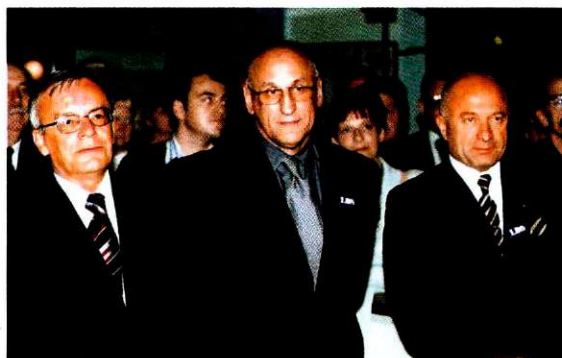
"edina v vodstvu podjetja, ki je ostala od prejšnje garniture".

Smodiševi so že decembra 2003 predložili aneks k individualni pogodbi o zaposlitvi, z njim pa se nikakor ni mogla strinjati in ga zato ni podpisala. V omenjenem aneksu, ki naj bi bil le posledica nove sistematicizacije dela, se naloge Smodiševe niso spremenile, zato naj bi nanjo prelitali odgovornost za pravilnost izračuna davkov, za strokovno izvedbo inventure in ne nazadnje za pravičen obračun plač in drugih prihodkov in odhodkov, za kar bi vsekakor morali odgovarjati drugi. Najhujša določba aneksa je bila tista, po kateri bi le po priporočilu zdravnika specialista medicine dela Smodišovo – kot edino zaposleno – lahko po hitrem postopku odstranili. Aprila je, zdaj že pod Muhičevim vodstvom, Komunala s Smodišovo poskušala podpisati novo pogodbo, ki jo je degradirala na delovno mesto knjigovodje I.

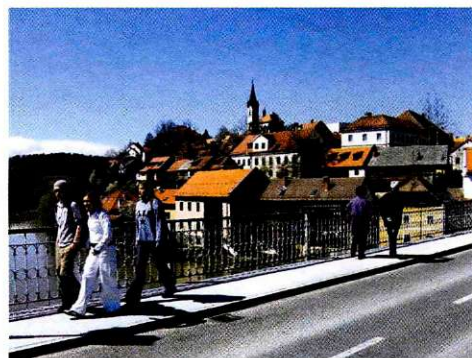
Kriva za razkrivanje nepravilnosti

In zakaj tako ravnanje prejšnjega in zdajšnjega vodstva z omenjeno delavko? Smodiševa naj bi se bila pregrešila s tem, da je ugotovila nepravilnosti pri izplačevanju stroškov na podlagi potnih nalogov pomočnici tedanjega direktorja Jožici Fabjan. V obdobju med januarjem in septembrom je Fabjanova tako za službene kot za zasebne namene uporabljala dve cestninski kartici ABC. Neutemeljeno so ji bili izplačani potni stroški za več seminarjev, saj potni nalogi niso bili opremljeni z dokaznim gradivom o navzočnosti na seminarjih.

Fabjanova naj bi bila uporabljala dve kartici ABC, katerih uporabo bi morala označiti na vsakem potnem nalogu, a tega ni storila. Po primerjavi potnih nalogov s cestninskimi prehodi naj bi bila Smodiševa ugotovila več neupravičenih izplačil kilometrin in dnevnic. Nekajkrat se je

Župan Boštjan Kovačič je med preiskovanimi v aferi novomeške Komunalne; tudi nadzorni svet podjetja sestavljajo eidesovski ljudje.

Komunalna dejavnost (in še marsikaj drugega) v Novem mestu je, kot vse kaže, monopol liberalnih krogov.

Mesto parkov

Pred leti, ko so iz sredstev, ki so v Zagorje prišla za zapiranje rudnika rjavega premoga, na kraju, kjer je bila nekoč rudniška seperacija, zgradili sicer lep park, so se mnogi spraševali, ali urbanisti ne prehitvejo časa. Na neki način je bil ta park takrat z živimi barvami prebarvano lokomotivo, ki je pred desetletji premog iz zagorskega rudnika vozila kakšne tri kilometre naprej proti zagorski železniški postaji, nekakšna oaza sredi ne prav lepega dela Zagorja. Zanimivo je, kako je lokomotiva postavljena. Ne tako, kot bi pričakovali, obrnjena v smer, kamor je dolga desetletja vozila, ampak pravokotno na smer, kjer so nekoč tekle tračnice.

No, ta park z lokomotivo, z manj kot meter visokimi lučmi na zele-nih oblokotivnih površinah, je bil v večernih urah s sedaj že porušene-ga mostu neposredno nad njim videti kot nekakšna vesoljska baza, kot Kingovo Mačje pokopališče pa tudi kot nekakšen Švaganov britof (po Matjažu Švaganu, ki je župan občine, op. p.). Moram povedati, da omenjeni park vse od takrat, ko so ga zgradili, ni nikoli "zaživel". Zagorjanom, ki stanujejo v središču Zagorja, se je očitno zdela pot do parka, dolga nekaj sto metrov, občutno predolga ... Tisti, ki živijo v neposredni bližini parka, pa imajo rudniškega okolja tako in tako že čez glavo in jo rajši "mahnejo" kam drugam. Že preden pa so park zgradili, so vedeli, da bo šla mimo njega, delno pa tudi čezenj dolgo pričakovana zagorska obvoznica. Zato se mnogi, ki jim ni vseeno, kako se zapravlja denar, čudijo odločitvi odgovornih v občini Zagorje, da so se takrat, ko so to že vedeli in že tudi načrtovali, kljub temu odločili za graditev parka. Verjetno pa je bilo takrat državnega denarja na voljo dovolj in drugih "pametnejših" projektov niso imeli. Na neki način ga je bilo očitno treba zapraviti. V prvih letih zapiranja rudnika Zagorje se je kar veliko govorilo, da ni ne vem kako pomembno, kakšni projekti za "zapravljanje" državnega denarja so narejeni, glavno je, da so. Takrat se je mimogrede med sponzorji gasilskih veselic in športnih prireditev večkrat pojavilo tudi ime "Rudnik Zagorje v zapiranju". Kasneje, ko je verjetno koga v državi zmotilo, da se državni denar, ki naj bi bil namenjen za zapiranje rudnika, namenja oziroma razmetava za vrtno veselice in podobno in ne za tisto, za kar bi se moral, se je s spiska sponzorjev omenjenih prireditev ime rudnika umaknilo, po tistem pa je še nekaj časa potekalo vse tako kot prej.

Četudi nova obvoznica ne bo šla prav skozi park, ampak le čez njegovo obrobje, bi bilo – tako je splošno mnenje – smiselno park zgraditi po zgraditvi obvoznice in regulacije potoka Medija, ki teče ob parku, in ne nekaj let prej. Po besedah direktorja Občinske uprave Zagorje Branaeta Omahneta naj bi park po zgraditvi obvoznice, ko ga bodo tudi nekoliko "popravili", pritegnil več Zagorjanov kot doslej. Tudi zato, ker bo šla vzporedno z obvoznico mimo parka kolesarska steza.

To pa ni edini park, ki je bil zgrajen v občini v zadnjih letih. Na degradiranih površinah nekdanjega rudnika je zrasel tako imenovani evropark, kjer so Zagorjani pričakali vstop v Evropo, v samem središču mesta pa je še en Švaganov spomenik, kot pravijo nekateri Zagorjani, ki predstavlja potek poldnevnik, v samem središču pa raste "zvočna" fontana, o kateri pa sem na tem mestu že pisal. V središču Zagorja je torej parkov več kot dovolj. Pa tudi klopi, kjer se lahko sprehajalci odpočijejo. To pa zelo težko storijo na Izlakah, kjer niti ob samem hotela Medijske toplice sprehajalec ne najde klopi, kjer bi si odpočil. Podobno je tudi v obrtni coni Kisovec, okoli katere je speljana prijetna sprehajalna asfaltna pot, nikjer pa nobene klopi. Bajе zato ne, ker naj bi se potem mladina tam zbiral in klopi in okolico tudi uničevala! Očitno je bolje, da se mladina zbira po gostilnah. Pa ja.

Igor Gošče

celo pokazalo, da sta bili obe kartici uporabljeni skoraj sočasno. Druga sporna dejavnost Fabjanove naj bi bila vezana na nakup materiala za počitniške zmogljivosti. V nekaterih primerih ni bilo nabavnic oz. je Fabjanova opravila osebni prevzem. Po naših informacijah naj zadolženi v nabavni službi ne bi bil nikoli prejel potrebnih nabavnic od Fabjanove. Ne nazadnje pa kurirsko službo za Komunalo vsaj od leta 2003 opravlja hči Fabjanove oz. njeni kolegi študenti; ti dejavnost opravljajo s svojimi vozili, tako da ni pregleda nad dejansko kilometrino, ker ni priloge. Smodiševa naj bi jih večkrat "dobila po glavi" zaradi opozarjanja na ta dejstva, v podjetju pa je videti, da vlada precejšen strah med uslužbenici. Dodajmo, naj bi bila lani Fabja-

pojavi la sprememba v odločbi, ko je nekdo iz polovične prešel na polno bolniško po isti odločbi. Ker Primčeva ni opravila poročuna zaradi evidentne bolniške, je to povzročilo podjetju škodo v višini dobrih 1,300.000 tolarjev s pripadajočim davkom na plače, ki bi moral bremeniti Zavod RS za zdravstveno varstvo.

Odpravili nepravilnosti

Alojz Muhič nam je sporočil, da je Jožica Fabjan že novembra vrnila neupravičena izplačila, do decembra pa je plačala zamudne obresti.

S septembrom 2003 so bili narejeni popravki v katalogu delovnih mest za zaposlene v Komunali, s čimer je bilo spremenjeno tudi delovno mesto vodje področja ekonomike, ki ga je zasedala Smodiševa, je razložil Muhič. V začetku decembra leta 2003 se je tedanji direktor podjetja Novak odločil še za nekatere spremembe, tako da so tedaj katalog dopolnili in spremenili. Na tej podlagi so bili pripravljani aneksi, ki so pogodbe dopolnili v skladu s katalogom. Direktor Komunale ugotavlja, da so bile naloge Smodiševe, ki jih je predvideval aneks, le natančneje opredeljene in se niso razlikovale od dotedanjih. "Vsi vodstveni delavci v Komunali so podpisali aneks k individualnim pogodbam v primeru zdravstvenih indikacij, z izjemo Smodiševe, ki je podpis zavrnila. Prav tako so klavzulo podpisali tisti zaposleni, ki so se jim njihova dela po vsebini iz kataloga delovnih mest bistveno spremenila," je še pojasnil Muhič.

Aferi v Komunali kriminalisti še niso prišli do dna, razpoke v monolitnem bloku podjetja pa vplivajo na razpoloženje v tamkajšnjem odboru liberalne demokracije. Na njihovem spletnem forumu smo naleteli na komentar, ki pove vse o tem, kaj si nekateri mislijo o človeku, ki ni slepo pokoren njim in njihovim varovancem. "Antijansa" mestnemu odboru LDS predlaga, "da organizira piknik in speče" Smodiševu. Nato dokaže svoj gnev s pripombo, da lahko na posebno željo spečejo še Ivana Grilla, predstavnika novomeške SDS, ki jim prav tako predstavlja trn v peti.

Mitja Volčanšek

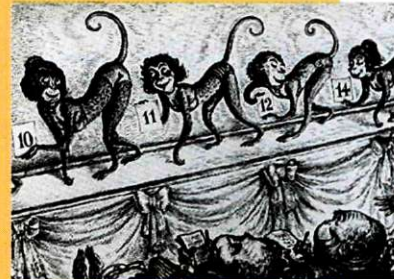
Ime	Znesek	Datum
Jožica Fabjan	154.000,00	2003
...	...	...

Pregled neupravičenih izplačil v Komunali: je bil razlog na nazadovanje Jožice Smodiš?

nova prejela 154 tisoč tolarjev preveč izplačanih potnih stroškov, pri izplačilih za kurirsko službo prek študentskih napatnic pa je bilo za skoraj 150 tisočev preveč izplačil (študenti naj bi bili delali tudi takrat, ko so imeli v podjetju kolektivni dopust).

Smodiševa naj bi bila po naših informacijah tudi osebno prenašala kaprice pomočnice direktorja. Ta naj bi bila od nje zahtevala, naj napiše, da ena od sodelavk nima ustrezne izobrazbe in jo je treba odpraviti kot "tehnoški višek". Smodiševa je temu ostro nasprotovala. Kasneje naj bi bila zaradi tega po naših informacijah poslušala grožnje nadrejene.

Po navodilih Fabjanove naj bi delala tudi Mojca Primc, ki je bila v podjetju odgovorna za izplačilo plač in nadomestil in je zaposlenim odobrila "boleznine" brez predložitve bolniškega lista. Iz prejetih odločb naj bi bil delavec ves čas od konca januarja pa do septembra na bolniški, odločbe pa so prispele le za nekatere mesece. A septembra se je

Računalnike otrokom

Ameriški raziskovalci zatrjujejo, da se tisti predšolski otroci, ki so že večji uporabe računalnika, lažje učijo kot njihovi vrstniki, ki te večšine ne obvladajo. Študija, ki je zajela 122 otrok, starih od tri do pet let, je pokazala, da otroci, ki trikrat do štirikrat na teden sami ali v družbi odras-

evakuirali približno 18.000 ljudi. Vulkan Bromo se je medtem umiril. V izbruhu 2387 metrov visokega vulkana sta umrla dva turista, pet pa jih je bilo ranjenih. Pepel je deževal po krajih, ki so od vulkana oddaljeni sto kilometrov. Po jutranjem izbruhu vulkana Avu je prišlo čez dan do še nekaj manjših izbruhov. Vulkanski pepel je prekril celoten otok Sangihe, ki leži pred obalo Sulavезija. Težko pa je predvideti, ali bo vulkan še bruhal ali se bo umiril. Zadnji večji izbruh vulkana Avu je bil leta 1966, ko je umrlo 39 ljudi, 11.000 pa jih je moralo zbežati. Pri manjšem izbruhu leta 1992 ni bil nihče ranjen. V Indoneziji je kakih 500 vulkanov, od katerih jih je 128 aktivnih. Med njimi jih 65 velja za nevarne. Indonezija leži na seizmološko izredno aktivnem območju.

Zgodovinska lončevina

Brazilski arheologi so v Santi Catarini na jugu Brazlije našli lončevino, ki po njihovi domnevi datira v konec tretjega tisočletja pred Kristusom. Direktor arheološkega laboratorija

lih preživijo nekaj časa ob računalniku, dosegajo na testih kognitivnega razvoja boljše rezultate kot tisti, ki tega ne počnejo. Raziskave so tudi pokazale, da uporaba računalnika izboljšuje natančno motoriko pri otroku in sposobnost prepoznavanja števil in črk. Ni pa dokazana povezanost uporabe računalnika in otrokovega znanja ali jezikovnih sposobnosti; nekateri strokovnjaki pa verjamejo, da računalnik ovira pridobivanje temeljnih otroških izkušenj v igri s sovrstniki.

Izbruh vulkanov

Le dan potem, ko je na severovzhodu Indonezije najprej izbruhnil vulkan Bromo, je izbruhnil še vulkan nad goro Avu, ki se nahaja na majhnem otoku Sangihe. Še pred tem pa so oblasti poskrbele za prebivalce, saj so

Univerze v Santi Catarini Mauro Aurelio de Masi je pojasnil, da so starost lončevina naj bi bila iz let okoli 2860 pr. Kr. – določili na Floridi, in sicer s pomočjo metode "C 14". Možnost zmote, ki jo dopušča ta metoda, je lahko največ 40 let. Do najdbe so prišli, ko so februarja začeli graditi hidroelektrane v kraju Campos Novos. Lončevina ima značilnosti predmetov indijanskega plemena Xokleng. Edina znana zapuščina Xoklengov izhaja iz neke druge pokrajine in je kar tri tisoč let mlajša od te lončevine. Najstarejša lončevina južne Amerike izvira iz Valdivie in je stara 5200 let.

Ruski Newsweek

Ameriški tednik Newsweek je pretekli teden izšel v prvi ruski izda-

ji, in sicer v nakladi 50.000 izvodov, izdala pa ga je nemška skupina Axla Springerja. Revija bo mešanica mednarodne izdaje in prispevkov lokalnih novinarjev. Večji del prve številke, ki je izšla na 82 straneh, je posvečen naftnemu trgu, napisala pa ga je ruska novinarska ekipa. Newsweek je na ruski trg prodrl leta 1997, ko je sodeloval pri izdajanju ruske revije Itogui, dve leti kasneje pa sodelovanje opustil, ko se je vodstvo pod pritiskom oblasti zamenjalo. Newsweek je že druga revija na ruskem trgu po ameriški poslovni reviji Forbes, ki jo prav tako izdaja nemška skupina, v Rusiji pa se je pojavila pred pičlima dvema mesecema.

Različno gaganje

Študija, ki jo je objavil britanski dnevnik Guardian, je pokazala, da je gaganje londonskih rac bolj grobo kot oglašanje rac s podeželja. Zdi se, da morajo mestne race gagati glasneje, da bi preglasile mestni hrup, medtem ko so vaške race mnogo tišje. Te razlike v gaganju so odkrili raziskovalci z londonske univerze

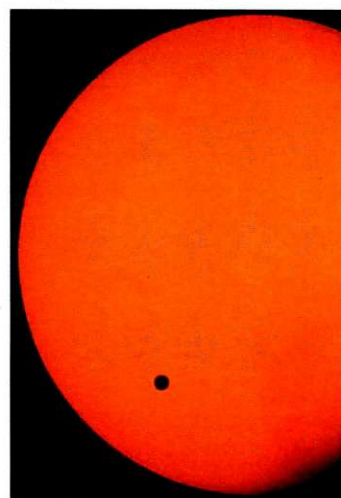

Middlesex, ki so snemali oglašanje rac v bližini britanske prestolnice in v nekem kraju v Cornwallu na jugozahodu Anglije. Strokovnjaki opozarjajo, da londonske race trpijo zaradi stresnega načina življenja v mes-

tu, saj morajo preglasiti neznosni mestni hrup. Znanstveniki so tudi ugotovili, da race s svojim naglasom oponašajo človeški govor na območju, na katerem živijo. Londonske race se tako oglašajo krajše, tiste iz Cornwalla pa bolj odprto in razvlečeno.

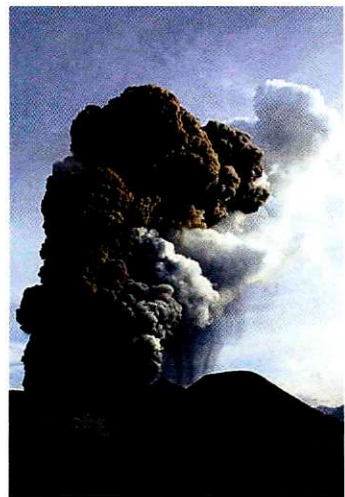
Venera prek Sonca

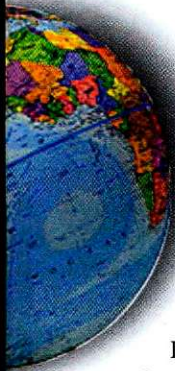
Redek nebesni pojav – prehod Venere prek Sončeve ploskve – je vzbudil zanimanje velikega števila ljudi od Avstralije do Severne Amerike pa tudi v Sloveniji. Po 122 letih

se je namreč Venera znašla natančno med Soncem in Zemljo in potovala čez Sončevo ploskev. V planetarijih po svetu so se ob tej priložnosti gnetle množice in v dolgih vrstah čakale na teleskope, opremljene s posebnimi filtri, ki zavarujejo oči pri gledanju v Sonce. Številni znanstveniki so pojav izkoristili za pridobivanje podatkov za nova astronomska dognanja. Prehod, ki je trajal približno šest ur, je bilo v celoti mogoče opazovati v Evropi, Afriki in na Bližnjem vzhodu, torej tudi v Sloveniji, med 7.20 in 13.24 po srednjeevropskem času. Na Japonskem, v Indo-

neziji, na Filipinih in v Avstraliji so lahko opazovali le začetek pojava, samo konec pa v Zahodni Afriki, na vzhodu Severne Amerike in v večini Južne Amerike. Prehod Venere nastopi takrat, ko so na isti premici

poravnani Sonce, Venera in Zemlja. Prehod Venere je podoben Sončevemu mrku, le da se namesto Lune znajde med Zemljo in Soncem Venera. Pri Sončevem mrku Luna, ki je približno enake navidezne velikosti kot

Sonce, delno ali v celoti prekrije Sončevo ploskev. Venera pa je z Zemlje videti veliko manjša kot Sonce, zato pri njenem prehodu vidimo le majhno Venerino ploskvico, ki počasi leze čez Sončevo ploskev. Prehod Venere nastopi štirikrat v 243 letih, torej približno enkrat do dvakrat na stoletje. Prihodnjic bo mogoče pojav znova opazovati leta 2012.

Pokrivanje ubijalk

V Starigrajskem zalivu na otoku Hvaru so morsko dno začeli pokrivati s folijo, da bi preprečili širjenje zloglasne alge *Caulerpa taxifolia*. Akcijo organizirajo potapljaška zveza Bios in podjetje Profectus splitskega zasebnika Vicencija Blagajica, pomagajo jim prostovoljni potapljači. Alga ubijalka, ki uničuje rastlinski in podmorski svet, je mutant tropske alge (*Caulerpa taxifolia*; Alga Monaco), registrirana je bila leta 1984 v Monaku, na Hrvaškem

pa pri Malinski in kasneje na drugih območjih. S folijo so prvi dan pokrili 80 kvadratnih metrov morskoga dna v Vali Ferandini pri hotelu Helios v Starigradu. Tu se je alga, ki uničuje ves živalski in rastlinski svet, čeprav ni nevarna za ljudi, pojavila že leta 1994. Danes je razširjena na več kot 50 hektarjih, edini učinkovit način za njeno uničenje pa je bodisi ruvanje ali pokrivanje s folijo.

Busheva hčerka na romanju

Jenna, hčerka ameriškega predsednika Georgea Busha, je bila na romanju po Španiji; po 100 prehojenih kilometrih je prispela v znani romarski kraj Santiago de Compostela na severu Španije. 22-letna hčerka ameriškega predsednika je v družbi dveh prijateljev in v spremstvu šte-

vilnih telesnih stražarjev in armadi novinarjev na romarsko pot krenila 31. maja iz samostana Samos. Po prihodu v Santiago de Compostela je prejela potrdilo, ki ga dobi vsak, ki prepešči najmanj 100 kilometrov te več stoletij stare romarske poti. Na vprašanje, ali se je za romarsko pot odločila iz verskih razlogov ali kot turistka, je Jenna Bush odgovorila, da je tu prečudovito, in v španščini dodala, da je očarana nad Španijo.

Revni sosedge

Dobra sedmina Hrvatov meni, da so revni, slaba osmina jih trdi, da živijo v revščini, medtem ko jih je tretjina prepričana, da živijo na meji revščine, so pokazali izsledki raziskave "Spremljanje revščine na Hrvaškem", ki sta jo Center za promocijo socialnega nauka Hrvaške cerkve in Hrvaška Karitas izvedla marca in aprila. Največ Hrvatov, ki menijo, da so revni, živi na severu Hrvaške, najmanj pa v Dalmaciji. Raziskava je pokazala devet rizičnih skupin za revščino: brezposelni, starejše osebe brez pokojnine, osebe z nižjo izobrazbo, starši samohranilci, družine z več otroki, (pre)zadol-

ženi, prebivalci kmečkih območij, ljudje z nizkimi osebnimi dohodki in mladi pod 18. letom, ki so prezgodaj zapustili izobraževalni sistem.

Arheologi iščejo Toro

Poljski arheologi so začeli z izkopavanji temeljev sinagoge v južnopolskem mestu Oswiecim, kjer je med drugo svetovno vojno delovalo nacistično koncentracijsko taborišče Auschwitz, in sicer v upanju, da bi tam našli Toro in morda še nekatera druga neprecenljiva judovska religiozna dela. Velika sinagoga, kot so jo imenovali nekoč, je do tal pogorela leta 1939, ko so na Poljsko vdrle nemške nacistične sile. Arheologinja Malgorzata Grupa upa, da bo projekt uspešen, dela pa se je lotila, ko je od domnevnega očividca slišala, da so Toro skupaj s še nekaterimi dragocenostmi skrili.

Clintonovi spomini

Nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton je začel predstavitevno

turnejo za prodajo svojih spominov, ki jih je zapisal v knjigi z naslovom *Moje življenje*. Težko pričakovani spomini nekdanjega predsednika bodo v ameriških knjigarnah na voljo od 22. junija. Nekdanji ameriški predsednik v knjigi, ki ima 900 strani, opisuje svoje začetke v zvez-

ni državi Arkansas in osem let, ki jih je kot predsednik ZDA preživel v Beli hiši. Po navedbah založnikov naj bi bil Clinton odkrito pisal tudi o razmerju z nekdanjo pripravnico Monico Lewinsky. Clintonove spomine bodo natisnili v nakladi 1,5 milijona izvodov, zanje pa naj bi nekdanji ameriški predsednik prejel deset milijonov dolarjev.

Papežev pas na ogled

Pas z madeži krvi papeža Janeza Pavla II., ki ga je nosil med atentatom 13. maja leta 1981, so v Marijini cerkvi v Czestochowi na jugu Poljske prvič postavili na ogled javnosti. Papež je leta 1983 ponudil pas votivni podobi device iz Czestochowe, da bi se ji zahvalil, da je čudežno rešila njegovo življenje, ko je nanj na Trgu svetega Petra streljal turški terorist Ali Agca. Papež je takrat zahteval, da pasu ne bi pokazali javnosti, to zahtevo pa je Sveti sedež nedavno umaknil. Za predstavitev pasu javnosti so v Czestochowi izbrali 4. junij, ko praznujejo 25. obletnico prvega papeževega obiska v tem kraju.

Antarktični led svari

Ledeni stržen, ki so ga izvlekli iz antarktičnega ledenega štita, hrani v sebi sledove klimatskih sprememb na Zemlji v zadnjih 700.000 letih. Najvažnejše pa je, da kaže, da je bilo toplo obdobje pred 400.000 leti zelo podobno današnjemu. Ta informacija je prišla ravno še pravi čas, leta 2003 se je količina freonov v atmosferi spet povečala. Učinek tople grede so prvič preučevali že leta 1987. Zdaj pa je zanimivo preučevati zgodbo, ki jo pripoveduje ledeni stržen: za nepomembnimi in pogostimi nihanjemj podnebja, ki so trajala od 900.000 do 400.000 let pred Kristusom, je sledilo zelo dolgo toplo obdobje, ki je trajalo 28.000 let. Za njim so prišle štiri ledene dobe; vsaka od njih je trajala okoli 100.000 let, med katerimi so bila kratka topla obdobja, ki so trajala po 15.000 let. Pred kakimi 12.000 leti se je začel holocen, naše toplo obdobje. Toda kakšno toplo obdobje je to? Tajajoči se ledniki dajejo odgovor, da so pred nami še tisočletja toplega obdobja.

Počivališče prednikov

Egipt je dežela skrivnosti, ozemlje, ki je naseljeno že tisoče in tisoče let. Je kakor arheološka zakladnica brez dna. Tudi v okolici glavnega mesta še ni konec arheoloških odkritij, čeprav bi pričakovali, da so v dveh stoletjih in več intenzivnih izkopavanj prekopali že skoraj vsak kvadratni centimeter zemlje. Tako so pred nedavnim v kairskem sate-litskem mestecu Heluan avstralski arheologi našli pokopališče, katerega starost ocenjujejo na pet tisoč let. Toda le dvajset grobov se je dobro ohranilo do današnjega dne. Gre za grobove navadnih ljudi pa tudi za grobove mnogih predstavnikov višjega sloja. Arheologi so začeli preiskovati najdbo. Vodja avstralske odprave Christian Chehler je prosil egipčanske oblasti za sodelovanje pri ohranitvi pokopališča Heluan, ki mu grozi uničenje. Boj za ohranitev dragocenih ostankov bo težak, saj je pokopališče pod zazidalnim načrtom za industrijsko cono Kaira.

Novice 19. stoletja

Britanska knjižnica namerava na brezplačni internetni ogled postaviti več kot milijon časopisnih strani 19. stoletja. Projekt stane okoli dva milijona funtov in bo omogočil elektronsko različico več kot 100 let starih novic in spisov, ki niso predmet avtorskih pravic. Ta trenutek morajo tisti, ki želijo brati časopise, stare dvesto let, obiskati Londonsko časopisno knjižnico, čez dobrih 18 mesecev pa bodo kopije vseh teh časopisov dostopne bralcem po vsem svetu. Med angleškimi časopisi, ki jih bodo prenesli v elektronsko obliko, je tudi The Morning Chronicle, pri katerem je kot poročevalec delal Charles Dickens. V elektronsko obliko ne bodo spravili samo člankov, ampak tudi kolumne urednikov, fotografije in reklame, ki odsevajo vrednote tedanje britanske družbe. Britanska knjižnica meni, da so časopisi eden glavnih virov informacij o življenju Britanije v 19. stoletju, saj se je prav v tem času začel njen najbolj skokoviti razvoj.

Muzej namesto parkirišča

Manež v Moskvi, ki je marca letos pogorel, bo za obiskovalce znova odprt sredi leta 2005, je zagotovil moskovski župan Jurij Lužkov. Najprej so menili, da jim bo stavbo uspelo obnoviti že letos. Toda čas obnavljanja so podaljšali zaradi mnenja moskovskih arheologov, ki menijo, da je nujno arheološko preiskati tla pod razstavnim prostorom. Še več, napovedujejo, da bo na spodnjem podzemnem nadstropju namesto načrtovanega parkirišča zgrajen arheološki muzej. Konec leta 2004 bo tako obnovljen samo zunanji videz stavbe, tudi zato, da jesenski dež ne bi zmočil sten in temeljev, nato pa bodo Manež prepustili arheologom. Po besedah glavnega arheologa Moskve Aleksandra Vekslerja bodo vsako plast zemlje izpod Maneža konservirali in shranili. Pod Manežem so arheologi že odkrili fragmente Tverske ceste obcestnih stavb; predvsem njihove kleti in spodnja nadstropja. Našli so tudi pokopališče in ostanke cerkve, stare kovance in orožje.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

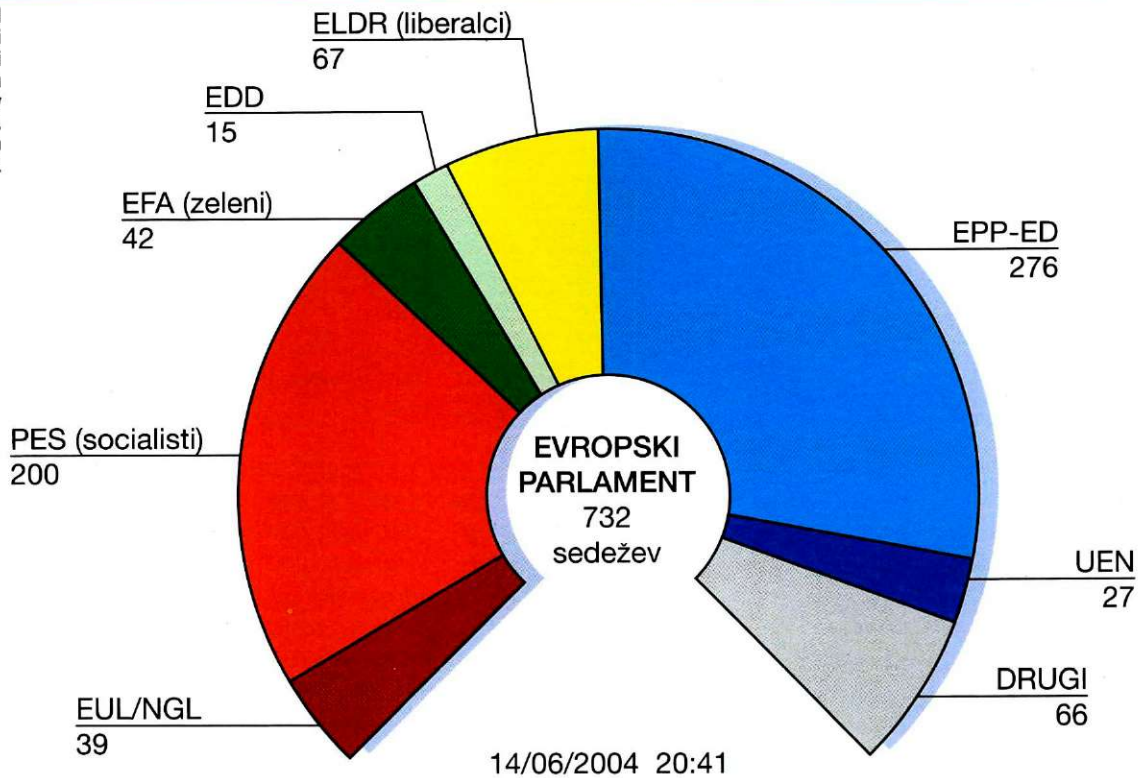
kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Razmerje med največjimi tremi poslanskimi skupinami ostaja podobna kot v prejšnjem mandatu. Evroskeptiki so nekoliko močnejši.

EPP-EDU ohranila večino

Volitve v evropski parlament so v veliki večini evropskih držav bolj kot kar koli drugega zaznamovali porazi vladajočih strank in nizka volilna udeležba, ponekod pa tudi precejšen uspeh evroskeptičnih strank. Sestava parlamenta tako ostaja podobna kot v prejšnjem mandatu, saj bo večino ohranila Evropska ljudska stranka – Evropski demokrati (EPP-EDU).

Evropske sredinske in desnosredinske stranke so zmagovalke na evropski ravni, po posameznih državah pa so izidi vendarle precej različni.

Različno v posameznih državah

V Nemčiji so bili krščanski demokrati nesporen zmagovalec, vendar ne zato, ker bi pridobili več poslanskih mest, ampak ker so se tako katastrofalno odrezali njihovi nasprotniki, vladajoči socialdemokrati. Podobno "relativno" zmago so lahko slavili britanski konservativci, čeprav se njihov relativni delež glede na prejšnje volitve ni povečal. Zmago so stranke iz te politične skupine dosegle tudi na Češkem, Finskem, v Grčiji, v Latviji, v Luksemburgu, na Poljskem in Slovaškem. V Sloveniji in na primer na Madžarskem so dobile absolutno večino, kar je redki dosežek in je znatno nad skupnim povprečjem teh strank v evropskem parlamentu – 38 odstotki.

Spet druge so večje uspehe dosegale levosredinske stranke. Med velike zmagovalce v tej politični skupini bi lahko šteli francoske socialiste, ki so prejeli 31 od 78 poslanskih mest, rezerviranih za Francijo, oziroma kar 11 več kot na zadnjih evropskih volitvah.

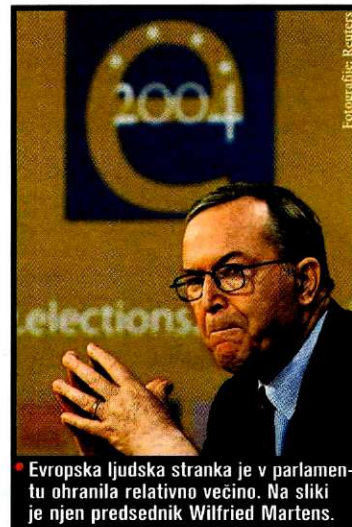
Vendar tega vzpona niso dosegli na račun vladajočih desnosredinskih strank (ki so tudi same nekoliko pridobile), ampak predvsem na račun drugih, manjših strank. Levosredinska koalicija Oljka je ohranila relativno večino med poslanci iz Italije. Podobno so španski socialisti svoj nedavni uspeh na nacionalnih volitvah ponovili tudi na evropskih. Svoj izid so za spoznanje izboljšali avstrijski socialdemokrati. V Estoniji je – prej nepomembno majhna – socialdemokratska stranka osvojila kar polovico vseh sedežev. Sorodne stranke so bile relativne zmagovalke tudi na Nizozemskem, Portugalskem in na Švedskem. V evropskem parlamentu bodo imele dobrih 28 odstotkov glasov.

Opozicijski uspeh

Nobena od najmočnejših treh poslanskih skupin – demokratsko-ljudske, socialistične in liberalne – pa v evropskem merilu ni dosegla kakšnega posebnega vzpona. Zato je mogoče še bolj kot pregled zmagovalcev in poražencev glede na strankarsko barvo zanimivo ugotavljati razmerje med strankami, ki so na nacionalni ravni v vladi, in tistimi, ki so na nacionalni ravni v opoziciji. Prav slednje so bile namreč ne glede na svojo politično barvo verjetno največje zmagovalke tokratnih evropskih volitev, na kar so že opozorili prvi komentatorji teh volitev.

Deloma je bila težnja, da volivci na evropskih volitvah podprejo stranke, ki so na nacionalni ravni v opoziciji, navzoča že prej. Britanski volivci so na primer samo dve leti po tem, ko so Blairu laburistom leta 1997 naklonili eno največjih zmag v zgodovini te stranke, na evropskih volitvah glasovali za njihove nasprotnike konservativce. Tudi Nemci so v evropski parlament že pred petimi leti poslali največ predstavnikov desnosredinske CDU.

Deloma je bila težnja, da volivci na evropskih volitvah podprejo stranke, ki so na nacionalni ravni v opoziciji, navzoča že prej. Britanski volivci

Evropska ljudska stranka je v parlamentu ohranila relativno večino. Na sliki je njen predsednik Wilfried Martens.

• Na vsakih novih evropskih volitvah pride na volišča manj evropskih državljanov. • Kako prepričati volivce Evropske unije, da so evropske volitve pomembne?

» CSU, na nacionalnih volitvah pred in po tem pa so, čeprav s tesno večino, izvolili Schröderjeve socialdemokrate.

Toda podpora opoziciji je bila na teh volitvah še izrazitejša in skoraj vseevropska. Vladajoči nemški socialdemokrate so dosegli svoj najslabši izid po drugi svetovni vojni. Na Poljskem in Češkem sta vodilni vladni stranki prejeli le okrog 9 odstotkov glasov. Latvijo bo v evropskem parlamentu med strankami vladne koalicije zastopala le ena z enim samim sedežem od skupno devetih, kolikor jih tej državi pripada. To ne pomeni, da so bile vladajoče stranke vedno poraženke, vsekakor pa so bile v veliki večini držav znatno manj uspešne od opozicijskih. Ta zakonitost je nesporno veljala vsaj za 16 držav članic. Ponekod so bila razmerja tako uravnotežena, različnih strank pa toliko, da bi bilo težko opredeliti, kdo je pravi zmagovalec. Tak primer je Belgija, katere premier Guy Verhofstadt bi se utegnil potegovati za mesto predsednika evropske komisije.

In izjeme

Seveda lahko najdemo nekaj izjem. V Grčiji je zmagala vladajoča desna sredina, v Španiji pa prav tako vladajoča leva sredina. Toda skupna lastnost teh dveh vladajočih strank je, da sta obe na oblasti šele zelo kratek čas. Morda to pomeni, da se ju volivci še niso utegnili naveličati in jima še vedno dajejo priložnost. Na Slovaškem so vladajoči krščanski demokrati sicer zmagovalci, vendar s svojo zmago ne morejo biti pretirano zadovoljni, saj si prvo mesto delijo ne le z vrsto drugih strank, ampak tudi s svojim glavnim nasprotnikom – skrajnim Gibanjem za demokratično Slovaško nekdanjega

premijera Vladimírja Mečiarja.

Med izrazitimi izjemami pa sta državi, ki sta sicer znani po dolgoletni prevladi ene politične stranke. Švedski socialdemokrati so tako kot na večini nacionalnih volitev zmagali tudi na evropskih volitvah. Podobno velja za Krščansko-socialno ljudsko stranko luksemburškega premiera Jeana-Clauda Junckerja, ki ima od vseh današnjih evropskih premierjev najdaljši staž na oblasti. Toda to so le izjeme, ki ne potrjujejo pravila.

Zakaj so se volivci tako odločali? Morda so izražali nezadovoljstvo in naveličanost nad vladajočimi strankami. Morda so hoteli le uravnovežiti razmerje sil in poskrbeti, da jih ne bi isti ljudje, ki jim vlada že doma, zastopali tudi v Evropi. Dejavnikov je gotovo precej, pritrđimo pa lahko nizozemskemu zunanemu ministru Benju Botu, ki je poudaril, da ti izidi ne pomenijo razočaranja ljudi nad Evropsko zvezo, ampak nad vladami njihovih držav.

Upadanje udeležbe

Naslednja pogosto omenjena značilnost volitev je volilna udelež-

ba, katere splošna značilnost je, da je na vsakih naslednjih volitvah nižja. Na prejšnjih volitvah leta 1999 je prvič padla pod polovico. Letos je še nižja, kar kaže, da se zaskrbljivi trend nadaljuje. Od deseterice novih članic sta le Ciper in Malta (ki je bila tradicionalno precej evroskeptična) prinesla nekaj pričakovane nove energije – vsaj pri volilni udeležbi. Toda to je verjetno bolj povezano z dosedanjima tradicijama obeh držav, ki sta obe znani po visokih volilnih udeležbah. Na Cipru je ta celo obvezna, čeprav neudeležbe ne kaznujejo. S svojo nizko udeležbo pa so preseletili državljani novih demokracij. Neslavni rekord – s komaj 17 odstotki udeležbe – je dosegla Slovaška.

Rekorderja v volilni udeležbi – Belgija z dobrimi 90 odstotki in Luksemburg s 85 odstotki – sta slaba tolažba. V obeh državah je neudeležba na volitvah prekršek in se lahko kaznuje z denarno kaznijo.

Analitiki za tako nizko udeležbo navajajo različne razloge. Eden od njih je na primer občutek, da evropski parlament ni posebno pomembna institucija. Toda če je to resničen

razlog, prihaja do precej nenavadne situacije: volilna udeležba je čedalje nižja, hkrati pa je dejanski pomen te institucije čedalje večji. Če je bil v času svoje ustanovitve res predvsem zelo draga "govornica" brez omembe vrednih pristojnosti in pomena, se je do danes obseg njegovih pristojnosti bistveno razširil. Predlagana ustavna pogodba pa napoveduje še njegovo nadaljnjo krepitev.

In večji pomen evropskega parlamenta

Danes tako nima le zadnje besede pri imenovanju predsednika evropske komisije in sprejetju proračuna, ampak soodloča tudi o stvareh, ki zadevajo vsakdanje življenje vsakega evropskega državljana: na primer o standardih za čisto vodo ali o varstvu pravic potrošnikov. Vsaj deloma se zdi, da se parlament po pomenu sčasoma približuje svetu ministrov, s čimer bi Evropa lahko dobila nekakšen dvodomni parlamentarni sistem, značilen za federalne ureditve. Kot svet ministrov zastopa evropske države oziroma, natančneje, njihove vlade, naj bi evropski parlament postajal čedalje pomembnejši predstavnik evropskih državljanov.

Vsaj v Sloveniji smo lahko opazili, da je bilo javnega opozarjanja na ta dejstva s strani državnih voditeljev in medijev zelo malo ali skoraj nič. V mnogih starih članicah je bilo aktivnega prizadevanja za volilno udeležbo več, kar lahko pojasni tudi razmeroma višjo udeležbo v "starem" delu Evrope kljub negativnemu trendu.

Eno od zanimivejših metod je ponudil Nizozemski center za politično participacijo, kjer so po zgledu posvetovalnic, ki pomagajo pri iskanju idealnega partnerja, obliko-

• V Sloveniji in na Madžarskem so stranke, ki so članice Evropske ljudske stranke in Evropskih demokratov dobile absolutno večino, kar je redek dosežek in je znatno nad skupnim povprečjem teh strank v evropskem parlamentu – 38 odstotki.

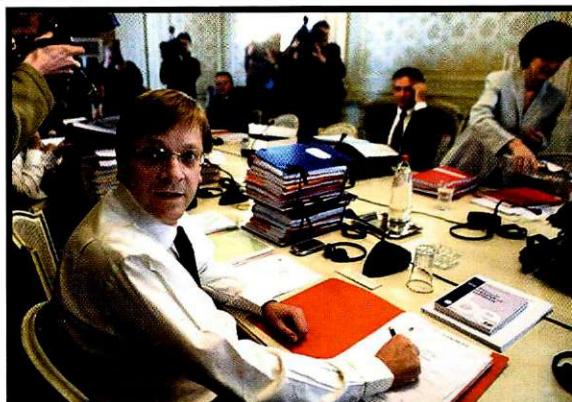
vali spletno stran, s pomočjo katere lahko volivec zase najde idealno politično stranko. Odgovoriti mora na nekaj vprašanj, nato pa mu računalniški program ponudi stranko, ki bi mu bila politično najbližja, preostale stranke pa razporedi glede na njihovo oddaljenost od ugotovljenih stališč volivca. Tako naj bi odpadli znani izgovori, da ljudje niso volili, ker niso vedeli, koga naj volijo, oziroma ker "so vse stranke enake" ...

Na Finskem so mediji državljane sistematično opozarjali na pomembnost evropskega parlamenta in jih spodbujali, da se udeležijo volitev. Tokratna volilna udeležba na Finskem je bila dobrih 41 odstotkov, kar je več kot na prejšnjih volitvah. Trend upadanja udeležbe je torej mogoče tudi obrniti, vendar morajo tako politični voditelji kot mediji v to vložiti nekaj truda.

Vzpon evroskeptikov

Nekoliko manj vseevropska, zato pa prav tako opazna značilnost tokratnih volitev je relativen uspeh nekaterih evroskeptičnih ali celo odkrito protievropskih strank. V nekaterih primerih je s tem povezan tudi relativen neuspeh klasičnih evropsko usmerjenih političnih sil, kamor spada večina krščansko-ljudskih, demokratičnih, liberalnih in levosredinskih socialističnih strank.

V Veliki Britaniji so na primer skupaj z evropskimi potekale lokalne volitve. Na lokalnih volitvah so konservativci močno premagali laburiste, okrepili pa so se tudi liberalni demokrati. Toda na evropskih volitvah so bile vse te tri stranke – če-

• Guy Verhofstadt, belgijski premier: njegova politična opcija je relativna zmagovalka evropskih volitev. Kakšne možnosti bo imel v tekmah za predsedovanje evropski komisiji, ki bo izvoljena jeseni?

• Vladimír Mečiar, nekdanji slovaški premier, je znan po svoji protievropski usmeritvi: tudi on se lahko šteje med zmagovalce evropskih volitev na Slovenskem.

• Václav Klaus, češki predsednik: zmagovalka volitev na Češkem je njegova ODS, ki je zmerno evroskeptična.

• Britanski premier Tony Blair: največje evropske vladajoče stranke so med poraženci volitev.

• Nemški kancler Gerhard Schröder je svoji socialdemokratski stranki prinesel najslabši izid po drugi svetovni vojni.

prav so skupaj ohranile večino – poražene, če njihove izide primerjamo s prejšnjimi volitvami. Še nikoli prej se na primer ni zgodilo, da bi obe največji britanski stranki, laburisti in konservativci, ki praktično že celo stoletje nesporno obvladujeta britanski politični prostor, na volitvah v seštevku dobili manj kot polovico vseh volilnih glasov. Tradicionalno tretja stranka, liberalni demokrati, pa je bila izrinjena na četrto mesto. Izrinila jo je Britanska stranka za neodvisnost (UKIP), ki bo imela v novem evropskem parlamentu kar 12 poslanskih mest. Neodvisnost v njenem imenu pa ne pomeni nič drugega kot zahtevo po britanski neodvisnosti od EZ oziroma po njenem brezpogojnem izstopu iz te zveze.

Na Poljskem je skrajno nacionalistična protievropska stranka Samoobramba osvojila sedem od skupno 54 poslanskih mest. Podobne uspehe so na Poljskem dosegle tudi zmernejše evroskeptične stranke. Za primerjavo: koalicija dveh vladajočih poljskih levičarskih strank je do-

bila skupno pet poslanskih mest. Na Češkem so zmagali predvsem zmernejši evroskeptiki: Državljanska demokratska stranka predsednika Václava Klauza z devetimi mesti od štiriindvajsetih. Ta stranka ne nasprotuje članstvu v EZ, ampak zavrača samo pretesno integracijo in je v tem morda še najbolj podobna britanskim konservativcem, ki jih je češki predsednik Klaus tudi večkrat omenjal kot svoj zgled. Toda takoj za Klausovo stranko so se s kar šestimi mandati uvrstili nereformirani češko-moravski komunisti kot nesporno protievropska stranka. Češki premier Spidla, katerega socialdemokratska stranka se je morala zadovoljiti le z dvema mandatoma, je izid volitev tako označil kot zmago

“protiintegracijskih strank”. Evroskeptiki so se okrepili tudi na primer na Švedskem, kjer je novoustanovljena Junijska lista s tremi sedeži od devetnajstih zasedla tretje mesto. Kritiki evropskih integracij so se torej odločili, da se bodo v integracije tudi sami še bolj aktivno vključili. Morda bodo evroskeptične stranke raznih držav oblikovale tudi politično skupino v evropskem parlamentu, s čimer bi se pojavil še zanimivejši paradoks – če bi se integrirali na evropski ravni, da bi nasprotovali evropskim integracijam. Kljub kritiki EZ bi s tem hkrati priznali, da je evropsko sodelovanje vendarle nujno. Podobno kot je globalno organiziranje nujno za protiglobaliste.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

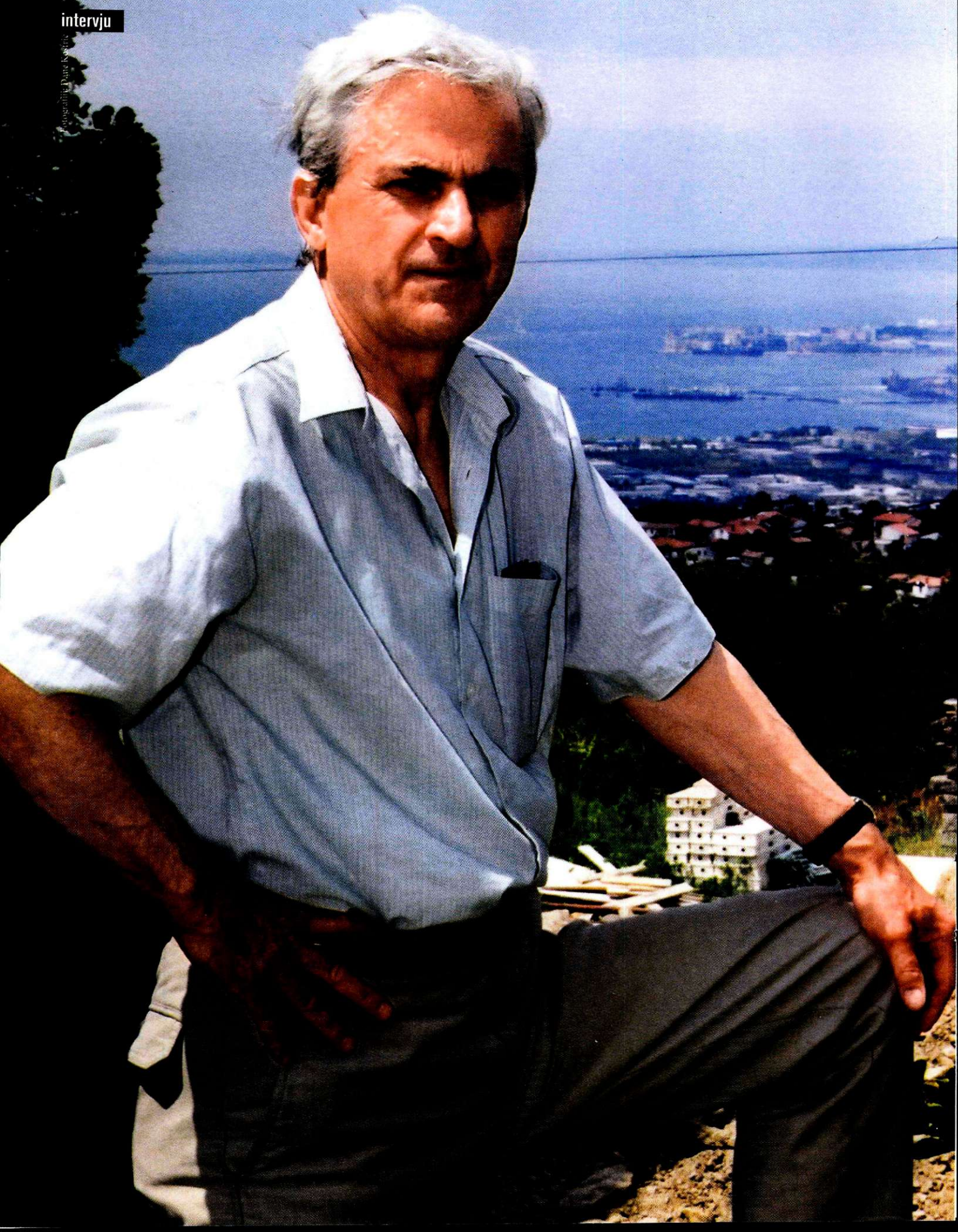
SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

I N T E R
M A R K E T I N G

intervju

Portret: Pavao Kostić

Je istrski publicist in javni delavec. Rodil se je v Dekanih leta 1934. Maturiral je na slovenski klasični gimnaziji v Trstu in diplomiral na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Po daljši zaposlitvi na odgovornih mestih v različnih podjetjih je v zadnjih desetletjih s svojo dejavnostjo zaznamoval civilnodružbeno dogajanje na Koprskem in širše po Primorski. Je poznavalec slovensko-italijanskih odnosov in manjšinske problematike. Leta 1997 je izdal knjigo *Politični ciklon nad Istro, leta 2002 Slovenija v tesnem objemu zahodne sosede in pred kratkim Sence nad oazo sožitja –Italijanska manjšina od ljubezni do konfrontacije.*

Vaša zadnja knjiga *Sence nad oazo sožitja* je nastala kot odgovor na očitke Sloveniji, ki so se pojavili po zadnjem popisu prebivalstva leta 2002, da je naša država kriva za upad števila pripadnikov italijanske manjšine. Vi ste tako kot večina v Sloveniji prepričani, da je italijanska narodnostna skupnost v Sloveniji dobro zakonsko varovana.

V zlatem obdobju slovenske politične pomladi smo v Slovenski Istri ustvarili pravo oazo sožitja med pripadniki večinskega naroda, italijanske manjšine in tudi priseljencev iz nekdanjih jugoslovanskih republik, ki je vzdržala potresne sunke razpada Jugoslavije, kar kažejo tudi izsledki raziskav, ki jih je opravilo Raziskovalno središče v Kopru v letih 2001—2002. Tako bi z vidika družbene klime na Obali ne mogli govoriti o kakšni ogroženosti italijanske manjšine.

Kaj pa varstvena zakonodaja, če jo primerjamo s položajem Slovencev v Italiji in v drugih evropskih državah?

Naša varstvena zakonodaja po dostopnih informacijah praktično nima primerjave v Evropi in presega standarde, ki jih postavljajo mednarodne varstvene listine. Zaradi navede-

manjšinskega jezika za uradnega, obvezno učenje italijanščine v predšolskih, osnovnošolskih in srednješolskih ustanovah dvojezičnega območja tudi s strani otrok večinskega naroda idr. V eni od primerjav s stanjem naših rojakov v Italiji, ki vključuje štiriindvajset pomembnih kriterijev varstva, npr. ugotavljam, da jih Slovenija izpolnjuje v celoti vseh štiriindvajset, Italija v Tržaški in Goriški pokrajini pa komaj štiri v celoti, deset le delno in deset sploh ne. V Videmski pokrajini pa je stanje katastrofalno, saj je izpolnjenih le nekaj kriterijev, in še ti le delno.

Kakšno je praktično izvajanje varstvene zakonodaje v Sloveniji?

Po ugotovitvah obsežne študije, ki jo je v drugi polovici 90. let opravil Urad za narodnosti pri vladi RS, je bila kljub pomanjkljivostim ustvarjena zavirljiva raven tudi praktičnega varstva. Mislim, da je bila študija dostavljena tudi predstavnikom manjšine in nisem zasledil, da bi ji kakor koli ugovarjali. To izpodbija Battellijeve trditve, naj bi "sistem manjšinske zaščite v Sloveniji tekel v prazno" (La Voce del popolo, 3. 1. 2004) oz. naj bi kar razpadel (PN, 10. 1. 2004). Da ni tako, potrjujejo tudi sami predstavniki manjšine, ko v svojem boju

zakonodaja ne izvaja v ustrezni meri, sicer pa da je dobra.

Kot na vseh področjih življenja so tudi tukaj pomanjkljivosti, kar pa v ničemer ne jemlje vrednosti siceršnji vzorni varstveni ureditvi. Poleg tega so bile pomanjkljivosti predmet večkratnih inšpekcijskih posegov in krivci kaznovani. Predstavniki manjšine so imeli vso pravico pokazati s prstom na krčenje sredstev za manjšino, na premajhen posluš oblasti za njihove pripombe in predloge, na probleme, ki jih racionalizacijski ukrepi na RTV Slovenija povzročajo italijanskim programom v Kopru, in morda še na kaj drugega, niso pa smeli sprožiti take kampanje proti državi, ki je bila pri svojem manjšinskem varstvu med najbolj velikodušnimi v Evropi. Ob ostrih reakcijah slovenske javnosti so sicer potem tudi sami začeli priznavati, da gre v primeru našega manjšinskega varstva za nadevropske standarde, glede družbene klime pa je Battelli naredil velik zasak nazaj in dejal (La Voce del popolo, 16. 2. 2004), "da se tukaj na obali Italijani počutijo kot doma". Pristavil je, "da to živo izkustvo sožitja, ki je navzoče v treh obalnih občinah, še ni prispelo v kolektivno zavest naroda".

V čem je potem vzrok za statistični osip pripadnikov italijanske manjšine in ali ga lahko primerjamo z osipom pripadnikov madžarske skupnosti?

Osip je neprijetno presenetil tudi mnoge izmed nas, ki smo se iskreno razveselili revitalizacije italijanske manjšine ob popisu leta 1991. Vendar je bilo absurdno naprtiti krivdo za to slovenskim oblastem. Prvič zato, ker obstajajo tudi za italijansko manjšino v Istri verodostojne študije, ki govorijo o tem, da po-

Neupravičeni očitki o domnevni veliki ogroženosti

Pogovor z Milanom Gregoričem

nih očitkov sem se odločil, da predstavim v knjigi njene temeljne varstvene norme. Naj npr. omenim, da je Slovenija udejanila pravice, o katerih ni v mednarodnih listinah ne duha ne sluha, to so npr. dvojna volilna pravica, zajamčeno zastopstvo v predstavniških organih, pravica do veta pri normativnem in praktičnem urejanju manjšinskega varstva, razglasitev

za večje pravice na Hrvaškem neprestano postavljajo za zgled normativno in praktično ureditev manjšinskega varstva v Sloveniji.

Poslanec italijanske narodnostne skupnosti v slovenskem parlamentu Roberto Battelli se je pred meseci pritoževal pred vsem nad tem, da se sprejeta manjšinska

vzročajo pravo asimilacijsko pustošenje pred vsem čedalje številčnejši mešani zakoni, v katerih živi v Istri že okrog osemdeset odstotkov manjšincev. To seveda z nekaterimi razlikami velja tudi za Madžare, Slovence v Italiji itn. Otroci iz teh zakonov se namreč neradi narodnostno izrekajo, da ne bi s tem prizadeli katerega od staršev. Dolgoročno pa v teh zakonih »

» prevlada jezik večinskega naroda kot glavni jezik družbenega uveljavljanja. Drugič se je npr. v ožji raziskavi javnega mnenja znotraj izolske italijanske skupnosti največ vprašanih (prek 30 odstotkov) izreklo, da so pri popisu zatajili "namišljeni Italijani" (italiani fasulli), to je tisti iz "zadnjega vagona", ki so se v preteklih letih vpisovali v Unijo Italijanov (UI) iz osebnih interesov. Tretjič se kot pri večinskem narodu tudi pri manjšinski skupnosti soočamo s staranjem itn. Slovenska manjšina na Hrvaškem je doživela pri zadnjem popisu (2001) še hušji osip kot italijanska v Sloveniji, pa ni zaradi tega nihče zganjal cirkusa.

Če so bile, po Battellijevem mnenju, slovenske oblasti glavni krivec statističnega osipa manjšine, bi se moral pri tem tudi sam čutiti soodgovornega za to, saj jih je vsa leta dosledno podpiral, mar ne?

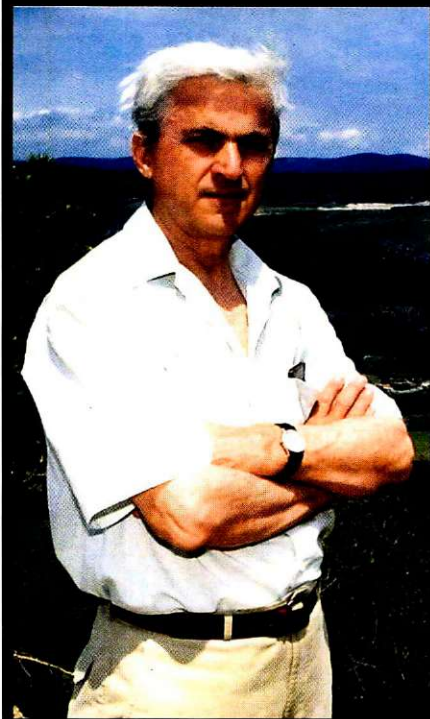
Povsem logična ugotovitev, do katere pa se Battelliju očitno ni uspelo dokopati. Ali pa se je, pa tega ni zmožal oz. hotel javno priznati.

Se vam zdi prav, da predstavnik italijanske manjšine v slovenskem parlamentu vedno podpira eno samo politično opcijo?

Večina, ki izvoli zastopnika narodnostne skupnosti, je praviloma politično pluralna, z izvolitvijo pa mu poveri predvsem mandat, da brani interese skupnosti. Zato lahko deluje motilno tudi na pripadnike manjšinske skupnosti, če se ta njihov predstavnik povsem prepušča v naročje konkretni politični opciji, v našem primeru vladajoči levoliberalni, ter ji izkazuje svojo lojalnost tudi s tem, da sedi v njihovih klopeh. To je morda razumljivo za tranzicijski čas, ko ima nekdanja politična elita v rokah vse pomembnejše vzvode oblasti. V obdobju spremenjene politične podobe Slovenije pa lahko postane to kontraproduktivno za manjšino.

Ste dober poznavalec manjšinskih političnih organizacij. Kritični ste predvsem do Unije Italijanov. Zakaj?

Gre predvsem za številne sporne in neprijazne politične izbire po razpadu Jugoslavije, ki so nas, večinski narod, v marsičem prizadele. Začelo se je z zadržki do osamosvojitve Slovenije, nadaljevalo s šokantno izjavo nekdanjega predsednika UI prof. Antonia Bormeja, da Italijani v Istri ne priznavajo več osimskih sporazumov in da se želijo vrniti v Italijo, s čimer je Borme prestopil Rubikon in se podal, na srečo le z besedami, na tanki led kninizacije Istre. Sledila je brezrezervna podpora vodstva UI destabilizacijskim projektom v Istri (istrski svetovni kongresi, istrska avtonomija in čezmejna re-

V eni od primerjav s stanjem naših rojakov v Italiji, ki vključuje štiriindvajset pomembnih kriterijev varstva, npr. ugotavljam, da jih Slovenija izpolnjuje v celoti vseh štiriindvajset, Italija v Tržaški in Goriski pokrajini pa komaj štiri v celoti, deset le delno in deset sploh ne. V Videmski pokrajini pa je stanje katastrofalno, saj je izpolnjenih le nekaj kriterijev, in še ti le delno.

gija, kupovanje duš, diverzija dvojnega državljanstva idr.). Doživeli smo grožnje slovenskim in hrvaškim staršem, ki dajejo svoje otroke v italijanske šole, naj ne pričakujejo, da bodo do-

ZDA so razgretim Istranom odločno dopovedale, da ne bodo dovolile destabilizacije Istre.

bili nazaj Slovenca ali Hrvata, ampak Italijana v pravem, Mazzinijevem pomenu besede itn. Manjšina je sicer bila še vedno na družbeno obrobje potisnjen in spričo tega tudi ogrožen del naše skupnosti, njeno vodstvo pa se je postavilo ob bok svoji 60-milijonski matici in z njo vred pritiskalo na nas, ko smo bili pogajalsko najbolj na tleh. Tako se je občutek ogroženosti prenesel tudi na nas in smo imeli vso pravico, da tudi mi razvijemo obrambne mehanizme.

Kaj je vodstvo Unije Italijanov pripeljalo do te neprijazne drže do krušne države?

Očitno je v teh burnih časih v njej prevladalo trdo nacionalistično jedro, ki je ocenilo, da je v novih okoliščinah najprimernejši odgovor zagrizen boj za lastne interese in odločna podpora matici pri njenih načrtih v Istri, tudi za ceno sožitja in v škodo večinskega naroda.

Kako je to vašo kritično držo sprejemalo ožje okolje na Koprskem?

Če sem bil na začetku 90. let s to svojo držo še dokaj osamljen, se je kasneje odpor proti tem surovim pritiskom čedalje bolj širil. Vzniknile so številne celice civilne družbe z narodno-obrambno in državotvorno držo, ki so potem s svojimi javnimi nastopi pomembno vplivale na javno mnenje in celo na potek dogodkov (npr. odpoved že dogovorjenega Svetovnega istrskega kongresa v Izoli ali pa odstop od načrtovane istrske čezmejne regije idr.).

Ali še obstajajo italijanski apetiti po Istri, o katerih ste veliko pisali v svojih knjigah?

Italijanska desnica se ni nikoli do konca sprijaznila z izgubo vzhodnih ozemelj po drugi svetovni vojni, saj se je takoj po podpisu mednarodnih sporazumov, ki so urejali mejna razmerja, z vsemi sredstvi pognala proti njim. Ti popadki so se ob razpadu Jugoslavije spet oglašili in oplazili celo sedanje državno vodstvo. Podpredsednik vlade Gianfranco Fini je npr. šel na volitve leta 1994 z obljubo, da bo, če bo zmagal, znova odprl vprašanje pripadnosti Istre. Sedanji predsednik vlade Berlusconi pa mu je pri tem sekundiral, rekoč, da se strinja ne samo s Finijem, ampak z večino italijanskih prebivalcev, ki smatrajo pravico nesrečne Istre, da bi se vrnila v naročje Italije, za neodtujljivo. Na srečo o teh stvareh ne odloča Italija, ampak zavezniške države iz druge svetovne vojne. Razpad Jugoslavije pa je bil primeren trenutek za take posege Italije ob njeni vzhodni meji, za katere je menila, da jih

mednarodna skupnost še prenese, in je vanje tudi vložila veliko svojih energij in sredstev.

Kaj naj bi bil cilj vseh teh posegov?

Optantski prvak, odvetnik Paolo Sardos Albertini, je na nekem shodu v Circolo di stampa v Trstu pred leti dejal, da npr. vračanje optantskega premoženja (in drugi italijanski posegi v Istro) nimajo samo moralnega pomena, ampak tudi ekonomskega in političnega. Kajti v trenutku, ko bo nekaj tisoč optantov pridobilo nazaj svoje hiše, se bo istrska stvarnost začela spreminjati in se bo začelo ustvarjanje drugačne Istre. Istra, Reka in Dalmacija po njegovo namreč lahko pripadajo samo italijanskemu kulturnemu in zgodovinskemu okolju. Pri tem je še dodal, "da bi se v okviru Berlusconijeve vlade to lahko zgodilo v kratkem času, recimo v petih do desetih letih, znotraj levosre-

dinske pa bi bilo potrebnih morda kakih dvajset let". In Albertini ni kdor koli, zato mu kaže prisluhnti. V Farnesini (italijanskem zunanjem ministrstvu) je namreč dobesedno doma in kot tak zanesljivo tudi eden izmed tvorcev italijanske zunanje politike na vzhodni jadranski obali.

V vaših knjigah najdemo namig, da je v dogajanje v Istri posegla tudi ameriška diplomacija in zabičala Romanu Prodiu, naj Italija "takoj ugasne prižgano vrvice na vzhodni meji".

Da, to se je zgodilo leta 1994 ob prvem Prodijevem obisku v ZDA in je Prodi po vrnitvi to tudi javno priznal. Po izjavi Ivana Jakovčića, predsednika Istrskega demokratičnega zbora, v pariškem Le Mondu pa so ZDA tudi razgretim Istranom odločno dopovedale, da ne bodo dovolile destabilizacije Istre. Slednja je bila namreč v prvi polovici 90. let z načrtovano razglasitvijo avtonomije zunaj ustavnih okvirjev Hrvaške na robu hude politične avanture. Tedaj so tudi drugi zahodni zavezniki zaskrbljeno hiteli ugotavljati, kaj se dogaja v tem prostoru. Predstavniki ameriškega veleposlaništva so npr. zaprosili za

tem vsaj nekoliko zamisliti. V okviru tega velikega projekta severnoitalijanskega gospodarstva pa postaja sedaj Istra s svojimi problemi in zdrahami nekaj povsem obrobnega.

Kako pa ocenjujete predsednika italijanske vlade Berlusconija? Kaže namreč, da je v zadnjem času spremenil svoj odnos do Slovenije.

Eno so obljube v volilni kampanji, drugo pa je prevzemati nase odgovornost za politične odločitve. Mislim, da je Berlusconi naletel na resne omejitve, ki so mu bile postavljene v zvezi z agresivno italijansko politiko do vzhodnih sosedov ob razpadu Jugoslavije, in da je toliko pameten, da ne bo tvegala nobene neumnosti, ki bi mu lahko škodovala.

V Sloveniji nekateri veliko govorijo o nacionalnem interesu. Ko so Istrabenz, Intereuropa in Luka Koper prodali Banko Koper italijanskim lastnikom, pa se ni skoraj nihče oglasil. Verjetno je bila prodaja omenjene banke z vidika nacionalnih interesov napaka.

Se strinjam. Kučan in njegov forum, ki imajo sedaj polna usta nacionalnih interesov,

mi uspe prebrati, mislim, da se vlada tega dobro zaveda, ne pa tudi naš koprski župan.

V času razprav okrog španskega kompromisa se je veliko govorilo o tem, da bodo Italijani pokupili nepremičnine na slovenski obali, kar se potem ni zgodilo.

Kot že nekajkrat v preteklosti so bili tudi tokrat Italijani s slovito akcijo "odkupimo si ponovno Istro" prva žrtev lastne slepote. Ob njihovem propagandnem hlastanju po Istri se je namreč pokazalo, da ni pri ljudeh nobenega pravega interesa, da bi se vračali v Istro, kar je tudi povsem naravno, saj je večina njih poglajala korenine drugje, in tudi Istra, večinoma poseljena s slovanskim življenjem, ni več privlačna za naselitev Italijanov.

Se je morda z vstopom Slovenije v EZ povečalo zanimanje za nakup nepremičnin? Govori se, da tako zanimanje obstaja predvsem za Kras.

Ni videti, da bi se z vstopom Slovenije v EZ stvari bistveno spremenile. Opaziti je sicer večji interes za tržaški Kras, pri čemer pa po mojem mnenju ne gre za kak načrten pojav, ampak bolj za težnjo po bežanju iz mesta na mirno bližnje podeželje.

Lahko po vsem tem še govorimo, da je Primorska mehkega trebuh Slovenije?

Mislim, da grožnja z nakupom nepremičnin ni bila glavni dejavnik, ki bi delal iz Primorske mehkega trebuh Slovenije, ampak je bila to celota že navedenih posegov čez mejo. In ti ostajajo, saj gre pri njih za dolgoročno strateško usmeritev italijanske politike.

Ob vsem tem pa v zadnjih letih Slovenijo bolj zaposlujejo odnosi s Hrvaško, predvsem nerešena meja na morju pa tudi hrvaška enostranska razglasitev t. i. ekološko-ribolovnega območja. Kje vidite rešitev?

V zvezi s sporom v Piranskem zalivu ni v tem trenutku mogoča nobena kompromisna rešitev, ki bi bila sprejemljiva za obe strani. Slovenija se namreč ne more odpovedati pravicam, ki jih uživa še iz prejšnje države in ji tako gredo po nasledstvu, to je prostemu dostopu do odprtega morja in upravljanju Piranskega zaliva. Hrvaška pa ji v tem trenutku teh pravic noče priznati, ker bi zaradi tega padla sleherna vlada. Zato nam ne preostane drugega, kot da ohranjamo status quo in počakamo na boljše čase. Glede ekološko-ribolovnega območja pa nas rešuje okoliščina, da je bila z njim prizadeta tudi Italija in da se v spor vključuje tudi EZ, saj bi sami ne bili sposobni nobene zaostritve in bi verjetno mirno požrli vse, kar bi nam vsilila naša tudi dokaj naduta vzhodna sosedica.

Metod Berlec

Koper bi z železniško navezavo na Trst ob samo enotirni povezavi z Divačo prišel v podrejen položaj in bil neke vrste slepo črevo tržaške luke.

celo serijo mojih tekstov iz uredništva časopisa, kjer sem jih objavljal, ter iskali tudi osebni stik z menoj. Približno v istem času je v Istri deloval raziskovalec z Univerze v Nürnbergu, ki je pod pretvezo raziskovanja večetnične in večkulturne istrske stvarnosti snemal tudi politično dogajanje v njej, pa raziskovalka Foreign Officea idr.

So še vedno navzoče težnje po istrski avtonomiji in čezmejni regiji?

So, vendar je veliki zgodovinski trenutek za kake podobne načrte z Istro za nami. Razmere v Hrvaški Istri, ki je bila v začetku 90. let pravi humus za kaj takega, se umirjajo, kot se umirjajo tudi nasploh na Hrvaškem. Sedaj prihaja čas Illyjeve velike podalpsko-jadranske regije, katere glavni cilj je pospešena graditev 5. koridorja in prek njega čimhitrejši gospodarski (in politični) prodor Italije v podonavski bazen. Vsi glavni akterji tega projekta (Illy, Haider, Galan idr.) namreč ne govorijo drugega kot o 5. koridorju. Nihče ni doslej npr. niti omenil kakega nadgrajevanja oz. izravnave manjšinskih pravic, ki naj bi bile Evropi tako pri srcu. In če je neka regija tako zelo dobra za Haiderja, potem se moramo ob

so ob prodaji koprške banke ne samo potuhneno molčali, ampak so pri njej tudi sodelovali. Pri tem ne gre za odpor proti tujemu kapitalu, ampak za potrebo po modri selektivni državotvorni politiki. Nobena resna evropska država se namreč ni spuščala v takšno brezglavo razprodajo svojih bank tujcem in tudi ne bo privolila v to, da bi prepuščala nadzor nad gospodarstvom občutljivega obmejnega območja svojim sosedom. Reakcija italijanskega konzula iz Kopra, ki se je na TV Koper-Capodistria čudil razburjanju javnosti ob prodaji koprške banke, češ da je bil posel dogovorjen med vladama, pa daje slutiti, da je bilo verjetno posredi meddržavno trgovanje.

Veliko se govori o železniški povezavi med Kopro in Trstom. Se vam zdi, da je pri tem poleg gospodarskih interesov še kaj drugega?

Koper bi z železniško navezavo na Trst ob samo enotirni povezavi z Divačo prišel v podrejen položaj in bil neke vrste slepo črevo tržaške luke. Morebitna delna ali celo pretežna preusmeritev koprskih luških tovorov s slovenskega na italijansko železniško omrežje pa bi bila za slovenske železnice prava katastrofa. Po tem, kar

V ljubljanski Drami so predstavili repertoar sezone 2004/2005. Gledalcem bodo na velikem odru in v Mali drami ponudili enajst premier in petindvajset del iz prejšnjih sezon. Napovedujejo bogato gledališko ponudbo.

Na redni letni predstavitvi nove sezone v Drami je njen ravnatelj in umetniški vodja Janez Pipan izrazil prepričanje, da tega, kar so si zadali, ni malo. "Program je ambiciozen in vedno bolj zahteven. V Drami bomo vsi delali vsaj tako kot doslej, verjetno pa bo treba še kaj dodati," dodaja Pipan. Poudaril je še, da si prizadeva oblikovati Dramo kot institucijo, a "čimbolj odprto do različnih vizij, pogledov in ustvarjalnih iz-

Ljubljanska Drama

spretnem in nevsiljivem mešanju žanrskih prvin – zgodovinski okvir je napolnjen z elementi melodrame in družinske tragedije. V zasedbi so Šturbej, Gračnerjeva, Emeršič, Škof, Fürst, Bibič, Benedičič in drugi.

Klasika bo na velikem odru Dramе zastopana z Molièrovimi Scapinovimi zvijačami v prevodu Primoža Viteza, režiji Borisa Cavazza in z Jurijem Zrnecem v naslovni vlogi. V vlogi Scapina je Cavazza, tokrat režiser, blestel v Drami pred dobrih tremi desetletji. Premiera je načrtovana za marec 2005.

Za april je predvidena dramatičacija Draga Jančarja po lastnem romanu Katarina, pav in jezuit. Režiser Pipan je poudaril, da bo drama v marsičem drugačna od romana. Cilj produkcije je intimna drama z glavnimi protagonisti iz romana.

SNG Drama v novi sezoni

hodiš". Tudi v novi sezoni bodo priložnost dobili ustvarjalci vseh generacij in estetskih usmeritev.

Pred novo sezono je Drama izdala bogato programsko knjižico z ravnateljevim razmišljanjem o poslanstvih teatra in posebej Drame danes pa o premierah, ponovitvenih predstavah, ansamblu in igralcih, ki v hiši nastopajo kot gostje. Publikacijo so uredili Janez Pipan, Diana Koloini in Jan Jona Javoršek.

Gledališki meni – veliki oder

Septembra bo najprej premiera igre Hodnik Matjaža Zupanciča v avtorjevi režiji, to je predstava še iz sezone 2003/2004, oktobra pa bodo v Drami novo sezono začeli z največjim projektom v zadnjih nekaj letih, krstno "odrsko konstrukcijo" romana Bratje Karamazovi Dostojevske-

ga, delo Mileta Koruna, ki je hkrati tudi režiser. Projekt, ki bo 100. premiera v Pipanovih mandatih, je intenzivno nastajal štiri leta. Predstava bo tematizirala spraševanje po bogu in (ne)smrtnosti. Nastopili bodo Ivo Ban v vlogi očeta in Bojan Emeršič, Igor Samobor ter Jernej Šugman kot bratje, ob njih Polona Juh, Nataša Barbara Gračner, Janez Škof in še približno 25 dramskih likov.

Na velikem odru bosta decembra in januarja sledili dve prvi slovenski uprizoritvi. To bo Življenje po Georgeu avstralske avtorice Hannie Rayson v prevodu Zdravka Duše in režiji Mateje Koležnik. Svetovna premiera igre je bila leta 2000, slovenska različica bo vrnitev Borisa Cavazza v Dramo. Igrali bodo še Silva Čušin, Zvez-

dana Mlakar, Maša Derganc, Mateja Pucko in Vojko Zidar. To je ideološko neobremenjena in smešna igra o generaciji revolucionarjev iz 60. let prejšnjega stoletja.

Druga novost so Translacije irskega avtorja Briana Friela v prevodu Tine Mahkota in režiji Zvoneta Šedlbauerja, neke vrste "angažirana" igra o tem, kako so Irci v 19. stoletju izgubili svoj jezik. Frielovo mojstrstvo ni le v inovativni komični uporabi jezika, pač pa tudi v

Edvard Drugi Christopherja Marlowa (1564—1593) bo v prvem slovenskem prevodu Srečka Fišerja režiral Diego de Brea. Tudi to bo prva slovenska uprizoritev, uprizorili naj bi jo junija 2005. Marlowe je po mnenju mnogih najbolj nadarjen elizabetinski pisec. V tragediji kralj Edvard Drugi ljubi Gavestona in to čustvo je tako silovito, da mu podredi sleherni politični račun in interes. Kralj abdicira, kar je za svet, v katerem se igra dogaja, srhljiv dogodek, katastrofa.

Mala drama

V Mali drami se bo sezona novembra začela s prvo slovensko uprizoritvijo igre Na cilju Thomasa Bernharda. Gre za nekakšen "ženski pandan" Izboljševalcu sveta, hkrati pa v veselje režiserja Dušana Mlakarja

njegov tretji Bernhard na tem odru in peti nasploh. Bernhard "ne mara" teatra in igralcev, piše pa igre za izjemne igralce. Junakinja bo tokrat Milena Zupančič, nastopila bosta tudi Maja Sever in Uroš Smolej, gost iz MGL. Delo prevaja Mojca Kranjc.

Edino novo slovensko besedilo nosi angleški naslov, režirala pa ga bo srbska režiserka: Boštjan Tadel je mešanico trivialne zgodbe, melodrame in vohunske drame naslovil z *Anywhere Out of This World*, parafrazo naslova slavne Baudelairove pesmi v prozi o duši, ki si želi stran. Režija je v rokah Ivane Djilas, premiero pa napovedujejo za januar 2005.

Yasmina Reza bo prispevala svojo najnovejšo igro, četrto v Drami, z naslovom *En španjski komad*. Krstili so ga marca letos v Parizu. Prevaja ga Aleš Berger, z malim odrom pa se bo prvič soočil režiser Janusz Kica. Protagonisti komada so igralci in njihove vloge. Jernej Lorenci bo v Mali dramii odrsko vizualiziral tibetanski misterij Črimekundan ali Brezmadežni. Prevedel ga je Ivo Svetina, slovenski krst bo predvidoma aprila 2005. Črimekundan je naša vez s prastarim du-

hovnim izročilom in civilizacijo, avtor je domnevno Tsang Jang Gjatso, šesti dalajlama, ki je živel ob koncu 17. stoletja. Sicer pa Mala drama v zadnjih letih dobiva svojevrsten profil in svojo posebno publiko.

V prihodnje ...

Igralski ansambel je zapustil njegov stalni član Aleš Valič, ki odhaja na

AGRFT, jeseni bo v Gledališče Koper odšla Nataša Tič Ralijan. Novi član je Boris Mihalj, ravnatelj pa računa tudi na nove mlade igralce, skaterimi že potekajo pogovori. Znova se srečujemo s poskusi, da bi teater definirali zelo ozko, idejno ali celo ideo-

loško bodisi kot prostor, ki izključuje vse, kar ni "prava smer", bodisi kot standardno reprodukcijo. "Ne eno ne drugo me ne privlači in ne zanima," pravi Pipan. Posamezni naslovi gledaliških iger, ki jih bodo uprizorili v novi sezoni, so zato izbrani z mislijo na "prostor svobode"; besedila so prava priložnost za spodbujanje ustvarjalcev, da "razprejo svoje osebnosti in vizije in pokažejo najboljše". Pipan pri tem upa še na navdušenje kot temelj za ustvarjalni proces. **B. K.**

Belo mesto na seznamu

Organizacija UNESCO je prejšnji teden v seznam svetovne kulturne dediščine uvrstila Belo mesto (White City), ki obsega približno 4.000 zgradb v slogu Bauhauusa v sruju Tel Aviva.

"Vaše mesto ponazarja zaklad moderne dediščine," je telavivskemu županu Ronu Huldaiju pred slovesno izročitvijo certifikata dejal predsednik generalne konference UNESCO, specializirane organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, Nigerijec Michael Omolewa. Tel Aviv je med 754 spomeniki svetovne kulturne dediščine v več kot 120 državah šele drugo sodobno mesto. Prvo takšno je bilo leta 1987 Brasilia v Braziliji.

Tel Aviv je bil ustanovljen leta 1909, svoj značaj pa je črpal pri evropskih priseljencih, ki so mesto spremenili v moderno kulturno in gospodarsko središče, ki predstavlja močan kontrast njegovi starodavni in svetopijski okolici. Belo mesto sredi polmilijonskega Tel Aviva so gradili pretežno v prvi polovici 20. stoletja po sodobnih urbanističnih načelih na temelju načrta sira Patricka Geddesa. Poslopja so načrtovali arhitekti, ki so se šolali v Evropi in ki jim je uspelo ustvariti izjemno arhitekturno celoto v novem geografskem in kulturnem kontekstu. Uvrstitev na seznam UNESCO pomeni tudi prevzem skrbi za ohranjanje tega kulturnega spomenika, kar bo po mnenju strokovnjakov zahtevalo ogromne vsote denarja. Ne glede na to Tel Aviv te dni slavi mednarodno priznanje. Meščani, ki se poprej niso zavedali pomena te dediščine, jo zdaj na novo odkrivajo. **B. K.**

10 let Radia Ognjišče

Radio Ognjišče, Trig Broljo 11, Koper

500. ODDAJA PRO

Poletno gledališče Studenec pri Domžalah.
28. junij ob 20h.

Veselo po domače
z ansamblom Franca Miheliča.

Juhej!

Na kratko

Nova Jančarjeva knjiga

V knjižnji zbirki Samorog je izšla esejistična knjiga Šala, ironija in globlji pomen vrhunskega slovenskega pisatelja Draga Jančarja. V njej je zbranih šest zgodb: prva ima naslov kot knjiga, druga govori o pisateljevih ugovorih zoper politično korektnost, tretji je avtor dal naslov Zaustavitev, četrti Postanek nad nemško pokrajino, peti Zamolko bobni nad gorami in šesti Angel ga ni zapustil. Zgodbe se dotikajo njegovih potovanj po Evropi in vloge pisatelja v sodobnem času, ki je čedalje bolj zazrt v potrošniško družbo.

Okoli 380 let mineva, odkar je dal grof Matija Thurn na vrhu griča Kostanjevica pri Novi Gorici zgraditi cerkveno in vanjo so prenesli Marijino podobo. Pred njo so se ljudje zbirali k molitvi in k cerkvenim obredom. Kmalu je postala Kostanjevica tudi božja pot.

Grof naj bi se bil za to dejanje odločil na podlagi različnih vzrokov, ki so se do danes med ljudmi obdržali le še kot legende. Da je grofa to posve-

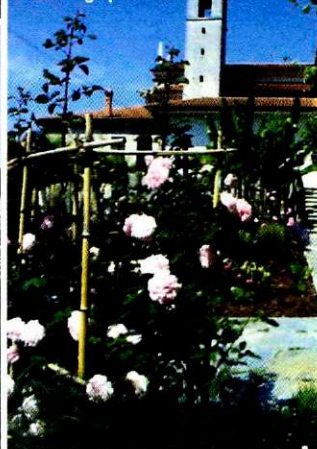

Samostan in grobnica Bourbonov: notranost cerkvice Gospodovega oznanjenja Mariji

Kostanjevski samostan

Ob 160. obletnici rojstva patra Stanislava Škrabca poteka v kostanjevškem samostanu pri Novi Gorici vrsta prireditev duhovno-kulturnega, zgodovinskega in turističnega pomena.

Odprtih vrat in src

čeno mesto posebej nagovarjalo, kaže tudi to, da je dal potem ob cerkvi sezidati še manjši samostan. Med prvimi varuhi cerkve in samostana so bili patri karmelitanji. Ti so 134 let lepšali in povečevali obe stavbi. Toda leta 1781, sredi polnega razcveta, je Kostanjevico prizadel odlok avstrijskega cesarja Jožefa II. Na tej podlagi so iz nje karmelitanke pregnali in ti so vzeli s seboj prav vse, kar bi bilo danes zelo dragoceno zbrano na enem mestu, saj so se verjetno zbal, da bo oblast dala tudi to stavbo odkriti in pustiti propasti. Po devetih letih zaklenjenih vrat so vse skupaj prevzeli franciskani, ki s stavbama upravljajo še danes.

Vsebinski razvoj samostana

Franciskanski samostan Kostanjevica stoji na 143 metrov visokem griču, od koder se dviga, viden daleč naokoli, lepo oblikovan zvonik cerkve Gospodovega oznanjenja Mariji. Kapelo, kot pravijo domačini, je smiselno v teh poletnih dneh obiskati tudi zato, ker je že staro božjepotno svetišče s pisano zgodovino in bogatimi zakladi preteklosti. Kot je dejal pater Marij Osredkar, jo že po tradiciji obiskujejo obiskovalci iz Slovenije, Italije in Avstrije, saj je nastala, ko se ni bilo nobene meje, ker jim pomeni kraj oazo duhovnosti, miru in bogat nasad zanimivega rastlinstva iz teh in južnejših sredozemskih krajev. Pa tudi turistov ni malo in poseben vzrok

imajo za to francoski. Poleg tega, da je tukaj spomenik cerkvene umetnosti in duhovno središče, je posebej zanimiv zgodovinski spomenik grobnica Bourbonov in kulturni spomenik samostanska knjižnica. Zadnji čas so dobili v samostan prijazno strokovno pomoč – Mirjo Breclji. Povedala je, da nosi samostanska knjižnica ime po patru Stanislavu Škrabcu, rojenem pred 160 leti. Bil je naš največji jezikoslovec slovenist v 19. stoletju. Na Kostanjevici je deloval po tej in duhovni plati več kot trideset let. Sami začetki knjižnice pa segajo v 16. stoletje, upoštevajoč bogate svetogorske fonde v njej. V Gorico in potem na Kostanjevico so jih franciskani rešili, ko so morali zapustiti Sveto Goro. Žal se je med selitvami marsikaj poškodovalo in izgubilo. Seveda pa se je knjižnica bogatila tudi kasneje. Na Kostanjevici sta namreč že od leta 1821 delovali franciskanska gimnazija in dva letnika teologije. Delovati sta nehala zaradi prve svetovne vojne, ki je s svojo soško frontno linijo povzročila veliko razdejanje tudi na Kostanjevici, gimnazijo pa so umaknili v Kamnik.

Škrabčeva knjižnica

Delo v knjižnici se ta čas nanaša na zavarovanje in razvrščanje več kot 10 tisoč knjig, od katerih so nekatere stare več stoletij. Velika dragocenost je zlasti 30 prvotiskov (inkunabul); za Slovence so zlasti zanimivi tiski od

16. do 19. stoletja in slovnica Adama Bohoriča iz leta 1584 Arcticae horulae (Zimske urice) z avtorjevim lastnoročnim posvetilom. Ta knjiga je prišla v razvid leta 1951. Od leta 1951 je tudi knjižnica zaradi svojih dragocenosti kulturnozgodovinski spomenik in jo prenavljajo že nekaj let.

Posebnost kostanjeviške cerkve

Za obnovu cerkve, porušene v prvi svetovni vojni, so franciskani poskrbeli v letih 1924–1929, ko so z obnovo štukature poskrbeli, da je samostan vabil že s svojo zunanjo lepoto. Znotraj pa je še lepši. V osrednjem delu velikega oltarja vzbuja veliko pozornost zlasti strokovnih obiskovalcev velik krog, ki je v pozlačenem okvirju, obdanem s krogom žarkov okoli podobe Marije z Jezusom. Fresko usmiljene Marije, ki je prikazana kot Kostanjeviška Mati Božja, je naslikal znani italijanski slikar Leonardo Rigo, Marijino kronanje na svodu ladje pa furlanski slikar Giovanni Moro. Posebnost kostanjeviške cerkve so številne nagrobne plošče in znamenje tesne povezanosti, ki so jo do tega kraja čutili goriški plemenitiši.

Grobnica Bourbonov

Posebno zgodovinsko zanimivost v tem kompleksu predstavlja grobnica, ki hrani ostanke zadnjih članov francoske kraljeve rodbine Bourbonov. Zgodovina pravi, da je bil fran-

coski kralj Karel X. samovoljen vladar in je v marsičem pospešil francosko revolucijo. Iz Francije so jih pregnali revolucionarji leta 1830. Sprva so gostovali po raznih krajih Evrope: v Edinburghu na Škotskem, v Pragi in nazadnje so našli zatočišče pri gostoljubnem goriškemu grofu Coroniniju. Tako so bili pokopani na Kostanjevici. Ta kraj je po svetu znan pod imenom Mali St. Denis.

Vračanje v cvet življenja

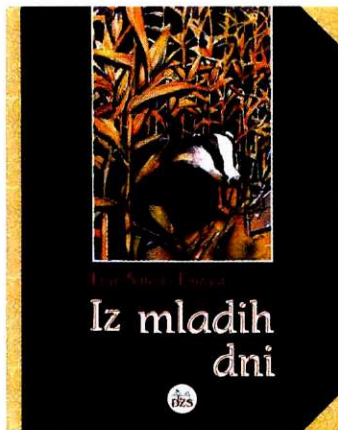
V desnem krilu samostana, ki ga niso mogli več vzdrževati in je začel razpadati, so pred leti začeli urejati prostore za zdravljenje odvisnikov od mamila, ki so se za to odločili prostovoljno v okviru Skupnosti srečanje. Pravijo ji tudi šola življenja. V nji po krščanskih načelih don Pierina znova odkrivajo smisel življenja brez odvisnosti od mamila. Ta del samostana so obnovili prav s pomočjo njihovega prostovoljnega dela, ki spada k zdravljenju. Pomagali pa so tudi pri urejanju okolja za zbirko vrtnic bourbonk, ki so jo pred kratkim odprli na Kostanjevici. Tako je franciskanski samostan pod strokovnim vodstvom Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije in v sodelovanju z občino Nova Gorica svojo privlačnost še obogatil. Po besedah predsednika društva Edija Prošta vsebuje zbirka prav genetsko banko 50 vrst bourbonk. To pa predstavlja največjo zbirko na svetu na enem mestu.

Miran Mihelič

Iz mladih dni

Založba DZS

Leta 1953 je izšla zbirka črtic o življenju za otroke in mladino *Iz mladih dni*. V njej je **Fran Saleški Finžgar**, takrat že klasik slovenske literature, objavil zgodbe, ki jih je napisal na podlagi očetovih in zlasti dedovih pripovedi, prigod, ki so mu jih pripovedovali pastirji in planšarji, ter na podlagi lastnih lovskih dogodivščin. Medvedu (*Medved godrnjač*) je namenil šest zgodb, lisici (*Lisica zvitica*) prav tako šest, volku (*Volk divji ropar*) dve, jazbecu (*Jazbec puščavnik*) tri, tri pa je posvetil svojim živa-

lim (*Vaški tičarji, Moja prva živinica in Moj kuža Jazon*). Založba je zbirko izdala ob 50. obletnici prve objave, opremljena je z lepimi ilustracijami Božidarja Miša Starmana, spremeno besedo pa je napisal Iztok Ilich.

Enciklopedija hrane

Tehniška založba Slovenije

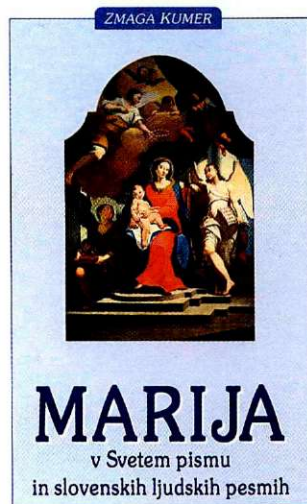
V zbirki *Šolska enciklopedija* je založba izdala tudi knjigo *O hrani*. V njej lahko med drugim izvemo odgovore na vprašanja, kot so: Je čokolada res narejena iz zrn? Kje rastejo banane? Ali nas solata uspava? Zakaj je vodna kreša dobra zate? Iz česa so narejene testenine? Ali lahko vzgojiš drevo iz semena? Kako narediš pohištvo iz embalaže za hrano? Iz knjige dobimo nasvete za pravo okusnih prigrizkov, za vzgojo svoje rastline. Objavljeni so tudi napotki za izdelavo različnih predmetov, npr. izdelava igre ali darila iz embalaže za hrano. Avtorica Cecilia Fitzsimons je pripravila navodila za vsak izdelek, korak za kora-

kom. V knjigi so štiri poglavja: sadje, zelenjava in zelišča, žita, jedrca in začimbe ter mlečni izdelki in pijače.

Marija v pesmih

Založba Družina

Knjiga **dr. Zmage Kumer** *Marija v Svetem pismu in slovenski ljudski pesmi* je sestavljena iz 31 kratkih razmišljanj o podobi Marije v *Svetem pismu* in slovenski ljudski pesmi. Česar je polno srce, usta govore, je v uvodu v knjigo zapisala avtorica, ki praznuje 80-letnico svojega bogatega etnomuzikološkega dela. Ali je torej čudno, da je naša ljudska pesem tako polna Marije? *Sveto pismo* o njej govori malo, saj je hotela vse življenje ostati skromno v ozadju. Ljudski pobožnosti pa to ni bilo dovolj in je

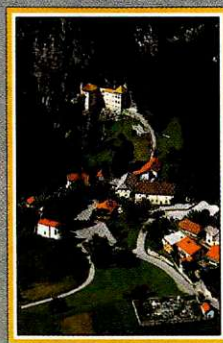

po svoje prisrčno dopolnjevala Marijino podobo zlasti v pripovednih pesmih, ki jih ljudje še danes radi pojo.

Predjamski grad

Postojnska jama, turizem, d. d.

Kdo ne pozna Predjamskega gradu, utrdbe, pravega orlovega gnezda, zgrajenega v skalno duplino, daleč od glavnih poti, skritega pogledom nekoč sovražnikov ali zasledovalcev, kasneje pa nepoklicanih. Zgodovina gradu Jama je dolga in tudi romantična. V prvi obliki so zavetiščno utrdbo pozidali že v 12. stoletju. Bila je predmet nenehnih sporov med Oglejem in goriskimi grofi. Lastniki so se menjavali. Utrdba je dolgo časa veljala za zatočišče tatov in razbojnikov. Najbolj je Predjamski grad znan po zgodbi o

PREDJAMSKI GRAD

Erazmu, ki se je leta 1483 tja zatekel z Dunaja, kjer se je sprl s cesarjevim sorodnikom in ga ubil. Cesar je nadenj poslal tržaškega glavarja Gašperja Ravbarja. Obleganje je trajalo dolgo in šele z izdajo in nemalo sreče je topovski zadetek Erazma pokončal. Kasneje so grad dograjevali vse do današnje, res impozantne podobe. Ivan Stopar je zgodovino gradu, predvsem pa grajsko arhitekturo podrobno predstavil v bogato ilustrirani knjigi.

Jakobova molitev

Založba Literatura

Roman *Jakobova molitev* je spoj negotovosti in razumevanja, nemoči in notranjega etičnega dostojanstva, valujočega toka zavesti in trdno predstavljenega sistema resničnosti. Tema romana je etos, zgrajen v vojni. Strašne preizkušnje človečnosti, razsodnosti in smisla duhovniku Jakobu gradijo trdno točko samozavedanja. Izraža jo njegova molitev, ki pa jo iste hude preizkušnje razpršijo v večglasno skupnost – v polifonijo ranljivih posameznikov. Jakobove molitve so uresničevanje Boga kot etičnega bistva. Duhovnik Jakob je hkrati v svoji skupnosti in nad njo. **Dušan Merc** je svojemu junaku naložil težo sveta in dileme, ki so neprizanesljive do resničnosti. Naslikal je duhovnika, ki je v nekaterih pogledih nekaj posebnega.

Gnus

Cankarjeva založba

Delo *Gnus* je ob izidu leta 1938 doživelo mešan sprejem: od očitkov, da povečuje gnus, do nekoliko

skeptične ocene Alberta Camusa, ki je s svojim bolj literarnim kot filozofskim habitusom avtorju **Jeanu-Paulu Sartru** počital prenašanje filozofskih shem v literarno tkivo. Kljub vsemu je *Gnus* obveljal za eno od paradigmaticnih besedil eksistencializma, ki skozi svojega (anti)junaka Antoina Rocquentina izpostavlja gnus kot temeljno bivanijsko občutje, ogoljeno vseh moralnih in drugih pristavkov. Delo je izšlo v zbirki *Dediščina*.

Angleščina v treh mesecih

Mladinska knjiga Založba

Jezikovni tečaj temelji na svetovno znani trimesečni metodi učenja, ki je pomagal številnim slušateljem, da so se naučili tujega jezika. Načrtovan je tako, da tudi popolne začetnike popelje s pomočjo knjige in avdioposnetkov do dobrega znanja tako pisnega kot govorjenega jezika. Tečaj se začne s preprosto razlago osnovnih slovničnih prvin, ki se jih je treba naučiti, da lahko potem znanje dograjujemo, in z razlago izgovorja-

ve. Pri vsem tem so v veliko pomoč avdiokasete oziroma zgoščenke, ki bodo veliko pripomogle k temu, da se bomo naučili pravilne izgovorjave in intonacije tujega jezika. Tečaj obsega še veliko praktičnih primerov, vaj (z odgovori v zadnjem delu knjige) in pogovorov, ki ves čas pritegujejo slušateljevo pozornost. Knjiga se lahko uporablja kot samostojen učbenik, vendar učenje močno olajša poslušanje priloženih cedejev. **I. Ž.**

Napotki Zdenki Kidrič

3. del

Edvard Kardelj, voditelj revolucije. Levo Franc Roman-Stane, desno Boris Kraigher, oba najdoslednejša izvajalca Kardeljevih smernic

14. junija 1942 je Edard Kardelj pisal Zdenki Kidrič: "Nujno potrebno je očistiti ljubljansko okolico, zlasti Polje-Zalog, kjer se je b./ela/ g./arda/ pošteno vgnezdila. /.../ Naj nauče ženske streljati, zastrupljati in vse mogoče! /.../ Po mojem se sedaj začenja tista vrsta vojne, ki je že napol državljanska in v kateri - 'ujetniki ne obstoje niti kot pojem, niti kot dejstvo', t. j. ko se kolje vse, kar pride pod nož."

Kardelj je 12. junija 1942 pisal Zoranu Poliču, članu okrožnega odbora OF v Ljubljani: "Bela garda je v krizi in je sedaj treba izkoristiti, da jo čim bolj razbijemo. Zato bi bilo dobro, da se ustno dogovorimo." Isti dan je Kardelj pisal tudi Zdenki Kidrič, voditeljici Varnostno-obveščevalne

službe v Ljubljani: "Strinjam se, da ni treba več objavljati /imen/ ubitih denunc./iantov/. Samo v nujnih primerih. Zadeva pri 'Levu' je politično ponesrečena. Nikarte drugič delati na slepo srečo. Treba je vedeti, koga boš likvidiral. Ni dobro, da je bila ubita ženska. Treba je računati z malo-mešč./ansko/ mentaliteto in z Italijani, ki so tu posebno občutljivi. Ne smemo mi na tem terenu biti 'slabši' od Italijanov, ki niso streljali oz. se vsaj delajo, kakor da ne streljajo žensk. Treba je še s tem počakati."

"Očistiti ljubljansko okolico"

10. junija so vosovci vrgli ročno bombo v restavracijo "Italia" (pri "Levu") na Gosposvetski cesti. Ubili so zaupnico fašistične stranke Arielle Rea in ranili še štiri osebe. Italijani so se hudo maščevali. Na dan Reinega pogreba so v Šiški napadli prosvetni dom, požgali ljudsko knjižnico in opustošili bife "Daj-dam". Nato pa so 13. 6. ustrelili še 15 talcev. Kmalu po atentatu so Italijani atentatorja izsledili, ga obsodili na smrt in usmr-

tili. Pri atentatih na Slovence so vosovski atentatorji ostajali nekaznovani. Pri atentatih na okupatorja je bilo torej treba paziti, saj so ti skrbeli za kaznovanje atentatov, Slovence pa so lahko vosovci pobijali brez omejitev, saj ni bilo nikogar, ki bi zločine raziskoval in zločince preganjal.

14. junija je Kardelj pisal Zdenki Kidrič: "Nujno potrebno je očistiti ljubljansko okolico, zlasti Polje-Zalog, kjer se je b./ela/ g./arda/ pošteno vgnezdila. /.../ Naj nauče ženske streljati, zastrupljati in vse mogoče! /.../ Po mojem se sedaj začenja tista vrsta vojne, ki je že napol državljanska in v kateri - 'ujetniki ne obstoje niti kot pojem, niti kot dejstvo', t. j. ko se kolje vse, kar pride pod nož /prva postojanka vaške straže je bila organizirana šele čez dober mesec!, op. I. Ž./ Glede akcije pri Levu se je točno to zgodilo, kar sem občutil, čim sem slišal prvo vest, in kar sem Ti tudi takoj pisal. Ta akcija je v vseh ozirih za nas hudičevo ponesrečena in bo imela težke posledice. /.../ Dosegli smo pa nasprotno, dali mo z lik-

vidacijo neke brezpomembne babe fašistom orožje v roko za hujskanje proti nam. /.../ Treba je vedeti, kaj se bo z neko bombo doseglo. Zato tudi ne delajte takih stvari v bodoče."

"Zatreti do korenin!"

Izvršni odbor OF je ob imenovanju generala Leona Rupnika za ljubljanskega župana v *Slovenskem poročevalcu* 19. 6. 1942 objavil članek z naslovom *Izdajalci pripravljajo novo izdajo nad slovenskim narodom!*, ki ga je napisal Kardelj. Tam so lahko Slovenci med drugim prebrali: "Očitno je, da se ta protiljudska gospoda pripravlja na državljansko vojno proti slovenskemu ljudstvu. Še je čas, da preprečimo to bratomorno prelihanje krvi, če se tej izdajalski tolpi pravočasno stopi na prste. Ne bomo uničili okupatorjev, če ne bomo uničili teh izdajalcev /to je seveda lažna dilema, s katero je hotel zakriti revolucijo, op. I. Ž./ Ne nasedajte nobenim lažem in klevetam te tolpe! Budno pazite na vsak njen korak ter o vsem obveščajte oblasti OF in sloven-

ške partizanske vojske! Izdajalsko za-
lego je treba zatreti do korenin!”

Za Kardelja je OF že “oblast”.
Bratomorno vojno je Kardeljeva
vojska “preprečevala” tako, da je že
enajst mesecev pobijala Slovence in
jih je do tistega trenutka ubila že več
sto. Prav tiste dni, junija 1942, so
partizani najintenzivneje pobijali ci-
viliste, pri čemer so jih pogosto pred
umorom še strahovito mučili.

“Likvidirajte v rundah”

16. junija 1942 je partizanska četa
Dolenjskega odreda, ki je taborila
na Malkovcu, ponoči odpeljala kro-
jača Jožeta Lužarja, njegovo ženo An-
tonijo Lužar (Tomanovega svaka in
sestro) iz Gabrijel, mladoletno Tat-
jano Tacar, ki je živela pri nji, ter
njihova sosedka zakonca Kobal, gos-
tilničarja iz Gabrijel, starše 16 mla-
doletnih otrok (!). Odpeljali so jih na
grad Klevevž, tam zaslíševali, obto-
ževali sodelovanja z italijanskim oku-
patorjem (v Lužarjevo delavnico so
italijanski vojaki iz sosednjih postoj-
ank dali šivati obleke, zahajali pa so
tudi v Kobalovo gostilno) in jih, raz-
en Tacarjeve, “obsodili” na smrt.
Ustrelili so jih v bližini gradu. Ta pri-
mer, ki je bil med mnogimi drugi-
mi, navajam zato, ker se je zaradi nje-
ga v nekem svojem pismu jezil celo
Kardelj. In zakaj? Zato, ker je šlo za
sorodnike komunista Toneta Toma-
na, njegovega velikega zaupnika.

28. junija je Kardelj pisal Zdenki
Kidrič: “/.../ mi smo trenutno povsod
v defenzivi - doma in na mednarod-
nem področju. Zato je nujno, da te-
žimo za razširitev svoje baze in pre-
prečimo sovražniku /notranjemu,
op. I. Ž./, da bi v svoji ofenzivi mo-
biliziral zase vse sile, ki bi jih lahko
mobiliziral. Tak položaj nam diktira
to taktiko. Prepričan sem pa, da bo
nemara že v bližnjih dneh položaj
spremenjen, zato imejte vedno na
muhi nekaj vodilnih tičev, da bi jih
potem ob primerni priliki lahko po-
tolkli. /.../ Glede likvidacij: Omejite
se na najnujnejše denuncianske pri-
mere. /.../ toda sporazumeti se je tre-
ba za vsakega posebej, ter belogardi-
ste, za katere naj velja isto. Za protita-
lce naj poskrbe zunaj /na deželi,
in to Slovence, op. I. Ž./ Likvidirajte
v rundah. To je niz likvidacij druga
za drugo, potem pa napravite malo-

trajnejšo pavzo in počakajte naj-
ugodnejšega političnega momenta.”

O streljanju “4 farjev”

V začetku julija je Kardelj pisal
Zdenki Kidrič: “Ali /ste dobili/
kakšne splošne podatke o reakciji na
streljanje 4 farjev na Dolenjskem?”
23. junija je namreč *Slovenec* obja-
vil novico o umoru štirih duhovni-
kov in njihove fotografije. Komunisti-
čni *Slovenski poročevalec* pa je
1. julija objavil naslednjo novico:
“Justifikacije štirih duhovnikov na
Dolenjskem. Pred vojaškim odre-
dom III. grupe partizanskih odre-
dov so bili obsojeni na smrt in ustrel-
jeni štirje organizatorji protiosvobo-
ditilnih akcij.” Seveda je šlo za takrat
povsem običajno komunistično laž,
saj so bili zverinsko umorjeni, ne pa
“obsojeni” in “justificirani”, duhov-
niki povsem nedolžni, kaj šele da bi
“protiosvobodilno” delovali. Šlo je za
zverinske partizanske umore Henrika
Novaka, kaplana iz Hinj (7. junija),
Franca Nahtigala in Franca Cva-
ra, župnika in kaplana iz Šentrupe-
ta (18. junija), in Janka Komljanca,
župnika iz Prečne (17. junija).

Toda leta 1942 so partizani ubili
kar 16 duhovnikov. Nekatere so zve-
rinsko mučili. Poleg omenjenih
štirih so ubili še: 6. marca je vo-
sovski atentator v Ljubljani
ustrelil Huberta Leilerja, 15. ju-
nija so partizani na Brezovi rebri
pri Semicu ubili Jožefa Kofalta,
kaplana iz Adlešičev, 30. junija
so mučili in ubili Jakoba Omah-
na, župnika iz Dragatuša, 14. ju-
lija so ustrelili Karla Žužka, žup-
nika iz Svetega Vida nad Cer-
knico, 22. julija so v partizan-
skem taborišču na Mavrlenu
hudo mučili in ubili suhorskega
župnika Janeza Raztresena,
26. julija so ubili Jožeta Geoh-
lija, župnika iz Zaplane, 2. sep-
tembra so v Starem trgu pri Lo-
žu ubili kaplana Franca Kramar-
iča, 26. oktobra so ubili kapla-
na Antona Hočevčarja iz Male
vasi pri Grosupljem, 29. no-
vembra so hudo mučili in ubili
metliškega kaplana Norberta
Klementa, 26. decembra so pri
Grahovem ubili župnika Fran-
ca Kanduča. Leta 1942 bi umo-
rili še več duhovnikov, če se jih

pred grozečo morilsko roko veliko
ne bi umaknilo, predvsem v Ljublja-
no. Grozljiv opis mučenja suhorske-
ga župnika Janeza Raztresena v par-
tizanskem taborišču nad Belo kraji-
no si lahko vsak prebere v knjigi Jo-
žeta Javorška *Spomini na Slovence*
III., Ljubljana 1990, str. 155—157.

“Vrtoglavica zaradi uspehov”

4. julija 1942 je Edvard Kardelj ob-
javil v partijskem glasilu *Delo* članek
*O nekaterih nevarnih pojavih v parti-
zanskih vrstah*. V njem je zapisal: “Os-
novna slabost, ki jo kažejo mnogi naši
komandirji, komandanti in politko-
misarji, je nekakšna vrtoglavica zara-
di uspehov. /.../ Spremenili so celo
svoj odnos do tovarišev ter postali ne-
kakšni ‘vojvode’, ki se jih je lotila ple-
sen birokratizma. /.../ Vse te in mno-
ge druge napake so tako grobe in so
zapustile za seboj tako težke posledice,
da je potrebno sprožiti po vseh partij-
skih organizacijah pravo kampanjo
za njihovo odstranitev. Ne bomo na-
števali posledic vseh teh napak.”

Isto *Delo* je objavilo še en Karde-
ljev članek z naslovom *Odločen boj*
sektastvu, v katerem je zapisal: “Od-
daljili pa se bomo od ljudskih mno-
žic edino z nepravilno politiko, s po-

stopki, ki jih najširše ljudske množice
še ne morejo doumeti, če bomo bo-
disi prehiteli razpoloženje ljudskih
množic...” Kateri so tisti postopki, ki
jih “ljudske množice” še ne morejo ra-
zumeti, Kardelj v javnosti seveda ni
hotel navesti. “In vendar je prav v zad-
njem času sektaštvo tako zelo zavla-
dalo v celi vrsti partijskih organizacij,
da postavlja v nevarnost vse uspehe
naše partije v zadnjih letih. Posledice
tega sektaštva so se že pojavile in če ne
bomo z vso ostrostjo in odločnostjo
nastopali proti njemu, se utegnejo še
povečati. Razume se, da to sektaštvo
ne škoduje samo partiji sami, ampak
v prvi vrsti interesom celotne osvob-
ditelne borbe slovenskega naroda,
v kateri je naša partija prevzela od-
govornost vodilne avantgarde.”

“Streljajte brez podatkov”

Kardelj seveda ni hotel v svojih
dveh člankih, ker ju je objavil v javnem
glasilu, konkretno omenjati “napak”,
prav tako ne posledic. Kot vemo, so
bile te katastrofalne: pojav protirevo-
lucije ter s tem državljanske vojne.

Isti dan, ko je Edvard Kardelj v
Delu objavil svoja dva prispevka, s ka-
terima je kritiziral “sektašenje” in “na-
pake” med partizani, je Zdenki Kid-
rič poslal pismo s povsem drugačno
vsebino: “Kar se naše odkrite b./ele/
g./arde/ tiče: kolikor hitro dobite ka-
ke nove podatke o Cas./arju/, Žeb.
/otu/ itd. — streljajte brez podatkov.
Rupnika, čim ga dobite na muho.
Denunciante in izdajalce pa streljaj-
te brez vsakih ozirrov. /.../ Problem
mihajlovičevcev postaja zdaj v zvezi
z angl./eškimi/ porazi — aktualen.

Mislím, da bi bilo sedaj dobro uda-
riti po njih. Toda važno je tole: ko bos-
te to napravili, morate imeti v rokah
podatke (kakršne koli!!!) o njihovem
sodelovanju z okupatorji. /.../ ne bi bi-
lo slabo likvidirati /Karla/ Novaka in
še koga njihove vodilne bande (ev.
Mač./kovška/). /.../ Toda masovna lik-
vidacija razen na part./izanskem/ tere-
nu — pa pride v poštev šele potem, ko
je pripravljen politični teren. In to na-
logo ima vršiti zlasti ‘Poroč./evalec/.
Zdaj je pa od njih odvisno, kam in ka-
ko se bodo obrnili. Zdi se mi, da jih v
Londonu noče srečati pamet in jih
bomo pač morali začeti pobijati.”

Nadaljevanje prihodnjic

Ivo Žajdela

Edvard Kardelj: “Likvidirajte v rundah. To je niz likvidacij druga za drugo, potem pa napravite malotrajnejšo pavzo in počakajte najugodnejšega političnega momenta.”

Fotografije: Dr. Peter Staric

Ljubljana, nekdanj bela, danes vsevprek z grafiti počečkana

Obiskovalec, ki pride v Ljubljano npr. iz Avstrije, bo po sprehodu skozi naše glavno mesto opazil, da so pročelja hiš, podhodi in nekatere druge ravne površine nenavadno na gosto počečkani z neokusnimi grafiti.

Nekateri podhodi, npr. tisti v Tivoliju, so v temelju poslikani s tako imenovanimi umetniškimi grafiti. Ti bi sami po sebi ne bili moteči za oko, če jim ne bi delale družbe še številne dodatne čečkarije.

Cirilica, polomljena angleščina in nostalgija

Tam pride do izraza tudi balkanska folklor, saj je veliko gesel napisanih v nekdanjem "državnem" je-

ziku. Pravoslavna cerkev je le lučaj stran in verjetno je to razlog, da so nekateri napisi kar v cirilici. Spet drugi dokazujejo, da njihov pisec zna angleško, čeprav je svoje stvaritve najbrž namenil nam, Slovencem. Nekateri napisi izražajo nekakšno politično nostalgijo oziroma še nezarjavlo "ljubezen" do nekdanje ZSSR, ki je bila skupaj s svojimi vzhodnimi sateliti ogorčeno proti Natu. Tako lahko beremo "RECI NE NATU!" ali pa "NE NATO, MIR NAM DAJTE!". (Tudi jaz sem za mir, saj vem, kakša je bila vojna! Ker smo sedaj že v Natu, ta gesla nimajo več nobenega smisla.) Mimogrede, spominjam se, kako smo v letih do 1948, ko je bilo obvezno malikovati Stalina in ZSSR, govorili, da imamo tri vrste nenaravne ljubezni: homoseksualnost, lezbistvo in ljubezen do

Sovjetske zveze. Da je naš zunanji minister pri nekaterih v nemilosti, izraža napis "POTI NATIZMU IN RUPIZMU!". Da naj bi bil Nato, ki je bil tudi nam, nekdanjim Jugoslovanom porok, da nas ni v svoj blok zajela ZSSR, podoben nacistom, izpričuje napis, ki enači naciste in "nastiste". Dragi fantje, ki to čakate, ali sploh veste, kakšni so bili nacisti?!

Ne gre brez športa

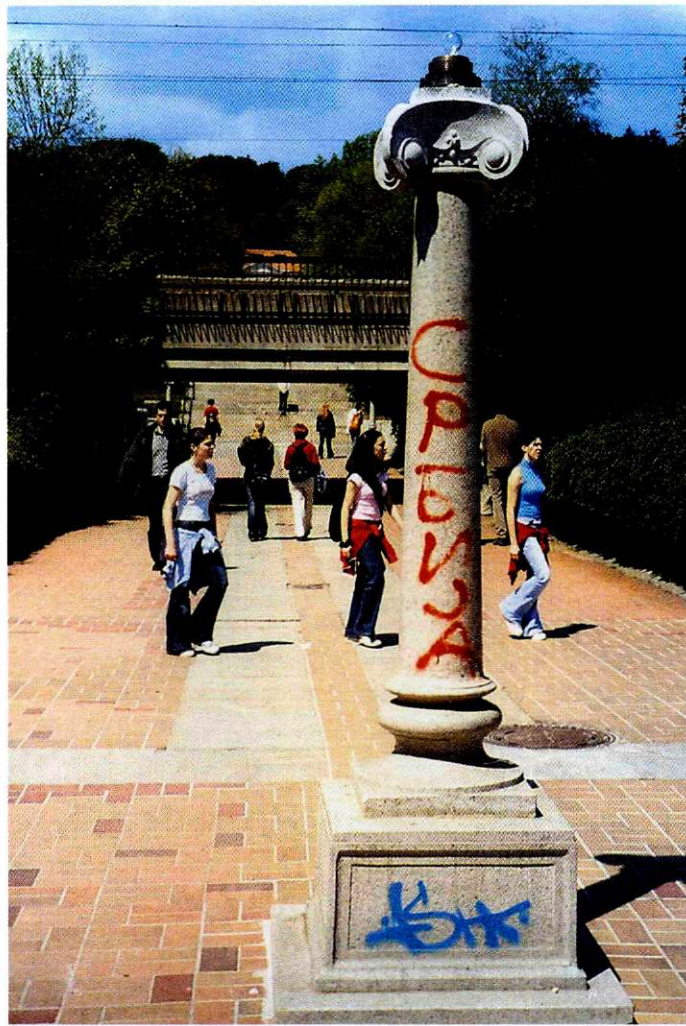
Dostikrat opazimo, kako se z grafiti izživljajo nekateri športni navijači. Kadar je v Ljubljani kaka pomembna tekma s hrvaškimi nogometaši, se pojavijo številni napisi "GREEN DRAGONS" ali skrajšano "G. D." in "BAD BLUE BOYS". Tu se vsaj ve, kdo so bili storilci. Na naslednji tekmi bi lahko policija te navijače namesto na stadion pospremila k odstranjeva-

nju njihovih čečkarij, kar bi verjetno zalego za prihodnjic. Žal pa moramo ugotoviti, da se napisi ljubljanskih "zelenih zmajev" in hrvaških "zlobnih plavih fantov" skoraj izgubijo med številnimi drugimi grafiti. Zato bi tak ukrep lahko opravičili le, če bi prej odstranili vse druge čečkarije.

Treba je graditi, ne samo nasprotovati

V današnjem času globalizma so postali moderni grafiti, ki so proti. Tako lahko preberemo na Kozolcu pri Bavarskem dvoru: "NA PRAGU REVOLUCIJE ... NA RUŠEVINAH KAPITALIZMA BOMO ZGRADILI PRAVIČNEJŠI SVET". Podpisani so "BRATJE IN SESTRE IZ GENOVE" (ne pa resnični avtorji, ki so verjetno z Metelkove, morda privrženci Mladega foruma ali tako ime-

novanih anarhistov). Kolikor vemo, še nobena revolucija ni ustvarila pravičnejšega sveta. Takšna je bila tudi naša, ki jo še vedno častimo s spomenikom na nekdanjem Trgu revolucije. Tisti, ki še pomnimo predvojne in medvojne čase, vemo, kako je Hitler nameraval zgraditi "nov svet" oziroma vpeljati "Neue Ordnung", kot je to sam imenoval. Obljubljal je, da bo v desetih letih tako spremenil Nemčijo, da je ne bomo prepoznali. Namesto njega sta to že v pičlih treh letih letalske vojne in precej po svoje naredila "Baumeistra" Arthur Harris in njegov ameriški kolega Ira Eaker. Rezultat njunega dela je bil, da ob koncu vojne Hitlerjevega rajha zares ni bilo več mogoče prepoznati, ker je bil ves v ruševinah. Na njih je bilo treba potem zgraditi novo in pravičnejšo Nemčijo. Za pravičnejšo je poskrbelo sodišče v Nürnbergu, za novo in lepšo pa nemški gradbeniki, podprti z Marshallovo pomočjo. Ta pomoč, ki je bila namenjena za obnovo zahodne Evrope, je samo v letih 1948 do 1952 znašala 13,7 milijarde USD (po današnji vrednosti okoli desetkrat več). Od tega je dobila Zahodna Nemčija 1,4 milijarde, Italija 1,5 milijarde, sam Trst še dodatnih 32 milijonov, Avstrija pa 567 milijonov USD. In vse to so plačali kapitalisti (vsak Američan po 80 USD), proti katerim danes tako grmijo naši mirovniki! Jugoslavija, Vzhodna Nemčija in ves sovjetski blok so se Marshallovi pomoči odrekli. Zato še danes, 15 let po združitvi obeh Nemčij, kljub investicijam v višini okoli 2.500 milijard evrov (!) Zahodnim Nemcem ni uspelo, da bi

Vandalizem v Tivoliju, le lučaj stran od pravoslavne cerkve

svojim vzhodnim rojakom ustvarili tak standard, kot so ga imeli prej sami. Pač pa so tolikšni stroški resno načeli življenjski standard samih Zahodnih Nemcev. Pa vseeno danes v Nemčiji ni hriba, na katerem bi v čast nekdanjemu diktatorju s 25 m visokimi črkami pisalo "UNSER FÜHRER", da bi s tem jezili svoje zahodne sosede. A naj se vrnem k grafitu na Kozolcu! Kateri od vas, "bratov in sester iz Genove", pa se sploh kaj spoz-

na na gradnjo? Koliko med vami je gradbenih inženirjev? Koliko vas je, ki študirate na FAG, koliko na FDV in koliko vas je brez poklica, da se morate hraniti in kupovati pršilce na državne stroške? Odkod boste vzeli denar za zgraditev "pravičnejšega sveta", če bo vse v ruševinah? Menim, da pri tem niti bogataši iz Foruma 21 ne bodo mogli kaj prida pomagati. Za praktično vajo kako graditi, vam svetujem, da se lotite na-

slednjega miniprojekta: s svojim delom in na svoje stroške obnovite razkopano pročelje zgradbe, na kateri je vaš napis, kajti tamkajšnji stanovalci se že nekaj let nikakor ne morejo dogovoriti, kdo bo to plačal. Tako boste dokazali, da tisto, kar ste napisali, ni le puhla propaganda, temveč da tudi stojite za svojimi besedami!

Nostalgija za Titom

V prejšnjem sistemu so – enako kot v nekdanji ZSSR in njenih satelitih – tudi naši revolucionarji poskušali zgraditi boljši svet, nekakšen raj na zemlji. Vendar le za tiste državljane, ki naj bi si to zaslužili. Tistim, ki po njihovem mnenju tega niso bili vredni, pa so že na Zemlji prisodili pekel in pogubo. Utišana večina, ki se je z vsiljenim sistemom morala sprijazniti, pa je – v primerjavi s prebivalstvom zahodnih držav – živila v nekakšnih vica. V tem smislu je naš Veliki vodja ustvaril po vojni samo v Sloveniji več kot 200 množičnih grobišč za svoje nasprotnike, sebi raj na Brionih in številne razkošne rezidence po vsej državi, za nekatere politične sopotnike pa pekel na Golem otoku. Ker je preveč skrbel za svoje razkošje in slavo ter premalo za gospodarstvo, sčasoma ni zmožal več vzdrževati standarda, ki ga je sprva obljubljal. Zato smo se morali pri kapitalistih zadolžiti kar za nekaj generacij. Precej izposojenega denarja je po ovinkih pristalo tudi pri "neuvrščeni", kjer je naš nekdanji diktator rad igral vlogo bogatega pokrovitelja. Te dolgove (vsaj Slovenci) še vedno odplačujemo. V zahvalo za vse našeto se je v Ljubljani po daljšem premoru >>>

V tivolskem podhodu poteka boj med umetniškimi in mazaškimi grafiti.

Bomo kdaj dočakali tudi slovenske podnaslove za te nenavadne krace?

"Okrašena" marmorna fasada knjigarne na Šubičevi

Eden redkih grafitov, ki ni "proti" (Mateja, misli si, kar si že hočeš!).

» spet pojavil kult njegove osebnosti (v Velenju pa že vseskozi stoji njegov spomenik). Na stenah lahko vidimo s šablono naslikane Titove portrete s podpisom "29. november, dan Jugoslavije". Na Sabotinu pa so mu – najbrž nekdanji "Titovi mladinci" – tik pred vstopom v EU organizirano obnovili nekakšen megagrafit, da se bo vedelo, kam (še vedno) spadamo!

Ali ste tisti, ki ste obnovili napis na Sabotinu in ki nam slikate Titove portrete, kdaj pomislili, da nas je 45 let "titoizma", neuvrčenosti, neučinkovitega gospodarstva, "tozdiranja" in kaj vem česa vsega še tako ustavilo v razvoju, da imamo še danes približno štirikrat manjše plače in pokojnine, kot bi jih morda imeli, če bi sprejeli Marshallov načrt in vse, kar je bilo z njim povezano? Pa vsi tisti, ki ne morete pozabiti Tita in ste proti Natu, ali se zavedate, da je Nato tudi Titu varoval njegovo tolsto zadnjico, potem ko se je skregal s Stalinom? Pa ne zato, ker bi imeli natovci Tita tako radi, temveč ker so že s svojo eksistenco preprečevali, da bi Sovjeti vdrli do Jadrana.

Sedaj nadaljujejo eksperiment, kako ustvariti raj na zemlji le še revolucionarji na Kubi, v Severni Koreji in na Kitajskem. V državah nekdanje ZSSR pa še danes popravljajo žalostne posledice revolucije in 72-letnega uvajanja "novega in boljšega sveta", kar utegne trajati še nekaj generacij.

Odsev bližnjevzhodne krize

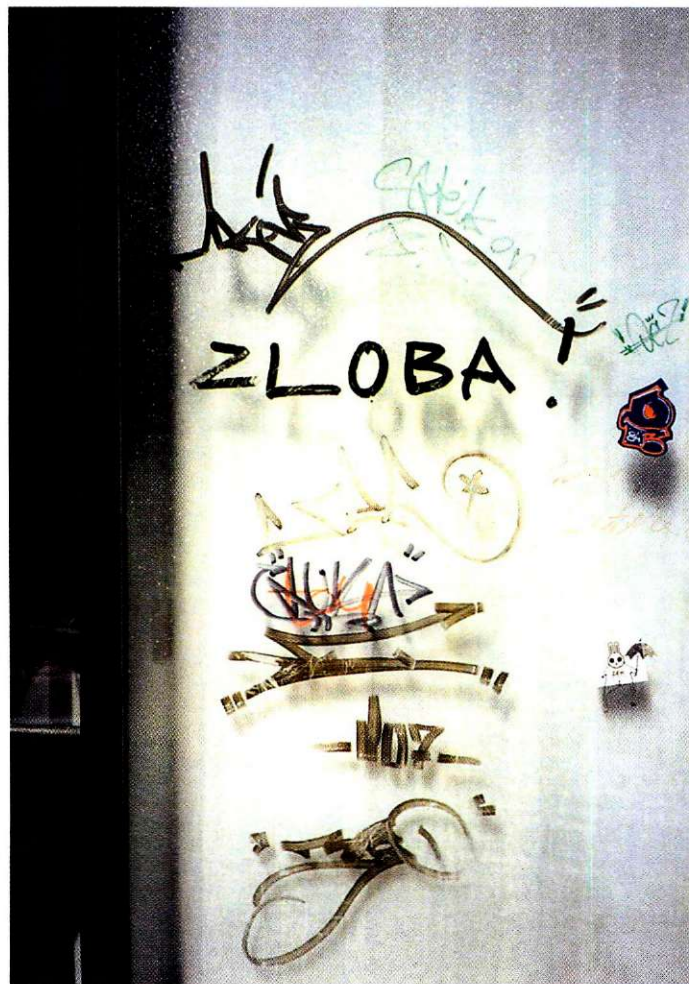
Potem ko so ZDA kljub nestrižnosti OZN svojevoljno napadle Irak, so se gesla grafitarjev usmerila proti Američanom in v podporo Iraku. Tako smo lahko brali "YANKIES DIE!"

in "SADAM RESIST!" (k drugemu geslu bi danes lahko še dodali "in jail"). Za tiste, ki ne znajo angleško, pomeni prvo "Jenkiji umrite!", drugo (bolj pomensko kot dobesedno) "Sadam, drži se!", dodatek pa: "v ječi". Prvi napis se je pojavil na franciški cerkvi, drugega pa sem še v začetku maja videl na steni podvoza na koncu Erjavčeve ceste. (Ko smo že pri franciški cerkvi; malo pred papeževim obiskom je bil tam na ste-

ni sramotilni napis, da je papež peder. Menim, da je bila to "cvetka" iz istega loga, kot je bilo ovijanje kemb-ljev na zvonovih cerkve v Kopru ter "umetniško" oziroma ku-klux-klanovsko zažiganje strunjanskega križa. Vse to je pravzaprav že medicinski problem in ne več politični). Danes je postalo očitno, da morajo Američani in Britanci sami pojesti juho, ki so si jo skuhal brez recepta OZN. Že nekaj časa se v Ljubljani pojavljajo

napiši v nekakšni močno stilizirani arabščini, ki jih tisti, ki sicer poznamo osnovno arabsko pisavo, ne znamo razvozlati. Moj prijatelj je sredi belega dne videl, kako je te napise kracal neki manjši, kakih 60 let star možak. In ni človeka, ki bi takega mazača ustavil in mu naložil najmanj tolikšno kazen, da bi moral na svoje stroške prebarvati vse zidove, ki jih je "okrasil" s čečkarijami! Večina teh napisov pa nastane v nočnih urah, ko ljudje, ki bi morali opozoriti policijo, že spijo. Po drugi strani pa imamo po vsej Ljubljani nameščenih precej televizijskih kamer, ki noč in dan nadzirajo središče mesta in veliko tistih predelov, kjer nastajajo grafiti! Tudi policisti, ki v svoji zastekljeni uti noč in dan strazijo pred parlamentom, so očitno slepi, da ne vidijo, kako jim tako rekoč pred nosom grafitarji čečkajo po fasadah. Čeprav redno berem časopise, še nisem zasledil novice, da so katerega od njih zalotili pri pisanju s pršilcem npr. na marmorno pročelje banke ali knjigarne na Šubičevi, kaj šele da bi bral, kakšno kazen so mu prisodili zaradi "poškodovanja tuje stvari". Očitno je ljubljanska županja preveč zaposlena z drugimi stvarmi, zato nima časa, da bi poskrbela za odločbe, po katerih bi mazaške akcije v našem mestu strogo kaznovali, in za potrebni dodatni nadzor. Če bi hoteli počistiti prav vse grafitne in narediti našo Ljubljano spet belo, bi stroški najbrž dosegali več sto milijonov. Obnova počekanega pročelja lahko stane tudi 100.000 tolarjev ali celo več in vsaj tolikšno kazen naj bi plačali tisti, ki jih zalotijo, ko našo nekdanj "belo" Ljubljano spreminjajo v "počekano" Ljubljano.

Dr. Peter Starič

Zloba na vogalu Slovenske in Šubičeve

Pred desetimi leti je krog zgodovinarjev mlajše generacije začel v Celju izdajati revijo *Zgodovina za vse*.

V desetletju izhajanja, letno izide ta dva zvezka na okoli sto straneh, je bilo v reviji objavljenih 114 razprav, ki jih je napisalo 76 različnih avtorjev, kar je že lep dosežek. Revija, znana po svoji nekonvencionalnosti, kljub temu nekatere teme tako kot vse druge slovenske zgodovinske publikacije pušča ob strani.

Johannes Hötzl, 1750, Mestna podoba Celja

Zgodovina za vse

Revija je bila nekaj novega na slovenski zgodovinopisni sceni, ki je veljala takrat – danes pa še vedno ni nič drugače – za zelo zaprto, elitistično in ekskluzivistično. Če je elitizem razumljiv, saj gre za raziskovalno stroko, kjer morajo veljati visoka merila, pa ekskluzivizem, mislim predvsem na raziskovalne teme, ostaja rakasta rana našega zgodovinopisja. Tudi po petnajstih letih demokratizacije družbe nekatere teme iz naše polpretekle zgodovine za naše zgodovinarje še najprej ostajajo tabu, in to zavestno, saj bi z njihovo poglobljeno obdelavo in publiciranjem podoba politične sile, ki je našo družbo povsem indoktrinirala, postala gola. Sramovala bi se sama sebe in take, "gole", bi se sramovali vsi, ki bi jo gledali. Tu seveda mislim na temo, ki se imenuje komunistična revolucija na Slovenskem, ki je, kakor koli obráčamo, zaradi svojih posledic največja zgodovinska tema v Sloveniji. In kljub temu so ključni elementi te teme praktično še vedno nedotaknjeni!

Za "nedolgočasno" zgodovino

Tudi revija *Zgodovina za vse*, čeprav bi glede na njeno naravo to od nje pričakovali, to obdobje pušča ob strani. Zato pa so se avtorji v njej lotevali množice drugih tem, predvsem iz obdobja 19. stoletja in prvih nekaj desetletij 20. stoletja. Ob desetletnici je uredništvo zapisalo, da je "revija nastala kot odziv na nenapisano pravilo, da mora biti 'resno' zgodovinopisje dolgočasno" in da čas, ko je zagledala luč sveta (leta 1994), "tovrstnim po-

skusom ni bil ravno naklonjen in njih bilo malo, ki so novorojenki tedaj prerokovali kratko življenje". Zato toliko bolj spoštujejo tiste, kot so zapisali, "ki so vzeli naš poskus zares in nas tedaj podprli ter nam omogočili, da smo svoj izdelek predstavili medijem in strokovni javnosti – med številnimi prijatelji naše revije bi omenili akad. prof. dr. Vasilija Melika, prof. dr. Vaska Simonitija, prof. dr. Petra Vodopivca in danes na žalost že pokojnega akad. prof. dr. Ferda Gestrina. Izbor teh imen potrjuje dejstvo, da pri *Zgodovini za vse* ne gre za protest 'mladinov' proti 'starinom', temveč za poskus 'počlovečenja' zgodovine; za to, da v zgodovinopisje vdahnemo več življenja in da si svoj prostor v njem izbojujejo tudi ljudje in dogodki, ki jih je doslej zgodovinopisje v hlastanju za prelomnimi, revolucionarnimi 'velikimi' dogodki odrivalo v domeno etnologije in drugih 'nezgodovin'."

Zatočišče mladih zgodovinarjev

V desetih letih je v reviji pod taktirko dveh urednikov, Janeza Cvirna in Andreja Studna, na skupno 1.924 straneh izšlo 114 razprav, ki jih je napisalo 76 različnih avtorjev. Avtorsko zaledje je precej široko, saj z revijo kot pisci ali recenzenti sodelujejo univerzitetni profesorji, znanstveni sodelavci inštitutov, arhivisti in kustosi, posebno pozornost pa je uredništvo namenilo avtorjem iz študentskih vrst, ki jim je revija ponujala možnost za prvo objavo kakega strokovnega besedila. Večina teh študentskih sodelav-

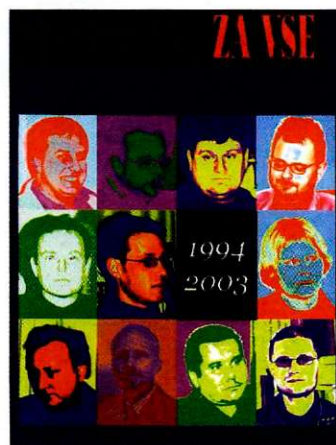
cev je nadaljevala študij na podiplomski stopnji in ostala dejavna v znanstveni sferi. Oglejmo si na kratko vsebino zadnje, jubilejne številke (št. 2, 2003), ki prinaša pet razprav in pet poročil o znanstvenih monografijah. Katja Stergar v razpravi *Sabljanje v elizabetinski Angliji* popisuje pot sabljanja od vojaške spretnosti, ki je posamezniku v spopadih reševala življenje, prek sredstva za potešitev samoljubja in prizadete časti v dvobojih do dandanašnjega športnega sabljanja. Marjano Kos, arhivistko v *Zgodovinskem arhivu Ljubljana*, je pritegnila zgodba o ljubljanskih zlatarjih in srebrarjih, ki so včasih resda znali držati skupaj in se upreti skupnemu "sovražniku", za ljubi kruhek pa so si bili pripravljene tudi neusmiljeno nagajati. Prispevek nosi naslov *Ni vse srebro, kar se sveti*.

Bibliografija 114 razprav

Raziskovalec Jurij Šilc je v razpravi s pomenljivim naslovom "*Kaj ni tak,*

kakor da je ušel hudiču iz torbe?!" popisal razgibano in uspešno življenjsko pot priorja Favsta Gradiška (1776—1837), priznanega kranjskega homeopata in "čudežnega" zdravilca. Gradišek, ki je izšel iz najubožnejših razmer in si z veliko trmo, pobožnostjo, pridnostjo in predanostjo tlakoval pot navzgor, je s svojo pojavo in delovanjem ljudi prisilili, da so se opredelili – ga občudovali in vzljubili ali pa ga sovražili. Marija Počivavšek se je v svoji razpravi odpravila na ljubljansko tržnico v Hribarjevem času (1900—1910), popisala ponudbo bolj ali manj vsakdanjega blaga, cene, težave prodajalcev in kupcev ter mesta s podobo in opremo osrednjega tržnega prostora. Svojo razpravo je naslovlila s pogostim vprašanjem skrbnih in varčnih gospodinj: "*Vi, mamca, po čem pa krompir daste?*" Da "*Kmalo ne bo poštenega konja ali goveda več pri nas*", je skrbelo Notranjce med obema vojnama – krivci za ta žalostni položaj pa so bili seveda njihovi podjetnejši rojaki, ki so težaško delo v gozdovih in na žagah zamenjali za lagoden, a vendarle tvegan zaslužek s tihotapstvom prek rapalske meje. To cvetočo "gospodarsko panogo" je raziskoval Martin Premk.

Drugo številko letnika 2003 spremlja izčrpna bibliografija vseh v reviji objavljenih prispevkov od prve do zadnje številke, ki je delo Srečka Mačka. Glavni in odgovorni urednik revije je dr. Janez Cvirn, izdaja pa jo Zgodovinsko društvo Celje (Prešernova 17, tel. 03/42 86 412). I. Ž.

Pomlad v Parizu

THE DREAMERS

Sanjači so zgodba o odkrivanju samega sebe, o treh študentih, ki preizkušajo drug drugega, da bi ugotovili, kako daleč bodo šli. Isabelle, igra jo Eva Green, in njen brat Theo (Louis Garrel) sta sama v Parizu, medtem ko so njihovi starši na počitnicah.

Za sestanovalca vzameta prav tako študenta, mladega Američana Matthewa (Michael Pitt). Postavijo

si svoja pravila, eksperimentirajo z lastnimi čustvi in spolnostjo ter igravo zahtevne miselne igrice. Sanjači so postavljeni v čas političnega nemira v Franciji spomladi leta 1968, ko je po Evropi odmeval glas mladosti.

Režiser Bertolucci o svojem filmu pripoveduje: "Vse se začne nekega dne v Parizu, ko se spoznajo naši 'junaki'. Starši francoskih otrok so odšli na počitnice za en mesec, zato se zaklenejo v hišo. V nekaj dneh razvijajo zelo močne zveze. Zaklenjeni so v hiši, in ko izstopijo iz nje, postanejo odrasli." "So na popotovanju, pol-

Režija:	Bernardo Bertolucci
Producent:	Jeremy Thomas
Scenarist:	Gilbert Adair
Igrajo:	Michael Pitt, Eva Green, Louis Garrel, Anna Chancellor, Robin Renucci
Premiera:	17. 6. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

nem odkritij," dodaja scenarist Adair. "Vse je v znaku pomladi: pomlad v Parizu, pomlad na političnem prizorišču in pomlad v njihovih telesih. Dogajanje v stanovanju na neki način odseva dogajanje zunaj njega.

"Dogodki leta 1968 imajo za vse vpletene veliko pomenov, ne samo političnega. "Ljudje me sprašujejo, ali film pripoveduje o letu 1968," pravi Bertolucci, "in jaz jim odvrnem da ja. Odvija se v letu 1968 in čutiti je

Sijaj v očeh

Film Srđana Karanovića Sijaj v očeh je prvi jugoslovanski film, ki prikazuje posledice nedavnih balkanskih vojn na drugačen način. Nihče ni ubit, ranjen, ustreljen ali zatiran.

Vojna se skorajda ne omenja, saj gre za poetični nadrealizem z balkanskim priokusom. Čudovita in ganljiva romantična komedija se odvija v obleganem Beogradu. Je zgodba o mladem študentu Labudu, ki beži zaradi etničnega konflikta v svoji pokrajini, in lepotici Ro-

mani, ki pripada napačni strani etnične razdelitve. Protagonista se srečata in zaljubita kot begunca v Beogradu v sredini devetdesetih. Toda obiščejo ju duhovi iz preteklosti in ju skušajo ločiti. Breztesno se skuša v številnih zabavnih prizorih vmešavati v svet telesnega.

Razpad Jugoslavije in začetki nezazelenih vojn se ujema z obdobjem, ko je režiser Srđan Karanović ravno končeval svoj prejšnji film

Virginija in sklenil, da bo le-ta tudi njegov zadnji. "Počutil sem se povsem nemočnega pred mogočnimi uničevalnimi silami v času politike Slobodana Miloševića. Nisem hotel snemati filmov, še zlasti ne v svoji domovini. Bilo bi sramotno, če bi iskal denarno podporo v državi, ki je verjetno najbolj odgovorna za krutosti, ki so doletele in spremenile ogromno življenj, tudi mojega."

Karanoviću so kmalu zatem po-

duha tega leta, vendar ne pripoveduje o barikadah ali nasilju na ulicah. Gre za celotno doživetje. Bil sem tam in bilo je nepozabno. V mladih je bilo toliko upanja, kot ga še nisem videl in ga ne bom nikoli več. Čudovito je bilo opazovati, kako se na obzorju kaže lepša prihodnost in svoboda. Takrat se je zadnjič zgodilo nekaj tako idealističnega, utopičnega.”

nudili mesto predavatelja v Ameriki. Odsel je in bil pri tem uspešen. “Počutil sem se kot ubežnik, kot nekakšen “prostovoljni begunec”. Zapustil sem svojo mamo, dom, razpadajočo domovino, vojne, prijatelje, stanovanje in svojo kariero filmskega režiserja. Spoznal sem veliko novih prijateljev in nisem živel slabo. A bil sem osamljen.” Karanović je po televiziji spremljal čedalje večje skupine beguncev z vseh koncev Jugoslavije, ki so preživeli etnično čiščenje, tavalj z enega kon-

Spomin na stare čase

Vendar pa Bertolucci poudarja, da ne poskuša pridigati današnji mladini z nostalgичnim filmom iz zlatega obdobja. “Sanjači so na neki način spomin, glasbeni utrinek, nenadni sončni žarek. Spomin na čas, ko se je celotna generacija zbudila zjutraj z neverjetnimi pričakovanji. Danes je mladina ravnodušna do prihodnosti, zato bi jih rad spomnil na čase, ko je bila prihodnost pozitivna.” Louis Garrel, ki igra Thea, se strinja z Bertoluccijem in si želi, da bi se več mladih nalezlo energije tistega obdobja. “Mnogi želijo pokončati mit o maju leta 1968,” pravi, “želijo dokazati, da je bilo takratno obdobje mrtvo in da ga je ustvarila buržoazija. Mnogi mečejo senco na tisto obdobje.”

ca države na drugega in v sebi nosili spomine iz preteklega življenja. “Bil sem jim zelo blizu, čeprav sem bil povsem drugačen begunec. In tako se je začelo.” Osredinil se je na begunce in njihovo stremenje k normalnemu življenju sredi vseh nemirov. Želel je dokazati, da “hudič ni tako zloben, kot se zdi”. “Upam, da bo film Sijaj v očeh gledalcem vлил upanje v brezupnih trenutkih in jim pokazal, da ima tudi na Balkanu življenje lahko pomen. **Monika Maljević**

SIJAJ U OČIMA

Režija:	Srdan Karanović
Producenti:	Zoran Cvijanović, Mike Downey, Milko Josifov, Sam Taylor
Scenarist:	Srdan Karanović
Igrajo:	Senad Alihodžić, Jelena Đokić, Milena Dravić, Predrag Danilović
Premiera:	24. 6. 2004
Distribucija:	Creativa

na kratko

Charlize Theron je podpisala pogodbo za novo vlogo, v kateri bo igrala morilko. Tokrat bo upodobila lik Aeone Flux v filmu, ki temelji na delu pisatelja Marka Richarda *The Ice at the Bottom of the World*. Richardovo delo je zbirka desetih kratkih zgodb, ki se dogajajo na jugu Amerike in se dotikajo tem o ljubezni, rojstvu in človeškem pohlepu. Še vedno ni znano, kateremu scenaristu bo zaupana adaptacija, Theronova pa je hkrati podpisala pogodbo tudi za erotično dramo *Class Action*.

Med novimi scenariji, ki v Hollywoodu čakajo na ekranizacijo, je tudi zgodba o psu s prebavnimi težavami. **Walter The Farting Dog** je otroška knjižna uspešnica, za katero je pravice odkupil New Line Cinema in naj bi jo prepustil komiku Ericu Champnellu. Avtorja knjige sta William Kotzwinkle in Glenn Murray, pod ilustracijo pa se je podpisal Audrey Colman. Zgodba pripoveduje o psu, ki neprestano spušča vetrove. Potem ko njegove prebavne težave začno odbijati lastnikovo družino, pes s svojim smradom hlabro odžene vlomilce in postane heroj. Omenjena knjiga je bila med ameriški otroki tako priljubljena, da je dobila svoje nadaljevanje z naslovom *Walter the Farting Dog: Trouble At The Yard Sale*, v pripravi pa je tudi tretji del.

Režiser **Chris Noonan**, zadnji film z naslovom *Babe* je posnel leta 1995, naj bi prevzel režijo filmov *Rule of the Bone* in *Cras Dummies: Adventures in the Far-Gone*. *Rule of the Bone* je filmska zgodba, ki temelji na delu Russlla Banksa, po navedbah nekaterih časopisov pa naj bi se izbiranje igralcev za film, ki ga bodo snemali na Jamajki in Združenih državah Amerike ali Kanadi, že začelo. *Crash Dummies* pa je izjemna zgodba o družini in prijateljstvu po zamisli producenta in režiserja Douga Lodata.

Po Kristusovem pasijonu, ki še vedno buri duhove, se je **Mel Gibson** lotil že naslednjega projekta. S svojo produkcijsko hišo Icon pripravlja *Warrior*, zgodbo o Boudicci in njenem boju proti Rimljanom. Boudicca je postala ikona feministk, zgodovinarjem pa še vedno ostaja enigma. Boudicco poznamo še pod imenom Boadicea, v obeh primerih pa je beseda o zgodovinskih figuri, o kateri je Hollywood do sedaj napisal kar štiri scenarije. Bila je ena prvih Britank, ki se je bojevala za priznanje nacionalne identitete in bila proti plemenskim sporom. Čeprav je iz zgodovine dobesedbo izginila v srednjem veku, jo je kraljica Elizabeta I. v 16. stoletju znova “oživila”. Kot Kristusov pasijon je tudi zgodba o Boudicci zelo krvava: njeni hčeri posilijo pred njenimi očmi, masčevanje, ki je sledilo z njene strani, pa je bila prava krvava “kopel”, ko so njeni vojaki rimskim ženskam rezali prsi. Gibson trdi, da ga je k projektu pritegnilo njeno osebno masčevanje in ne politika.

Tomu Cruisu je le uspelo dobiti dovoljenje za snemanje novega filma *Misija: Nemogoče 3* v nemškem Reichstagu v Berlinu. Tiskovni predstavnik nemškega parlamenta je dejal, da je nemška vlada po pogovorih s studiom Babelsberg izdala dovoljenje filmski ekipi, da nekatere scene pod določenimi pogoji posname pred Reichstagom in na stopnicah. Glavna dvorana nemškega parlamenta je za filmske kamere še nedostopna, v Reichstagu pa trdijo, da bi snemanje hollywoodskega spektakla lahko okrnilo resnost in integriteto mesta. Snemanje bo dovoljeno le ob dnevih, ko parlament ne bo zasedal, dokončno dovoljenje pa bo izdano, ko bodo dobili scenarij.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

18.6.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 ALL CAPONE STRAJH TRIO, GLASBENA ŠOLA (ŠALA)
- 9.40 ODDAJA ZA OTROKE
- 10.10 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
- 10.45 ŠTAFETA MLADOSTI
- 11.25 REVILJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV ZAGORJE OB SAVI 2004, 1.DEL
- 11.50 SADOVI NARAVE: DIVJE SADJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 12.20 GALAPAGOS - VRNITEV V PRETEKLOST, DOKUMENTARNA ODDAJA
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 ZABAVNI INFOKANAL
- 13.25 TEDENSKI IZBOR
- 13.25 OSMI DAN
- 13.55 JEAN ANOUILH: CECILIJA ALI ŠOLA ZA MOŽE, TV POSNETEK PREDSTAVE SNG DRAMA MARIBOR
- 15.00 VSKANDANJK IN PRAZNIK, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.45 PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 24/26 (VPS 16.45)
- 17.10 IZ POPOTNE TORBE: VODA (VPS 17.10)
- 17.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/18 (VPS 17.35)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
- 20.55 SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 8/20
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
- 0.10 NOČNI IZBOR
- 0.10 DNEVNIK, ŠPORT
- 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
- 1.20 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/18
- 2.10 VULKAN, NEMŠKI FILM (VPS 02.10)
- 3.50 POLNOČNI KLUB
- 5.00 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 8.30 TV PRODAJA
- 9.00 TEDENSKI IZBOR
- 9.00 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP...
- 10.05 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 104/158
- 10.30 INFOKANAL
- 10.45 EP V NOGOMETU: ANGLIJA - ŠVICA, POSNETEK IZ COIMBRE; (VPS 11.00)
- FRANCIJA - HRVAŠKA, POSNETEK IZ LEIRIE ZABAVNI INFOKANAL
- 15.40 TV PRODAJA
- 16.25 VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
- 16.55 SKOZI ČAS (VPS 17.00)
- 17.10 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 105/158 (VPS 17.15)
- 17.35 BRAGA: EP V NOGOMETU, DANSKA - BOLGARIJA, PRENOS (VPS 17.40)
- 19.55 ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU (VPS 19.55)
- 20.20 PORTO: EP V NOGOMETU, ITALIJA - ŠVEDSKA, PRENOS (VPS 20.25)
- 22.45 EP V NOGOMETU: DANSKA - BOLGARIJA IN ITALIJA - ŠVEDSKA, POVZETEK
- 23.00 SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 15/17
- 23.25 IZDANE SKRIVNOSTI, ANGLEŠKI FILM, 1. DEL (VPS 23.25)
- 0.50 INFOKANAL

Kanal A

- 9.15 TV prodaja
- 9.20 Izganjalca vampirjev, 6. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nanizanke
- 10.10 Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
- 11.00 Non Stop Music, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Izganjalca vampirjev, 6. sezona, 9. del ameriške nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 169. del ameriške nadaljevanke
- 14.40 Vsi moji otroci, 64. del ameriške nadaljevanke
- 15.30 TV prodaja
- 16.00 Dosjeji X, 9. sezona, 2. del ameriške nanizanke
- 16.55 Ha!: Napad skritih kamer, humoristična oddaja
- 17.25 Moj srček, 1. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.55 Da, draga?, 2. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.25 XXL premiere
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Romantični film: Rosamunde Pilcher: September, nemški film, 1/2
- 21.40 Midve z mamo, 2. sezona, 4. del am. nan.
- 22.35 Nadarjeni otroci, dokumentarna oddaja

Pop TV

- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Maščevanje ljubezni, ponovitev 104. dela španske nadaljevanke
- 9.10 Klon, ponovitev 48. dela brazilске nad.
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Moja Sofija, ponovitev 43. dela španske nadaljevanke
- 11.20 Družinske vezi, ponovitev 126. dela brazilске nadaljevanke
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Družinske vezi, 127. del brazilске nad.
- 15.55 Moja Sofija, 44. del španske nadaljevanke
- 16.55 Klon, 49. del brazilске nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Maščevanje ljubezni, 105. del španske nad.
- 19.00 24UR
- 20.00 Akcija: Taktični napad, ameriški film
- 21.40 Pazi, kamerla, gost Vitalij Osmacko
- 22.10 Teksaški mož postave, 6. sezona, 16. del ameriške nanizanke
- 23.05 XXL premiere
- 23.10 Tekmovanje v karateju 3, ameriški film
- 0.50 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 10.30 Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
- 11.30 Do zdravia tudi tako, gost: dr. Krylov, pon
- 12.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
- 18.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: dr. Lojze Medved, pon
- 18.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 19.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 20.00 Predah gibanju, gostja: Margareta Dolinšek Bubnič, vodi: Jana Debeljak, prvič
- 21.00 Voda za vse, reportaža
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon
- 23.00 Trenja, POP TV, prvič
- 00.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

- 06.00 Videostrani
- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Risanke
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Automobile
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 09.40 Sijaj, ponovitev
- 10.00 Prenos seje DZ RS
- 18.00 Rad igram nogomet
- 18.30 Pokemoni, risani film
- 19.00 SuperNov@ Multi Talents - 5. izločitvena oddaja, ponovitev

- 20.00 SuperNov@ Multi Talents, reportaža
- 21.00 Začarani, ameriška fantazijska komedija, 2000
- 22.40 Izbrani, ameriški triler, 2000
- 00.30 TV prodaja
- 01.00 Videostrani

SOBOTA,

19.6.2004

Slovenija 1

- 6.25 TEDENSKI IZBOR
- 6.25 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 7.35 RISANKA
- 7.40 MALE SIVE CELICE, KVIZ
- 8.30 KINO KEKEC: MALI NAVIHANEC, BRAZILSKI FILM, 2., ZADNJI DEL (VPS 08.30)
- 10.00 TEDENSKI IZBOR
- 10.00 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.10 INFOKANAL
- 13.25 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 9/10, PONOVITEV
- 13.55 HARVEY, AMERIŠKI FILM (VPS 13.55)
- 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
- 15.55 SLOVENC V ITALIJI (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/13 (VPS 17.20)
- 17.50 SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
- 18.15 COFKO COF, RISANA NANIZANKA, 15/26 (VPS 18.20)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
- 20.35 MIA ŽNIDARIČ, KONCERT (VPS 20.35)
- 21.30 PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
- 21.50 SPREHOD Z BARONOM, IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.55)
- 22.50 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 23.25 UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 2/17 (VPS 22.35)
- 0.15 NOČNI IZBOR
- 0.15 DNEVNIK, ŠPORT
- 0.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.00)
- 1.05 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 1.30 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/13
- 1.55 SLOVENSKI MAGAZIN
- 2.20 KLUTE, AMERIŠKI FILM (VPS 01.40)
- 4.00 PRVI IN DRUGI
- 4.20 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.15 GLASBENO JUTRO: KOMORNI GODALNI ORKESTER AKADEMIJE ZA GLASBO (VPS 09.05)
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 10.05 INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 INFOKANAL
- 12.15 TV PRODAJA
- 12.45 EP V NOGOMETU: DANSKA - BOLGARIJA, POSNETEK IZ BRAGE; (VPS 14.00)
- 17.10 ITALIJA - ŠVEDSKA, POSNETEK IZ PORTA SKOZI ČAS (VPS 13.50)
- 17.35 PORTO: EP V NOGOMETU, NEMČIJA - LATVIJA, PRENOS (VPS 17.40)
- 19.55 ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU (VPS 19.55)
- 20.20 AVEIRO: EP V NOGOMETU, NIZOZEMSKA - ČEŠKA, PRENOS (VPS 20.25)
- 22.45 EP V NOGOMETU: NEMČIJA - LATVIJA IN NIZOZEMSKA - ČEŠKA, POVZETEK
- 23.00 POLETNA SOBOTNA NOČ (VPS 23.00)
- 1.00 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Vsi moji otroci, ponovitev 60. dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Vsi moji otroci, ponovitev 61. dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Vsi moji otroci, ponovitev 62. dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Vsi moji otroci, ponovitev 63. dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Vsi moji otroci, ponovitev 64. dela ameriške nadaljevanke
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
- 15.50 Oprah Show, pogovorna oddaja
- 16.40 Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
- 17.35 Simpatije, 6. sezona, 21. del ameriške nan.
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Kriminalka: Cena krivde, kanadsko-ameriški film
- 21.40 Posteljene tezave, 5. del angleške nadaljevanke
- 22.40 Meje erotike, ameriški film
- 0.20 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Mala Kitty, sinhronizirana risana serija
- 8.10 Zelenjavki, sinhronizirana risana serija
- 8.50 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
- 9.00 Super punce, sinhronizirana risana serija
- 9.25 Katka in Orbi
- 9.35 Katie and Orbie, sinhronizirana risana serija
- Mjavi! Mjavi!
- 9.45 Meow!, sinhronizirana risana serija
- Izguljeni svet: Otok dinozavrov, sinhronizirani risani film
- 11.05 Beyblade, risana serija
- 11.30 Zenki, sinhronizirana risana serija
- 12.00 Lepo je biti milijonar, ponovitev
- 13.25 Nevarne misli, ameriški film
- 14.50 Preselitev simpanzov, angleška dokumentarna oddaja
- 16.00 Dan sakala, angleška dokumentarna oddaja
- 17.10 24UR - vreme
- 17.15 Deček, ki je resil božič, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Formula 1, prenos treninga
- 21.10 Filmski hit: Najini mostovi, ameriški film
- 23.40 Kraljevi ribič, ameriški film
- 2.10 24UR, ponovitev
- 3.10 Nočna panorama

TevePika

- 10.00 Do zdravia tudi tako, gost: dr. Krylov, pon
- 10.30 Predah gibanju, gostja: Margareta Dolinšek Bubnič, vodi: Jana Debeljak, pon
- 11.30 V harmoniji z naravo, pon
- 12.00 Voda za vse, reportaža, pon
- 12.30 Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
- 14.00 Pod eno streho, sosedska nadaljevanka, POP TV, pon
- 15.00 Državno prvenstvo v Rock'n' Roll-u, 1 in 2 del, pon
- 17.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
- 17.45 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 18.15 Z glavo na zabavo
- 18.30 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
- 20.00 Sanjska poroka, predporočna mrzlica, prvič
- 20.30 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 23.00 Ekstra magazin, Kanal A, pon
- 00.00 The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
- 01.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

- 07.00 Videostrani
- 08.00 TV prodaja
- 09.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 206. dela
- 09.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 207. dela
- 09.50 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 208. dela
- 10.10 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 209. dela
- 10.35 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 210. dela
- 11.00 Risanke
- 11.30 Za vas in mesto, ponovitev

12.30	Naš vrt, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.20	Izmišljeni, ameriška komedija, 1996
15.10	SuperNov@ Multi Talents - 5. izločitvena oddaja, ponovitev
17.10	Enzo Ferrari, 2. del miniserije
18.00	TV prodaja
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Teksaski rangerji, ameriški western, 2001
21.45	SuperNov@ Multi Talents - zakulisje
22.15	V strelni črti, fran. akcijski triler, 1987
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

NEDELJA,

20.6.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 9/26; MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 16/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 14/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVI TEV
9.55	SLEDI, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.55)
10.25	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.55	SVET DIVJIH ŽIVALI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 4/10 (VPS 10.55)
11.25	OZARE, PONOVI TEV
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	INFOKANAL
13.25	35. TABOR SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV V ŠENTVIDU PRI STIČNI "V GORENSKO OZIRAM" (VPS 13.25)
14.40	DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 14.40)
15.10	46664 KONCERT MANDELA, PONOVI TEV (VPS 15.10)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	AVTOPORTRET: VESNA V. GODINA, PONOVI TEV (VPS 16.50)
17.35	VSAKDANIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	MOJA SOSESKA (VPS 20.00)
21.50	POTOVKA, PORTRET NEŽE MAURER (VPS 21.50)
22.40	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	ČLOVEK LEOPARD, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.20)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.25	35. TABOR SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV V ŠENTVIDU PRI STIČNI "V GORENSKO OZIRAM"
2.40	DOKUMENTARNA ODDAJA
3.10	46664 KONCERT MANDELA
4.20	AVTOPORTRET: VESNA V. GODINA
5.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.10	TV PRODAJA
8.40	EP V NOGOMETU: NEMČIJA - LATVIJA, POSNETEK IZ PORTA (VPS 08.40)
10.55	LUZERN: SVETOVNI POKAL V VESLANJU, PRENOS (VPS 10.55)
12.15	TV PRODAJA
12.55	LUZERN: SVETOVNI POKAL V VESLANJU, PRENOS (VPS 12.55)
15.30	EP V NOGOMETU: NIZOZEMSKA - ČEŠKA, POSNETEK IZ AVEIRA (VPS 16.10)
17.50	ZADETEK, ANGLEŠKI FILM (VPS 17.50)
19.45	SKOZI ČAS (VPS 16.00)
19.55	ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU

20.20	LOULE: EP V NOGOMETU, RUSIJA - GRČIJA, PRENOS (VPS 20.00)
22.50	EP V NOGOMETU: PORTUGALSKA - ŠPANIJA, POSNETEK IZ LIZBONE (VPS 22.40)
0.55	EP V NOGOMETU: RUSIJA - GRČIJA, POVZETEK TEKME IZ LOULEA (VPS 23.55)
1.00	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 15/17, PON. (VPS 01.00)
1.20	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 165. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 166. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 167. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 168. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 169. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, 7. del ameriške nanizanke
18.20	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Problematičen mulc 2, ameriški film
21.40	Tih zločin, 1. sezona, 19. del ameriške nanizanke
22.35	Nevarni ženin, ameriški film
0.15	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Mala Kitty, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.40	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.50	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.15	Katka in Orbi
9.25	Katie and Orbie, sinhronizirana risana serija
9.35	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
10.55	Časovni stroj, sinhronizirani risani film
11.25	Beyblade, risana serija
11.25	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.55	Lepo je biti milijonar, ponovitev
13.00	Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30	Ko pomaga smrt, ameriški film
14.55	Oh, ta osemdeseta, 13. del ameriške humoristične nanizanke
15.25	Na deželi je lepo, 2. sezona, 13. del avstralske nanizanke
16.25	Mestece za vedno, 1. sezona, 10. del ameriške nanizanke
17.15	Jamie Oliver v kuhinji, angleška dokumentarna oddaja
18.25	24UR - vreme
18.30	Formula 1, prenos dirke za VN ZDA
21.00	24UR
21.40	Kvartopirci, ameriški film
23.50	Formula 1, povzetek
0.05	Najbolj odbite jedi, dokument. oddaja
1.00	Nočna panorama

TevePika

9.20	Knjiga na mui, oddaja o knjigi, pon
9.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.30	Predah gibanju, gostja: Margareta Dolinšek Bubič, vodi: Jana Debeljak, pon
12.30	V harmoniji z naravo, pon
13.00	Sanjaska poroka, predporočna mrzlica, pon
13.30	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
15.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: dr. Lojze Medved, pon
19.00	M - ov plesni zur, prvič

20.00	The Kwashen Retashy, glasbeni show, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 1, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, pon
00.00	Predah gibanju, gostja: Margareta Dolinšek Bubič, vodi: Jana Debeljak, pon
01.00	Z glavo na zabavo
01.15	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	SuperNov@ Multi Talents - 5. izločitvena oddaja, ponovitev
16.00	Pregled sezone angleške nogometne lige
17.00	TV prodaja
17.30	Sijaj, ponovitev
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Štiri tacke
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Obala želv, avstralska drama, 1992
21.45	Reporter X
22.15	SuperNov@ Multi Talents - 5. izločitvena oddaja, ponovitev
00.15	K1, športni program
01.15	TV prodaja
01.45	Videostrani

PONEDELJEK,

21.6.2004

Slovenija 1

6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: VODA
9.20	ODDAJA ZA OTROKE
9.35	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 24/26
10.00	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 1/12
10.30	MOJA SOSESKA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSAKDANIK IN PRAZNIK, PONOVI TEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: ŽAGA (VPS 16.50)
17.00	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 12., ZADNJI DEL (VPS 17.00)
17.35	SLON V MESTU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2/10 (VPS 20.00)
20.55	SVETOVNI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	OPUS (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	HITLER: VZPON ZLA, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.50)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 10., ZADNJI DEL
0.55	DNEVNIK, ŠPORT
1.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.10	SLON V MESTU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
3.00	SVETOVNI IZZIVI
3.30	OPUS
3.55	FALOT, FRANCOŠKI FILM (VPS 04.00)
5.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENCI V ITALIJI
10.05	DICK VAN DYKE,
10.30	AMERIŠKA NANIZANKA, 105/158
10.45	INFOKANAL
10.45	EP V NOGOMETU: RUSIJA - GRČIJA, POSNETEK IZ LOULEJA; (VPS 10.45)
10.45	PORTUGALSKA - ŠPANIJA, POSNETEK IZ LIZBONE
15.10	ZABAVNI INFOKANAL
16.20	TV PRODAJA
16.50	SKOZI ČAS (VPS 16.55)
17.10	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 106/158 (VPS 17.15)
17.35	SLADKA IRMA, AMERIŠKI FILM, PONOVI TEV (VPS 17.35)
19.55	ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU (VPS 19.55)
20.20	COIMBRA: EP V NOGOMETU, FRANCIJA - ŠVIČA, PRENOS (VPS 20.00)
22.50	EP V NOGOMETU: ANGLIJA - HRVAŠKA, POSNETEK IZ LIZBONE (VPS 22.50)
0.55	EP V NOGOMETU: FRANCIJA - ŠVIČA, POVZETEK TEKME IZ COIMBRE
1.00	VIDEOSPOTNICE (VPS 01.00)
1.30	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 01.30)
2.55	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, 10. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 170. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 65. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 3. del ameriške nanizanke
16.55	Ha!: Napad skritih kamer, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 1. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Beg iz L.A., ameriški film
21.50	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 12. del ameriške hum. nanizanke
22.20	Radijska postaja, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Osbornovi, 1. sezona, 1. del dokumentarne serije
23.20	Moske zadeve, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 105. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 49. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 44. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 127. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Na deželi je lepo, 2. sezona, ponovitev 13. dela avstralske nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 128. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 45. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 50. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 106. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sedma nebesa, 7. sezona, 20. del am. nan.

21.00	Niša sodnica, 3. sezona, 19. del ameriške nan.
21.55	Samo za ženske, ameriška nadaljevanja, 1/3
23.10	XXL premiere
23.15	Urgenca, 8. sezona, 8. del ameriške nanizanke
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Anet Delphi, reportaža
11.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
12.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Trenja, POP TV, pon
15.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Krylov, pon
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: dr. Lojze Medved, pon
19.30	Sanjska poroka, predporočna mrzlica, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 2/4
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pazi, kamera! POP TV
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja- zakulisje
13.15	TV prodaja
13.25	SuperNov@ Multi Talents
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	SuperNov@ Multi Talents
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 211. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Preteklost in sedanost v knjigah celovske Mohorjeve, reportaža
20.00	Enzo Ferrari, 3. del miniserije
21.00	Beg strelca, ameriški akcijski film, 1999
22.40	K1, športni program
23.40	Goli sezone angleške nogometne lige
00.40	TV prodaja
00.10	Videostrani

TOREK,
22.6.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	OROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: ŽAGA
9.15	RISANKA
9.25	MARSUPLJAMI, RISANA NANIZANKA, 21/26
9.50	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 12., ZADNJI DEL
10.15	SPREHODI V NARAVO: POTONIKE
10.35	SLON V MESTU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA

11.25	MIA ŽNIDARIČ, KONCERT
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	OROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OPUS
13.40	SVETOVNI IZZIVI
14.10	POTOVKA, PORTRET NEŽE MAURER
15.05	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANJA, 2/10, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANČOLŠK (VPS 15.55)
16.30	OROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	SONČNICA NA RAMI: LENKA, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 16.50)
16.55	MLADI VIRTUOZI: VIOLINIST ŽIGA BRANK (VPS 16.55)
17.10	KNJIGA MENE BRIGA - JEAN PAUL SARTRE: GNUS, PONOVIČEV (VPS 17.10)
17.40	KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: PREJAMSKI GRAD, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNI MO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	PRIHODNOST SLOVENIJE (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	KUGA NA ZAHODNI FRONTI, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.40	JURIJ, MADŽARSKO-ITALIJSKA DRAMA (VPS 23.40)
1.10	NOČNI IZBOR
1.10	DNEVNIK, ŠPORT
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.00)
2.20	KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: PREJAMSKI GRAD, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.50	PRISLUHNI MO TIŠINI
3.20	PRIHODNOST SLOVENIJE
4.10	POD ŽAROMETOM
5.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 106/158
10.30	TV PRODAJA
11.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.45	EP V NOGOMETU: FRANCIJA - ŠVICA, POSNETEK IZ COIMBRE, (VPS 11.45)
16.10	ANGLIJA - HRVAŠKA, POSNETEK IZ LIZBONE
17.20	ZABAVNI INFOKANAL
17.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVIČEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.25)
18.35	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 107/158 (VPS 18.40)
19.00	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANJA, 10/11, PONOVIČEV (VPS 19.00)
19.55	ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU (VPS 19.55)
20.20	GUIMARAES: EP V NOGOMETU, ITALIJA - BOLGARIJA, PRENOS (VPS 20.00)
22.50	EP V NOGOMETU: DANSKA - ŠVEDSKA, POSNETEK IZ PORTA (VPS 22.50)
0.55	EP V NOGOMETU: ITALIJA - BOLGARIJA, POVZETEK
1.00	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 01.00)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, 11. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 171. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 66. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 4. del ameriške nanizanke
16.55	Hal: Napad skritih kamer, humoristična oddaja

17.25	Moj srček, 1. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Operacija delta, ameriški film
21.40	Mikser: Raymond imajo vsi radi, 5. sezona, 13. del ameriške hum. nanizanke
22.10	Radijska postaja, 14. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Osournovi, 1. sezona, 2. del dokumentarne serije
23.10	Moske zadeve, 1. sezona, 4. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Masčevanje ljubezni, ponovitev 106. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 50. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 45. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 128. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 129. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 46. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 51. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 107. del španske nadaljevanke
19.00	Preverjeno
20.00	Zvijenjska zgodba: Zgodba Lorette Claiborne, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Urgenca, 8. sezona, 9. del ameriške nanizanke
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
12.00	Pazi, kamera! POP TV, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
17.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	V harmoniji z naravo, prvič
20.30	Voda za vse, reportaža
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: Dr. Marjan Irman, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pod eno streho, sosedska nadaljevanke, POP TV, prvič
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Enzo Ferrari, 2. del miniserije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	SuperNov@ Multi Talents

17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 212. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Štiri tačke, ponovitev
20.00	Valentinovo jamskega cloveka, ameriška drama, 2001
22.00	Lunina baza, ameriški ZF film, 1997
23.40	Automobile
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SREDA,
23.6.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	OROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RISANKA
9.15	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 19/26
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 18/26
10.00	SONČNICA NA RAMI: LENKA, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
10.05	MLADI VIRTUOZI: VIOLINIST ŽIGA BRANK
10.20	KNJIGA MENE BRIGA - JEAN PAUL SARTRE: GNUS
10.45	KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: PREJAMSKI GRAD, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.15	PRISLUHNI MO TIŠINI
11.45	SLEDI, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV MARIBOR
12.15	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00	OROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.15	DIVIJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 11/13
13.15	PRIHODNOST SLOVENIJE
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	OROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 20/39 (VPS 17.25)
17.45	SKALE KOT ODPRTA KNJIGA: O KAMNINAH IN LJUDEH OKOLI MANGARTA, DOKUMENTARNA ODDAJA, 1. DEL (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: REŠEVANJE VDOVE GRACE, ANGLEŠKI FILM
21.30	POGLED STVARI, KRATKI IGRANI FILM (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIZJE (VPS 22.55)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.40	SKALE KOT ODPRTA KNJIGA: O KAMNINAH IN LJUDEH OKOLI MANGARTA, DOKUMENTARNA ODDAJA, 1. DEL
2.30	BOGINJA, LETNIK 1967, AVSTRALSKI FILM (VPS 02.30)
4.25	OMIZJE
5.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANČOLŠK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 107/158
10.30	TV PRODAJA
11.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.45	EP V NOGOMETU: ITALIJA - BOLGARIJA, POSNETEK IZ GUIMARAESA, (VPS 11.45)
14.30	DANSKA - ŠVEDSKA, POSNETEK IZ PORTA
16.10	ZABAVNI INFOKANAL

17.10	TV PRODAJA
17.45	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVIŠTE
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 108/158 (VPS 18.30)
19.00	ŠPORTNI FILM
19.55	ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU (VPS 19.55)
20.20	BRAGA: EP V NOGOMETU, NIZOZEMSKA - LATVIJA, PRENOS (VPS 20.00)
22.50	EP V NOGOMETU: NEMČIJA - ČEŠKA, POSNETEK IZ LIZBONE (VPS 22.50)
0.55	EP V NOGOMETU: NIZOZEMSKA - LATVIJA, POVZETEK TEKME IZ BRAGE
1.00	VIDEOSPOTNICE: STEREO (VPS 01.00)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, 12. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 172. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 67. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 5. del ameriške nanizanke
16.55	Ha! Napad skritih kamer, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 1. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ruby Wax na poti, angleška pogovorna oddaja
21.40	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 14. del ameriške hum. nanizanke
22.10	Radijska postaja, 15. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Osournovi, 1. sezona, 3. del dokumentarne serije
23.10	Moške zadeve, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 107. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 51. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 46. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 129. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 130. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 47. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 52. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 108. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Nevarni verzi, ameriški film
21.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ameriška nan.
22.40	XXL premiere
22.45	Urgenca, 8. sezona, 10. del ameriške nanizanke
23.40	Seks v mestu, 4. sezona, 1. del ameriške nanizanke
0.15	24UR, ponovitev
1.15	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 2/4, pon
10.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
10.30	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
12.00	M - ov plesni žur, pon

13.00	NSM KANAL A
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Sanjska poroka, predporočna mrzlica, pon
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življensko obdobje, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaza, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: Dr. Marjan Irman, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 2/4
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvič
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 13. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Legenda, angleška fantazijska avantura, 1985
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 213. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents - finalna oddaja, prenos
22.15	Sijaj
22.45	Reporter X
23.15	Pregled sezone angleške nogometne lige
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

ČETRTEK,

24.6.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 20/39
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	SKALE KOT ODPRTA KNJIGA: O KAMNINAH IN LJUDEH OKOLI MANGARTA, DOKUMENTARNA ODĐAJA, 1. DEL SVET DIVJIH ŽIVALI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 4/10
11.55	SLOVENCII OD ZNOTRAJ - O SLOVENSKEI DUŠI, DOKUMENTARNA RETROSPEKTIVA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	MOJA SOSESKA, PONOVIŠTE
15.05	KUGA NA ZAHODNI FRONTI, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODĐAJA, PONOVIŠTE
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODĐAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODĐAJA (VPS 17.25)
18.05	ČEBELARSKA ZGODBA, DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 18.05)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)

19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SLAVNOSTNA SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, PRENOS (VPS 20.00)
20.20	J. IPAVEC - M. SEVNIK: SERENADA, BALET (VPS 20.20)
21.00	PROSLAVA OB DNEVU DRŽAVNOSTI, PRENOS (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER OB 60-LETNICI UROŠA LAJOVICA
22.50	DIRIGENT, PORTRETNI FILM (VPS 22.50)
23.25	F. SCHUBERT: SIMFONIJA ŠT. 9 V C-DURU, ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE
	IN UROŠ LAJOVIC (VPS 23.25)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
1.30	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODĐAJA
2.10	ČEBELARSKA ZGODBA, DOKUMENTARNA ODĐAJA
2.45	MOJA SOSESKA
4.30	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODĐAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 108/158
10.30	TV PRODAJA
11.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.45	EP V NOGOMETU: NIZOZEMSKA - LATVIJA, POSNETEK IZ BRAGE; (VPS 11.45)
	NEMČIJA - ČEŠKA, POSNETEK IZ LIZBONE
16.10	ZABAVNI INFOKANAL
16.30	TV PRODAJA
17.00	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVIŠTE
17.30	SKOZI ČAS (VPS 17.30)
17.45	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 109/158 (VPS 17.45)
18.10	SPET DOMA, AMERIŠKI FILM, PONOVIŠTE (VPS 18.10)
20.00	EURO 2004, PRENOS Z JEŽICE V LJUBLJANI (VPS 19.55)
20.30	LIZBONA: EP V NOGOMETU, ČETRFINALE, PRENOS
22.40	EURO 2004, PRENOS Z JEŽICE V LJUBLJANI
23.35	POSEBEN POGLED: ZGODBA O MALCOMU X, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.35)
1.00	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 01.00)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, 13. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 173. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 68. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 6. del ameriške nanizanke
16.55	Ha! Napad skritih kamer, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 1. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimi: Morilčeva risba, ameriški film
21.40	Mrtve priče, 2. sezona, 9. del angleške nanizanke
22.40	Samo bedaki in konji, 3. sezona, 6. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Moške zadeve, 1. sezona, 6. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 108. dela španske nadaljevanke

9.40	Klon, ponovitev 52. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 47. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 130. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 131. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 48. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 53. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 109. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.45	Popolni četrtak: Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 21. del ameriške nanizanke
22.40	XXL premiere
22.45	Atomski Ed in črna luknja, dokumentarna oddaja
23.35	Seks v mestu, 4. sezona, 2. del ameriške nanizanke
24UR	ponovitev
1.15	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: Dr. Marjan Irman, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.15	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.30	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življensko obdobje, pon
19.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
20.00	Aktualno - poučna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: dr. Janez Rugej, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 13. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Preteklost in sedanjost v knjigah celovske Mohorjeve, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Mafija, ameriška kriminalna komedija, 1998
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 214. del italijanske telenovele
18.00	TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	SuperNov@ Multi Talents - finalna oddaja, ponovitev
20.00	O kot Othelo, ameriška drama, 2001
21.40	Polnočni obračun, ameriška drama, 1998
23.20	Automobile
23.35	Resnična gospa McCartney, dokumentarni film
00.30	TV prodaja
01.00	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo
	2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelj slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

Esad Babačić

Otto Rehhagel je gotovo prvo ime dosedanjega dela evropskega prvenstva. Nemeč, ki mu je uspelo disciplinirati Grke, je pomračil um portugalskim navijačem, ki niso mogli verjeti, da so njihovi ljubljenci izgubili na uvodni tekmi. Pri izidu dva proti nič za njegovo moštvo se je Nemeč obnašal kot nekdo, ki izgublja tekmo.

Otto nazionale

Namesto da bi mirno sedel in spremljal odlično igro svojih varovancev, je preklinjal, metal brisače in steklenice kot pred leti, ko je še vodil FC Kaiserslautern, s katerim se je v isti sezoni najprej prebil iz druge lige v prvo, nato pa osvojil še naslov prvaka. Po obnašanju in še po čem nas je grški selektor spomnil na našega Katanca, ki mu je uspel čudež z našo reprezentanco. Lahko bi rekli, da so Grki vendarle močnejši od Katančeve čete, ki je imela več nihanj v igri. V bistvu jih Grki, razen dveh napak obrambe, sploh niso imeli. Težko si predstavljamo, da bi naši vzdržali takšen psihološki pritisk kot so ga varovanci nemškega selektorja proti Portugalski. Čeprav je igra obeh reprezentanc precej podobna, imajo Grki vendarle bolj homogeno in povezano moštvo, da o nekaterih posameznikih niti ne govorimo. Prav tako se mi zdi, da se Ottu ne bi mogel zgoditi Zahovič, kar je dokazal tudi s tem, da je zamenjal svojega najboljšega napadalca, potem ko je ta dobil rumeni karton. Pred tem se je tudi malo valjal po travi, kar je bilo za pravega Grka doslej normalno. Toda Otto je iz glav svojih igralcev odstranil tudi ta element igre, ki je tako priljubljen na južnem Blakanu. Pričakovali smo, da se bodo Grki več valjali in simulirali, in bili nemalo presenečeni, ko smo jih videli tako hitro vsta-

jati. Seveda je za vse zaslužen Otto, ki ima v Grčiji pijačo in hrano tako rekoč zastoj. Vsakokrat ko poskusi poravnati račun, se najde kakšen navijač in mu to prepreči. Samo predstavljajmo si, kako bo po evropskem prvenstvu. Verjetno si ne bo nikoli več kupil pijače ali večerje. Ko smo že pri selektorjih, naj omenim tudi španskega, ki je hladno zamenjal najprej Morientesa in malo kasneje še Raula in tako pokazal, kdo je šef. Veliki Scolari je pred tem cincal z Decom, ki bi moral igrati v prvi postavi Portugalske, in se očitno ustrašil veličine, kakršna je Figo. Seveda gre za enega najboljših nogometašev na svetu, ki je najmočnejši z žogo v nogah, kar pa še ne pomeni, da

eno potezo uničili upanje katerega od favoritov, zato pa je veliko več kakovostnih moštev. Legendarni sodnik Collina je še enkrat pokazal, kako se sodi hladno in nepristransko, ko je brez obotavljanja dosodil enajstmetrovko za Grke. Če bi na SP sodili izključno možje njegovega kova, bi bila zgodba veliko bolj čista, tako pa se dogajajo čudeži tudi po zaslugi mož v črnem.

Tudi srečanje med Rusijo in Španijo je pokazalo, da slabih ne bo, saj so imeli Rusi vsaj toliko priložnosti kot favorizirani Španci, ki so se nekajkrat zapletli v lastno improvizacijo, kot da bi bili oni Slovani in ne obratno. Toliko dobrega nogometa kot na začetku evropskega prvenstva nismo videli skozi celotno ligo

Težko verjamem, da bodo potomci Vasca da Game v preostalih tekmah premagali Ruse in Špance in odšli naprej. Grki so pokazali, da je delitev na favorite in avtsajderje že vnaprej zgrešena, saj lahko vsak premaga vsakogar.

bi bila reprezentanca brez njegega slabša. Nekateri so mnenja, da je prav Figo tisti, ki zadržuje igro domačinov. Težko verjamem, da bodo potomci Vasca da Game v preostalih tekmah premagali Ruse in Špance in odšli naprej. Grki so pokazali, da je delitev na favorite in avtsajderje že vnaprej zgrešena, saj lahko vsak premaga vsakogar. Kot da so iz zadnjega svetovnega prvenstva nismo naučili ničesar. Na evropskem resda ni čudnih sodnikov, ki bi lahko z

prvakov. Morda bo kdo mislil, da podcenjujem najboljše klube stare celine, a to seveda ne drži. Gre preprosto za to, da je reprezentančni nogomet precej bolj gledljiv od klubskega. Za povrh so v njem tudi čustva, ki jih v klubskem nogometu čedalje bolj pogrešamo. Navsezadnje se tudi ne strinjam s tistimi, ki menijo, da bi morali poleg imen igralcev stati tudi podatki o klubih in številu nastopov.

Kaj je nogomet in kaj Nogomet? Nogomet z malo začetnico je kolektivna igra, kjer morata enajsterici doseči najvišjo mogočo raven psihofizične (volja, tek, motivacija, borbenost, vzdržljivost) pripravljenosti, da bi končno zadostili športnim in ekonomskim kriterijem.

Roberto Baggio

Enkratna igra in dogodek

Nogomet z veliko začetnico pa je mistifikacija realne predstave o nogometu, ki nas popelje v nov svet, v katerem se denimo psihofizične lastnosti nogometne pripravljenosti prelevijo v točno določene življenjske zgodbe. Nogomet postane postopek, v katerem sodnikov živžg pomeni začetek in konec tiste igre, ki mu pravimo življenje. Vmesna igra je evolucija, ki se vselej konča s katarzo, zakaj iz vsake zmage oziroma poraza se lahko nekaj tudi naučimo in zmagati ni nujno tudi zmagoslavje, če smo v njej denimo izgubili pomembnega igralca, ki sicer predstavlja nadvse pomemben organ preživetja. Ali pa na drugi strani: biti častno poražen in ponosno čestitati nasprotniku. Kdor namreč preživi to samoironijo – umre pokončno – lahko zagotovo preživi tudi v najtežjih razmerah. Sicer pa je v Nogometu tako ali tako vsakomur sojeno (včasih tudi po krivem), zato je vsakdo prepozna samoironijo ... V nasprotju z realnim

nogometom (sveta), kjer vse prevečkrat živimo v zablodi, da "samoironija" (čista, pogumna in prepoznavna igra) ni potrebna. Tako prihaja do preresnih potegavščin, grabežev ali izkoriščanja, ki se nekaterim zdijo povsem samoumevni. V Nogometu samoumevnosti ni, zato je saj različen goljufije sicer sestavni del nogometne folklorne, a na koncu, katarzično, vselej prevlada transparentnost: Vse za preživetje! (Serie A) Kaj pa mi? "Vse za živetje!" (liga Simobil)

Pozitivno ozračje

Čista, pogumna in prepoznavna nogometna igra je namreč prvi pogoj, ki privablja publiko na nogometne stadione. Vselej sta me v tem smislu privlačila Dortmund in Manchester, kjer je nogomet preprosto dogodek. Kadar igrata United ali pa Borussia, je tam praznik. Staro in mlado se vali proti zibeli (Old Trafford, Westfalenstadion) njihovega ljubljenskega kluba in jo napolni s to-

liko pozitivne energije, da se sprva neobgljeno otožna arhitekturna zibel kot nekakšen metulj sprevrže v nepremagljivo trdnjavo – kotel. Ob koncu tedna se tam čas dobesedno ustavi. Odločilna postane le sodnikova ura, ki se izteče po približno devetdesetih minutah čiste igre. Vse drugo – zunaj kotla – je tedaj skoraj nepomembno. Ozračje je optimalno, vredno vnovičnega doživetja, in vsekakor tisti delček čutnega dojetja nogometnega dogodka, po katerem je razvidna naklonjenost do tega družbenega fenomena.

Antidogodek

V Sloveniji je stopnja navdušenja po nogometni pravljici ("made by Katanec") silno upadla. Očitno smo Slovenci le začasno v času največjih uspehov naše reprezentance odlepili nalepko: Nogomet – šport Balkancev, neumnih in lenih, ki jo je prebuditeljska elita dokončno nalepila v osemdesetih. Zato niti ni čud-

no, da na slovenskih stadionih že dolgo ni več pravega razpoloženja, kaj šele dogodka, ki bi lahko privabil celotno družino. Usmerjevalci družbenega dogajanja ("elita") bi morali namreč sprva spoštovati nogomet kot športno igro s točno določenimi pravili, pri tem pa tudi dogodek kot obvezni družabni pripetljaj. Ob tovrstni povezavi lahko ugotovimo, da smo imeli v Sloveniji od osamosvojitve le dve pozitivni izkušnji: Beltince (ob nogometnem igrišču se je v času tamkajšnjega mecena Viktorja Ketterja in njegovega Potrošnika nagnetlo tudi do trikrat več občinstva, kot ga je premoglo samo občinsko središče), in Maribor (nabito poln Ljudski vrt žal le ob pomladanskem lovljenju nove zmagovalne zvezdice). Le tu je bilo namreč pomembno biti na tekmi. Drugod – tudi v Ljubljani – že dolgo ni več prave nogometne publike. Še sreča, da mejimo na svetovno nogometno velesilo Italijo, katere Serie A je enbea ligaskih prvenstev.

Navijaška skupina Brescia

Navijaška skupina Siena

Zvesta publika, ki odhaja v pričakovanju naslednjega dvoboja

Boj za obstanek

Konec maja nas je prebudil topli sončni žarek. Travnate bilke, ki so žgečkale neprespan obraz, so bile še rosno vlažne. Toskana (natančneje jasa v neposredni bližini Grev) je zjutraj še pristnejša, zeleno-rjavi odtenki polagoma razpirajo zaspane oči, sama pokrajina pa je tako prefinjeno antropogeno preurejena, da se marsikomu obdelane proge zdijo naslikane. Sicer pa je nedelja – dan za calcio. Vse misli so že navsezgodaj uprte proti Sieni. Za Sieno! Kar nadoma smo postali navijači AC Sienae. Zebrasti se bodo namreč nocoj pemečili z modrimi iz Brescie. Pričakovati je eno najpomembnejših tekem v boju Siene za obstanek. Ob 15. uri se bo zavrtilo 32. igralno kolo od skupno 34. Empoli, Modena in Perugia ji neusmiljeno dihaajo za ovratnik, zato je treba zmagati. Zdi se, da bi ji lahko uspelo, saj je Brescia že zatrdno v sedlu zlate sredine. Skomine po nogometnem dogodku smo si vzbudili že prejšnji dan, ko so nas na magistrali Fi-Pi-Li prehitevali številni hupajoči avtomobili, iz katerih so plapolali vijolični šali. Kolona je namreč iz Firenc brzela v Livorno, kjer sta se klub iz teh dveh mest pomerila v pravi toskanskem derbišu. Povrh vsega pa je derbi odločil se o napredovanju v najprestižnejšo prvo ligo. Kasneje smo izvedeli, da je bil dvojni odločen v pičlih treh minutah, ko sta najboljša strelca Serie B Luca-

Bitka za vsako žogo je proti koncu sezone čedalje ostrejša.

relli in Protti zapečatila usodo Fiorentincev. Le-ti so se kljub vsemu le uvrstili na šesto mesto in se bodo v kvalifikacijah pomerili s Perugia, medtem ko bo AC Siena (naj predčasno izdam) tudi v naslednji sezoni tekmovala med najboljšimi. Boj za obstanek s srečnim koncem torej ...

Primeren ambient

Do treh smo si ogledali še srednjeveški San Gimignano, pol ure pred tekmo pa je karabinjer dejal: "Če ste navijači Brescie, zapeljite na desno, če ne ..." Zavili smo na levo in ugotovili, da je za varnost odlično poskrbljeno. Množica ljudi je bila vse bolj nepregledna, ko se je pred nami pojavil mestni stadion Artemio Franchi, poimenovan po nekdanjem predsedniku italijanske nogometne zveze. Stadion je praktično viden, šele ko vstopiš v sam kompleks. Arhitekturno je primeren, saj nikakor ne kviri prostorskega srednjeveškega plana. Zgrajen je namreč v dolinici, tik ob znameniti katedrali San Domenico. Sedišča so montažna; le 12.000 jih je. A tokrat je bilo zanesljivo več privr-

žencev, kot pa je zmogljivost stadiona. Ljudje so sedeli malodane povsod. Obrabi so delovali precej zaskrbljivo, njihova starostna piramida pa je bila natančna projekcija italijanskega upada natalitete. Prevlada starejših: dedki, babice, vdove, vdovci, delavke, delavci. Nemalokdo je v rokah stiskal pomembni stvari: radijski sprejemnik in listek s športno napovedjo. Oblečeni so bili praznje in odkrito predstavljali sloj ljudi, za katere je nogometna tekma vsaka dva tedna priboljšek za bolj ali manj uspešen delovni teden. Dolgotrajna tradicija, ki gre iz roda v rod in s seboj pritegne še številne legende ter zgodbe, ki so krojile posamezna življenjska obdobja. Za posledek pa je vselej pripravljen še ščep Nogometeta.

Tekma

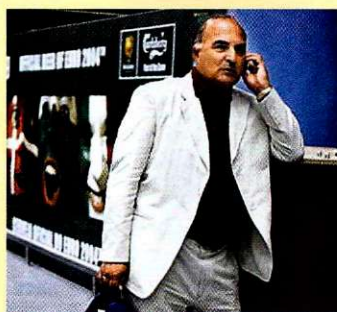
Žvižg sodnika Farine ni naznanil samo začetka tekme, temveč tudi baklado obeh navijaških skupin. Dekor je bil izjemen, ob prvem stiku igralca z žogo pa je završalo tudi na naši nepristranski tribuni, na kateri je bila tudi skupnica z norveš-

kimi zastavami – v podporo Toreju Andreju Floju (Flonaldu); napadalcu, ki je na SP 1998 z zadetkom presenetil celo kasnejšo finalistko Brazilijo. Tokrat je vstopil v igro šele v drugem polčasu, ko je domači strateg Papadopulo živčno iskal vsaj enega razpoloženega napadalca, ki bi lahko izenačil. V 59. minuti je namreč Brescia povedla prek Brighija, iz Juventusa sposojenega igralca, ki je v edini napaki domače obrambe ukanil brez-lasega vratarja Fortina. Klub drugačnim napovedim je bila igra povsem v pristojnosti italijanskega boga zaprtosti Catenaccia. Bolje ne prejeti kot zadeti! Helenio Herrera, izumitelj "bunkerja", bi bil zagotovo navdušen. Takšnima obrambama se niso znali zoperstaviti niti takšni napadalci, kot sta Ventola in Chiesa pri Sieni, od 80. minute naprej pa tudi legendarni repek Roberto Baggio. Ob njegovem vstopu je občinstvo vstalo in se mu priklonilo s specialnim aplavzom. A tudi njegov vstop ni umiril igre in igralcev, ki so se sicer le po centimetrih pomikali naprej ali nazaj, igrali dobesedno z rokami in prejeli kar štiri rdeče kartone. Tekmo sta končali torej dve deveterici, kljub negativnemu razpletu za domače pa je publika še dolgo potem vzklikala in odobraval bojeviti pristop brezstarih. Z aplavzom so le še vzbudili katarzo, njeno vsebino pa našli pod pravkar odvitim čokoladnim bonbonom – priboljškom za bolj ali manj uspešen teden. **Lovro Kastelic**

na kratko

Po pomoč k svetemu Jakobu

Medtem ko so se različne nogometne reprezentance na evropsko prvenstvo, ki poteka na Portugalskem, pripravljale zelo različno, si je enega zanimivejših načinov omislila španska reprezentanca. Njeno vodstvo in igralci so namreč tik pred odhodom na evropsko prvenstvo obiskali božjo pot v Santiaگو de Composteli in takmajšnemu zavetniku svetemu Jakobu izročili žrtveni dar. "Najpomembnejše moramo sicer storiti sami, vendar je majhna pomoč zmeraj dobrodošla. Naša molitev bi lahko bila uslišana na primer tako, da bodo sodniki dobro sodili, da ne bomo imeli poškodb ali prejeli rde-

Inaki Saez: mu bo molitev pomagala uresničiti visoke cilje, ki jih ima na prvenstvu?

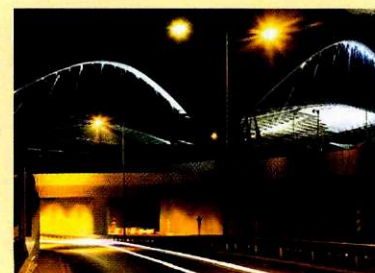
čih kartonov," je ob tem dejal selektor Inaki Saez. Ali bo molitev kaj pomagala, bomo seveda še videli.

ATENSKI STADION DOBIVA KONČNO PODOBO

Medtem ko so se na Portugal-

skem že dodobra razvneli nogometni dvojnji, pa se v Atenah na največji letošnji športni dogodek – poletne olimpijske igre – šele pripravljajo. Ta čas so Grki najbolj zaposleni z graditvijo osrednjega olimpijskega stadiona, ki dobra dva meseca pred začetkom iger vendarle dobiva končno podobo. Do zdaj so gradbinci postavili drugi nosilni lok za streho nad stadionom. Prvega (300 metrov dolgega in 78 metrov visokega) so postavili pred tremi tedni, tako da bodo zdaj lahko začeli nameščati 18.000 ton težko streho iz jekla in karbona, ki bo stadionu za 74.000 gledalcev dajala potrebno senco v avgustovski

vročini. Po zagotovilih prirediteljev naj bi bil celoten, 158 milijonov evrov vreden projekt – tako streha kot tudi vsa potrebna infrastruktura na stadionu – končan še ta mesec, še vedno pa ni znano, ali bodo pravočasno končani tudi vsi drugi objekti. Grkom poletna vročina očitno ne dene najbolje.

Osrjednji stadion naj bi bil nared še ta mesec.

Rock in Izola 2004

Deep Purple

Organizatorjem festivala Rock in Izola, ki so ga po uspešni premieri leta 2002 lani morali odpovedati, je letos na enodnevno prireditev 6. julija uspelo povabiti tri legende svetovnega roka: Deep Purple, Status Quo in Cheap Trick, ki bi po njihovih pričakovanjih morali privabiti med osem in deset tisoč ljubiteljev klasičnega roka iz Slovenije, Italije, Hrvaške in še nekaterih držav nekdanje Jugoslavije pa tudi rokerje iz južne Avstrije in Nemčije, kjer bodo vstopnice prav tako naprodaj. Britanskega kvinteta Deep Purple najverjetneje ni treba posebej predstavljati: kdo ne pozna uspešnic, kot so Child in Time, Smoke on the Water in Black Night, s katero se je bend v 70. letih zapisal v glasbeno zgodovino kot utemeljitelj trdega (hard) roka skupaj s skupinama Led Zeppelin in Black Sabbath. Purplji so ne nazadnje decembra lani dodobra razvneli ljubljansko halo Tivoli. Status Quo je ena najuspešnejših britanskih blues/boogie rock skupin, ki je slovela zlasti v 70. in 80. Njihove skladbe Whatever You Want, Rockin' All Over The World, In The Army Now so se desetletja redno uvrščale na visoka mesta britanske in tudi drugih glasbenih lestvic. Cheap Trick so avtorji albuma At Budokan, ki danes velja za enega najboljših koncertnih rokovskih albumov vseh časov.

Cheap Trick

Status Quo

Sočna stran pevke Dido

Ta čas še vedno najbolje prodajana britanska pevka Dido je v nekem intervjuju razkrila svojo sočno stran. 32-letnica je izjavila: "Po moje je seks ena izmed najboljših stvari na svetu ... Res je, kar pravijo, da ženska doseže svoj vrhunec šele v srednjih, zrelejših letih." Dido je za svoj prvi album No angel dobila inspiracijo v ljubezni do odvetnika Boba Pagea, a vendarle trdi: "Vedno se trudim, da se ljudje osredotočijo na mojo glasbo, ne name." O materinstvu zvezdnica še ne razmišlja: "Imam nekaj nosečih prijateljic in si

dinka. M.A.S.S. naj bi tako v Amsterdamu natopili tik pred Blondie, a so jih le nekaj minut prej ustavili in odstranili. The Daily Mirror poroča, da je v pogodbi o koncertiranju z Blondie klavzula, ki določa, da se na njihovem koncertu v nobeni predskupini ne sme pojaviti skupina s plavalaso pevko (Debbie Harry, pevka Blondie, je plavalaska). Menedžer skupine M.A.S.S. je dejal: "Mogoče se je bala konkurence. Promotor nam je le dejal, da band ne sme na oder, ker je naša pevka Justine blondinka, in da je prepovedano, da koncert zasedbe Blondie promovirajo plavalasa dekleta kakor druge skupine. Nisem mogel verjeti, kaj slišim. Najprej sem mislil, da se šali, ampak se ni." Na koncu je skupina igrala po koncertu, odgovorni za stike z javnostjo pri Blondie pa dogodka niso želeli komentirati.

die promovirajo plavalasa dekleta kakor druge skupine. Nisem mogel verjeti, kaj slišim. Najprej sem mislil, da se šali, ampak se ni." Na koncu je skupina igrala po koncertu, odgovorni za stike z javnostjo pri Blondie pa dogodka niso želeli komentirati.

Lačni Franz predstavlja ...

Skupina Lačni Franz letos praznuje 25. obletnico ustanovitve. Svoji publiki vseh generacij ob jubileju predstavlja edinstveno edicijo CD/DVD Starši vaših radosti, ki je izšla v teh dneh. Gre za prvi CD/DVD pri nas, ki vsebuje avdio- in videopo-

Strah pred blondinkami?

Neko skupino, ki naj bi nastopila kot predskupina na koncertu zasedbe Blondie, so tik pred nastopom zavrnili zato, ker je njihova pevka blon-

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

2 VAMU PREVLJAMO SONCE
1 VAMU PRŽIGAMO ZVEZDE

50 let
Štajerski val
1957-2007

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

snetke zadnjega skupnega koncerta skupine Lačni Franz iz leta 1994 v Mariboru. Več o projektu bodo povedali člani zasedbe sami, in sicer v sredo na tiskovni konferenci v ljubljanskem BOF. Točno opoldne se je v programu CD/DVD Starši vaših radosti prvič skupaj po desetih letih predstavila izvirna in razširjena postava skupine Lačni Franz z gosti, ki so jubilate predstavili na svoj način. Velika novost je tudi predstavitev inovativnega sponzorskega sodelovanja, ki je prvi tak primer v Sloveniji.

Ne dela za denar

Janet Jackson, ki je pred kratkim nastopila v oddaji Pop Stars, je dejala, da so mladi novi talenti tam le zato, ker vidijo veliko denarja. Janet, ki ta čas predstavlja svoj 8. album v svoji 22-letni karieri, noče govoriti o imenih: "Ne govorim, da so taki vsi, ampak večinoma vsi vidijo le dober zaslužek. Priti noter, oditi in zaslužiti največ, kar je mogoče. Tukaj ne gre več

za ljubezen do umetnosti. Ne dopuščajmo nam, da bi jih pogrešali – vedno se namesto njih najde nov obraz." Janet je med drugim priznala, da zelo rada zaide v kak klub in pleše. Kadar ne počne tega, samo opazuje. "Medtem ko sem v Veliki Britaniji predstavljala svoj nov CD, sem obiskala neki hip-hop klub. Obožujem hip-hop. House me takoj potegne na plesišče.

Prava pesem me gotovo ne pusti sedeti. Sicer pa rada opazujem ljudi, kadar plešejo. To me navdušuje, sploh če ples ni njihova najboljša točka. Ampak to obožujem. Obožujem, ko ljudje zaradi glasbe postanejo nemirni in zaplešejo. Opazovati ljudi, ki se imajo dobro – to mi polepša dan."

horoskop

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Kar boste realizirali v teh dneh, bo poglajalo globoke korenine. Začeli boste toliko sprememb, kot še nikoli doslej, počutili se boste vznemirjene pa tudi ranljive. Pokličite svoje prijatelje na pomoč in za nasvet, saj so nekateri že bili v podobnem položaju.

Rak (22. junij – 21. julij)

Denar leti iz vaših žepov in ne morete si predstavljati, kdaj je vse postalo tako drago. Težava pa je v nenadzorovanih nakupih, zato se poskusite malo zadržati. Morda kakšne stvari niti ne potrebujete tako zelo, kot se vam zdi prvi hip.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Popolnoma vznemirjeni ste zaradi nečesa nedoločnega. Morda bi bilo bolje, če se ta dan ne bi lotili nobene nove stvari in počakali, da to neprijetno občutje mine. Ni vse zlato, kar se sve-ti, zato je bolje, da ste brez tistega, kar vas tako zelo privlači.

Devica (22. avgust – 21. september)

Nikakor si ne morete prav organizirati delovnega dne, četudi ste že naredili red na svoji pisalni mizi. Do petka boste začeli že razmišljati o tem, ali ste zgrešili svojo smer. Kasneje se bo situacija nekoliko izboljšala in stvari bodo videti preprosteješe.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Uživajte dan! Obdarite vse tiste, ki so vam dragi, saj je to najlepši način, kako jim pokazati, da jih imate radi. Hvaležnost, ki jo boste deležni, bo neizmerna. Še vedno pa bo konec tedna nekoliko napeto, ker se bodo zanimanja križala.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Mislili ste, da je barva vašega bivališča ravno pravšnja, toda zdaj imate pomisleke. Je ne bi spremenili? Sicer pa imate toliko načrtov in tako malo časa. Še tako zanimive reči postajajo zaradi tega zelo utrudljive. Kmalu bo bolje.

Strelec (22. november – 20. december)

Še kot otroka so vas opozorili, da se nikoli ne pogovarjate s neznanci. Toda neznanci, ki ste jih srečali, so vir novih znanj, zato se stikom z njimi ne morete upreti. Še vedno pa ni treba od njih sprejemati "bonbonov". Zabavajte se.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Razlog, da se sliši prelepo, da bi bilo res, je čisto realen, zato bodite malo previdnejši. Konec tedna boste uživali v raziskovanju družinskega debla. Dobro bi bilo, če bi si kaj sistematizirali, da boste kasneje to lahko pokazali še komu.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Mogoče bi morali teči maraton – tako dobro namreč zdržite vse dogajanje. Adrenalina vam res ne manjka, zato pa vas včasih napade panika, in to ne brez razloga. Bodite pripravljeni, da vam bodo nekateri nevoščljivi za vse, kar naredite.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Čudoviti ste, modri in prav vse veste. Ljudje vam v zahvalo prinašajo darila, deležni pa ste še drugih pozornosti. V vašem srcu je še neraziskan teritorij, ki ga utegnute odkriti prav teh prvih poletnih dneh. Na obzorju je nova ljubezen.

Oven (21. marec – 20. april)

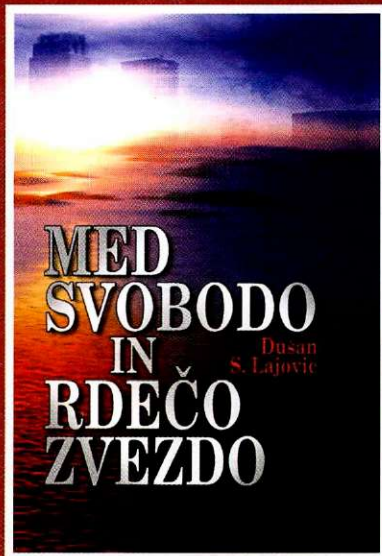
Nove civilizacije ne nastanejo v enem dnevu. Za to je potrebno delo in vizija; vsakdo mora prevzeti v tem svojo vlogo. Svojo pozornost usmerite v prihodnost. Dobili boste najboljše od ljudi, ki vam pridejo na pot v sredo in četrtek.

Bik (21. april – 21. maj)

Saj nismo novembra; čudno se vam zdi, da nekateri nosijo maske sredi poletja. Kaj skrivajo? Ali poskušajo kaj izvleči iz vas? Ne skrbite, stvari se bodo normalizirale do sredine tedna. Prijatelji vam bodo v veliko podporo.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovnimi vojnami, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor ilegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovic MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

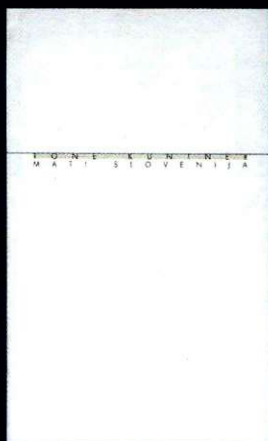
KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTNA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63 ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

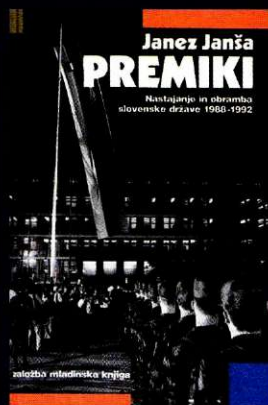
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

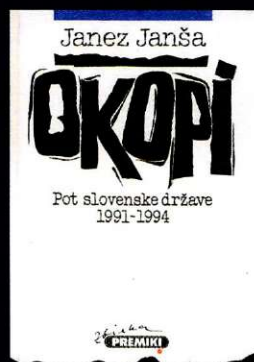
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

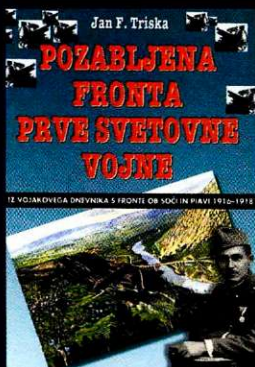
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

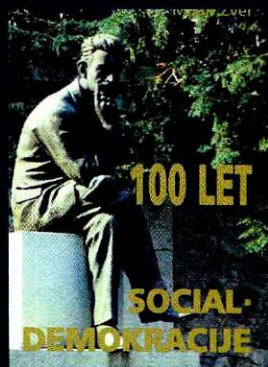
JAN F. TRISKA POZABLJENA FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

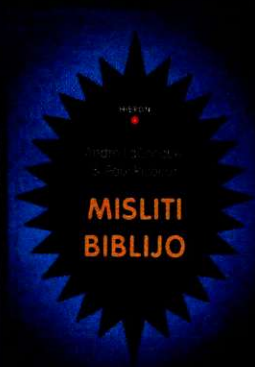
VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je sel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in odprtja proge naprej. 231 strani, 5.500 SIT

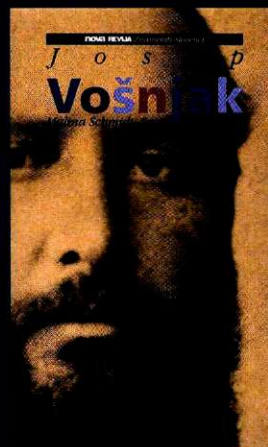
ANDRÉ LACOCQUE IN PAUL RICOEUR MISLITI BIBLIJO

Dialoška zbirka razlagalnih razprav o izbranih besedilih hebrejske Biblije uveljavljenega strokovnjaka za hebrejsko Biblijo. 516 strani, 10.500 SIT

GERSHOM SCHOLEM POGlavITNI TOKOVI V JUDOVSKI MISTIKI

Predmet Scholemovega zgodovinopisja, s katerim je revidiral razumevanje judovske zgodovine, je judovska mistika. 670 strani, 12.260 SIT

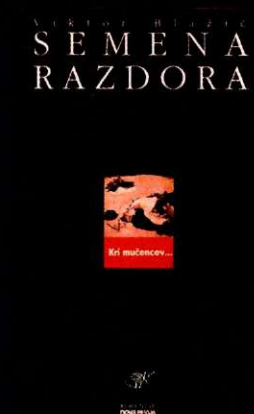
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU

CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠCIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH

POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	POMARANČA	SLADEK SOK NEKATERIH RASTLIN	NRAVO-SLOVJE	STAR IZRAZ ZA NAKIT	DEMOKRACIJA
POVEST JOSIPA JURČIČA						KRAJ V OBČINI JESENICE
ORAČ (ZASTARELO)						
RASTLINA POLZAJE-DALKÁ						
PRIPADNIK PLEMENA ENAKITOV						
15. IN 25. ČRKA			GRŠKA BOGINJA NESREČE			
SRBOHRV. Ž. IME						
DEMOKRACIJA	JAMA V ŠP. PROVINCI SANTANDER	SNOV, KI TVORI KAKO SNOV	MESTO V SRBIJI (IZ ČRK SEKALNICA)	KEMIJSKI ZNAK ZA NIKELJ	DOMOVINA KIRKE IN MEDEJE	DEMOKRACIJA
POLOŽAJ PRI JOGI					NESKLAD-NOST V STAVKU	ŽELEZOV OKSID
GORA V JUGO-VZHODNI BOSNI						ANTON AŠKERC
DRUGO IME AM. FIZIKA LEEJA				MALA AZIJA ALBERTO TOMBA		TROS ITALIJANSKA PEŠNICA (TULLIA D)
OTOK V ALEUTIH (IZ ČRK KATA)				MESTO V ROMUNJI IVAN POTRČ		PIJAČA STARIH SLOVANOV
SREDO-ZEMSKI GRM						NEM. FILO-ZOF (PAUL) MESTO V ITALIJI
NAPOVE-DOVALKA KOROSČEVA				IZDOLBINA (REDKO) AMERIČAN		
EDEN OD PSEVDO-NIMOV IDE KRAVANJE				NAJDALJŠA REKA V FRANCJI, LOIRE		GLASBENIK HINES GROBO SUKNO
POKRAJINA V VIETNAMU				KRAJ PRI BOSANSKEM BRODU		LITIJ PETERO MOJZESOVIH KNJIG
DEMOKRACIJA	POKOINI PIANIST BERTONCELJ			TOVARNA AVTOMO-BILOV V SARAJEVU		SKUPEK VOŠCENIH CELIC V PANJU
						VISOKA OKRASNA RASTLINA
						PREBIV. FRANC. MESTA ARLES
						TRAVNIK. TRATA (KNJIŽNO)
						DEMOKRACIJA

rešitev prejšnje križanke

ADAMOV, LOPATA, ELEGAN, KELA, SN, ŠAL, BAJT, KE, SLADKOKBA, AORTA, LORENZO LIPPI, AMAR, ELI FINCI, DOGA, NEN, RIKLI, ONO, AZ, OČ, IT, LONEC, NI, ŠAGRA, ESINO, IZVIRNIK, DOJEM, NERC, EJA, VASO, ATTA, VA

nagrajenci 23. številke

1. nagrada: ANGELA LAJEVEC,
Polje c. V/3, 1260 Lj. Polje

2. nagrada: METKA OREHEK,
Lukovica 5, 1225 Lukovica

3. nagrada: OLGA BREMŠAK,
Rimska c. 7,
3210 Slovenske Konjice

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 24. 6. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **14. 6. 811** je cesar Karel Veliki potrdil mejo na Dravi med obema glavnima metropolijama za Slovenijo. Dravska črta je razdelila Karantanijo, ki se potem ni mogla razviti tako, da bi združevala vse Slovence.
- **14. 6. 1811** se je rodila ameriška pisateljica Harriet Beecher Stowe, znana predvsem po delu Koča strica Toma, v katerem je predstavila problematiko ameriških črncev. Ob izbruhu secesijske vojne za osvoboditev črncev je hotel ameriški predsednik Abraham Lincoln spoznati pisateljico. Stisnil ji je roko in dejal: "To je torej tista šibka ženska, ki je sprožila to veliko vojno!"
- **15. 6. 1843** se je rodil norveški skladatelj Edvard Grieg, "največji romantik s severa".
- **15. 6. 1907** se je v Trstu rodil slovenski slikar in grafik Lojze Spacal.
- **16. 6. 622** je Mohamed zbežal iz Meke. S tem se je začelo mohamedansko štetje let.
- **16. 6. 1912** sta planinca in zdravnika Josip Tičar in Jernej Demšar v Kranjski Gori ustanovila prvo postajo Gorske reševalne službe v Sloveniji.
- **16. 6. 1944** sta Tito in Šubašić na Visu podpisala sporazum o ustanovitvi jugoslovanske begunske vlade. V njej naj bi bili demokrati, ki se med vojno niso pregrešili. O tem so kasneje odločali komunisti.
- **17. 6. 1818** se je rodil francoski skladatelj Charles Gounod, najbolj znan po operah Faust ter Romeo in Julija.
- **17. 6. 1895** se je v Veržuju rodil slovenski skladatelj Slavko Osterc, ena najpomembnejših glasbenih osebnosti 20. stoletja pri nas.
- **17. 6. 1972** je prišlo do vloma na sedež ameriške Demokratske stranke in namestitve prisluškovalnih naprav. Začela se je afera Watergate. Čez dve leti je zato moral odstopiti ameriški predsednik Rihard Nixon.
- **18. 6. 1896** se je v Križah pri Trziču rodil borec za slovensko mejo in strokovnjak za slovenska narodnostna vprašanja Lojze Ude. S prostovoljci z Gorenjskega je zasedel Ljubelj.
- **19. 6. 551 pr. Kr.** naj bi se bil rodil kitajski filozof Konfucij. Rekel je: "Samo največji modreci in največji bedaki se nikoli ne spremenijo."
- **19. 6. 1834** se je rodil francoski slikar Edgar Degas.
- **20. 6. 1675** so indijanska plemena v Ameriki ustanovila zvezo za obrambo pred prisilci.
- **20. 6. 1819** se je rodil oče operete, francoski skladatelj Jacques Offenbach.
- **20. 6. 1909** se je rodil ameriški filmski igralec Erol Flynn. Rekel je: "Težava je, kako uskladiti navade na debelo z dohodki na drobno."

Mavri

V znameniti bitki pri Las Navasu de Tolosa **16. junija 1212**, v kateri so se poleg papeževih vojakov bojevale tudi vojaške enote kraljev iz Aragone, Navarre in Portugalske, so uničujoče porazili Mavre.

Maver je ime, ki so ga Španci in Portugalci uporabljali za muslimanske prebivalce severne Afrike in Španije, nato pa se je naziv razširil na muslimane sploh. V Španiji so s to besedo označevali arabske zavojevalce, ki so prvi zasedli del Španije leta 710. Tarik Ibn Zaid je osvojil polovico Španije. Po njem se imenuje slavna skala Gora Tariha, današnji Gibraltar. Novo državo Andaluz (Andaluzija) je leta 756 utrdil omajadski emir Abd al Rahman Ibn Mauvija. Sevilja je bila prva prestolnica, leta 171 pa je prevzela njeno vlogo Cordoba. Leta 1090 so zavladovali novi zavojevalci. Stalne vojne med arabskimi plemenimi za prevlado v Španiji so bile priložnost za kristjane, ki so porazili Mavre. Leta 1235 je ostalo v mavrskih rokah samo še kraljestvo Grenada, ki je obsegalo večji del današnje Andaluzije. Združena monarhija Ferdinanda in Izabele je leta 1491 končala mavrsko vladavino na Iberskem polotoku.

Ivan Grohar

V bajtarski družini v Spodnji Sorici se je **15. junija 1867** rodil slovenski slikar Ivan Grohar. S podporo kranjskega deželne odbora je obiskoval Deželno risarsko šolo v Gradcu. Čedalje bolj je uspeval kot slikar nabožnih podob in tako je dobil tudi naročilo za dve sliki za novo cerkev na Brezjah. Njegovi sliki sta bili sprejeti z nedeljenim priznanjem.

Julija 1903 je na Dunaju najel atelje in se povezal s slovenskimi intelektualci. Po Jakopičevem nasvetu je lastniku uglednega razstavnega salona Miethkeju predlagal razstavo "neodvisnih slovenskih umetnikov". Tako so se na razstavi v klubu Sava združili Grohar, Jakopič, Vesel, Stern, Jama, Bernecker in še nekateri. Razstava je imela velik odmev v dunajski javnosti in pomeni enega največjih uspehov slovenskega slikarstva. Naslikal je okoli 260 slik, ki pa so si kakovostno zelo neenake. Grohar je vnesel v slovensko slikarstvo skrajno subjektivno doživljanje kmečke motivike in ji vdihnil simbolični in tudi rahločutno socialni in nacionalni značaj.

Prvi ljubljanski škof

18. junija 1488 je v Ljubljani umrl prvi ljubljanski škof Žiga Lamberg. Ni znano, kdaj se je rodil. Žiga Lamberg je bil škof in humanist. Bil je sin grofa Jurija Lamberga z gradu Gutenberg pri Trziču in Sibile Dietrichstein. Študiral je na Dunaju in v Padovi, kjer je leta 1451 dosegel doktorat iz kanonskega prava.

Bil je župnik v Šmartinu pri Kranju (zdaj Stražišče), beneficiat pri Sv. Mihaelu v Pliberku, kanonik v Zagrebu, dvorni kaplan in miloščinar Friderika III. Ta ga je leta 1461 imenoval za prvega ljubljanskega škofa (1463 ga je potrdil papež Pij II.).

Žiga Lamberg je uredil pravni status ljubljanske škofije (podrejena je bila neposredno Svetemu sedežu) in bil tudi komisar protiturske križarske vojske. Popravil in prezidal je ljubljansko stolnico, ki so

jo 1469 požgali Turki, in obnovil Gornji Grad, ki so ga 1471 prav tako opustošili Turki. Bil je član papeške komisije za razglasitev Heme Krške za svetnico. V literaturi ga navajajo tudi pod imenom Sigismund.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

odobri posel, ki se nanaša le na kmetijsko zemljišče, ne pa na del, ki so stavbna zemljišča, pred tem pa je sam in s pomočjo svojih zastopnikov skušal tudi s pritiski prepričati Bruna Špoljarja, da mu prepusti zemljišča, ki so bila tudi že s pravno-močno sodbo P 64/2002 z dne 19. 4. 2002 dodeljena njemu v nakup, čeprav mu je UE Piran (Anderliču in družbi Sponcor) zavrnila odobritev pravnega posla.

Kdo torej spekulira, zlorablja in nagaja, je očitno, vprašanje pa je, ali ni takšno početje s stališča ohranjanja pravnega reda in pravne varnosti hudo nevarno. Morebiti pa bodo morali o takšnem početju razpravljati tudi pristojni organi Evropske unije.

Ervin Dokič, Piran

Anderličevo zavajanje

Pojasnilo na izjavo g. Antona Anderliča na izredni seji DZ 31. 5. 2004. V zastopstvu g. Bruna Špoljarja zanikamo navedbe g. Anderliča kot popolne izmislije.

Kdo je v konkretni zadevi želel spekulirati, je jasno iz listinske dokumentacije. Očitno pa se želi celotna zadeva preusmeriti na drugi tir, da se prekrije tisto, kar je najbolj žgoče pri celotni zadevi. Gre namreč za vprašanje, ali je prišlo do vplivanja na odločitve državnih organov in sodišč s strani g. Anderliča in drugih, vpletenih v to sicer nepomembno zadevo. Gre tudi za vprašanje, ali so ti gospodje poskušali vplivati ali pa vplivali na to, da se prepričijo aktivnosti organov odkrivanja in pregona pri raziskavi konkretne zadeve glede vprašanja obstoja kaznivih dejanj in korupcije.

Na to daje že prvi odgovor pismo zastopnika g. Anderliča in družbe Sponcor g. Valterja Flajsa 15. 5. 2002, ko piše, da se "moj klient podaja v pridobitev zemljišča z zelo negotovim koncem". Ali so to morda prikriti grožnje g. Anderliča prek njegovega zastopnika?

Gospod Anderlič je bil tisti, ki je vložil skupaj z družbo Sponcor zahtevo za razveljavitev dokončne in pravno-močne odločbe o odobritvi pravnega posla UE Piran Brunu Špoljarju, v katerem je jasno navedeno, da se

da je bil deležen varovanja v posebnem stanovanju. Vse to je potem seveda zanimal in se na vse

načine sprenevedal. Vsekakor pa je čudno, da je Robar v najetem stanovanju porabil kar 500 tisočakov za telefon. Mediji domnevajo, da je lahko iz tistega stanovanja gostobesedno usklajeval svoj novi alibi, česar seveda ni mogel brez "druge strani" in brez bojazni, da bi ga policija pri tem ovirala. Zelo žalostno je tudi dejstvo, da mora skoraj ubitega novinarja braniti najeti odvetnik. Zamernikova parlamentarna komisija v primeru Petek nikakor ni mogla doseči popolnega uspeha, saj je zadel ob nepremostljive ovire glede odkritja naročnikov napada, čeprav sem prepričan, da njen predsednik dobro ve za imena naročnikov in to ve tudi vsa Koroška. Zamernik se zaveda, da tega ne sme razodeti, ker se mački ne sme stopiti na rep, saj dobro ve, da bi si nakopal tožbe njihovih odličnih, dobro plačanih odvetnikov. Zaradi pomanjkanja dokazov se Zamernik dobro zaveda, da je ključno sojenje naročnikom oteženo. Ti so na prostosti le zaradi svojega bogastva in političnih botrov in so tako lahko brez skrbi. Mogoče je tudi, da bodo sedaj priprti domnevno plačani izvajalci napada, ki so v tem primeru le majhne ribice, s pomočjo odvetnikov le pogojno kaznovani in za svoje molčanje še dodatno nagrajani. Pisec g. Vežjak je pravilno ugotovil, da sta se oba glavna protagonista v tej zadevi poslovila in pri tem celo tržila: Marko Pogorevc, ki mu ni manjkalo ponudb za

novi službo, bo pomagal reševati varnost Mobitela, nekdanja generalna državna tožilka, ki bi se zaradi grehov v zadevi Petek že zdavnaj morala posloviti, pa je kot v posmeh napredovala v pravosodno ministrico. Ob vseh teh sprenevedanjih in astmatičnem dihanju delik-

ventom za ovratnike nam ne preostane drugega kot branje horoskopov.

Roman Kralj, Maribor

Kolo nasilja

K razstavi Kolo nasilja v Muzeju novejših zgodovine Slovenije v Ljubljani, ki jo je 31. 5. 2004 zvečer odprla gospa Andreja Rihter, ministrica za kulturo RS.

Na povabilo Muzeja novejših zgodovine Slovenije v Ljubljani sem se udeležil odprtja razstave. Uvod v odprtje s kulturnim programom pred muzejem in govora ministrice ter direktorice muzeja dr. Marjete Mikuš so me hudo razočarali, še bolj pa sama razstava. Mislil sem, da sem v začetku 21. stoletja znova prišel na komunistični miting tako kot v septembru 1943 po padcu postojank bele in plave garde na Turjaku, v Grčaricah, na Velikem Osolniku in drugod. Miting je bil v Jakličevem domu na Vidmu. Po koncu vojne, maja 1945, pa so se zborovanja nadaljevala v Ljubljani, kjer sem študiral.

Kulturni del odprtja je izvajal Tržaški partizanski pevski zbor s predvajanjem udarnih partizanskih pesni in recitacijami, katerih glasnost (kričanje) so še stopnjevali na prireditvenem prostoru postavljeni zvočniki. Uvod v odprtje razstave so pevci počastili tudi z dvigom zborovskega prapora z rdečo zvezdo na vrhu. Publika, večinoma ostareli borci, je govornicama, recitatorjem in pevcem navdušeno ploskala. Vse se je dogajalo v slogu medvojnih in povojnih mitingov, kar sem ocenil za nadaljevanje dolgoletnega duhovnega nasilja, o čemer bi se moral postavljavec razstave zgodovinar Marko Štepec vprašati, ali je bilo pred odprtjem razstave treba publiki vsiljevati še to kulturno enoumno nasilje. Ustvarili so takšno ozračje, da sem pričakoval le še vzklike "živel Tito, živel Stalin, živel partija" in drugo. Tako bi se vsi udeleženci pred muzejem prestavili za dobrega pol stoletja na- >>

Quo vadis, Iustitia?

V Večeruh z dne 17. 5. 2004 je pisec gospod Boris Vežjak povsem upravičeno in dokazno kritiziral nesposobnost oziroma sprenevedanje sodnih organov v primeru grozljivega napada na Večerovega novinarja Mira Petka. Piše namreč, da smo septembra lani po prijettu domnevnih storilcev zaman čakali, da bi stvari končno stekle, saj so minila že tri leta od tega zločina.

Prav smešno neverjetna je komedija z anonimno in "zaščiten" pričeo Alenom Robarjem, ki je v intervjuju za Mladino priznal, da je za sodelovanje s policijo in tožilstvi prešel v program zavarovane priče in da naj bi prejel 4 milijone tolarjev nagrade in še 40 tisočakov dnevne žepnine ter

» zaj. Razumljivo je, da sem po takšnem uvodu sklepal, da tudi rastava Kolo nasilja ne more biti drugačna.

Sama razstava v muzeju ne odseva resničnega stanja vojnega in povojnega nasilja v sredini 20. stoletja. Nadaljuje se politika iz časov razprav in sprejemanja zakona o vojnih grobiščih, za katerega vemo, kako diskriminira in izničuje padle in pobite domobrance, vaške stražarje in vojake Jugoslovanske vojske v domovini. Vsa ta grobišča označuje kot grobišča žrtev medvojnih in povojnih dogodkov. Tudi sedanja razstava v muzeju ne omenja komunističnega, partijskega in revolucionarnega nasilja. O tem nasilju je napisanih že dovolj knjig in literature s poimenskimi sezname žrtev, slikovnim gradivom in drugimi materiali. Organizatorji razstave bi morali njenim obiskovalcem naliti čistega vina, ne pa še naprej manipulirati z njimi v korist povečevanja NOB kot edine resnice. Tako ob razstavljenih fotografijah izkopavanja jendolskih žrtev iz množičnega grobišča oktobra 1944 ni prikazano, kdo jih je zakrivil. Hkrati bo obiskovalec v primeru turjaških žrtev na razstavi izvedel, da jih je zakrivila domobranska politična policija. Podobno je predstavljeno to nasilje še v drugih primerih. Komunistično nasilje je lepo zakrito, nasilje drugih pa je prikazano z vsemi podatki. Gre za sistemsko diskriminacijo žrtev, čeprav so bili vsi ljudje in vsi žrtve nasilja. Podobno je z zadnjimi pismi obsojenih na smrt, kjer so objavljena in prikazana le pisma ljudi "na pravi strani", ni pa nobenega pisma ljudi, ki so bili na "drugi strani". Gospe Moniki Kokalj Kočevar, zgodovinarke, sem izročil pismo domobranca Ivana Žužka iz Gornjih Retij, ki ga je v bližini svoje rojstne hiše nad progo odvrget iz vlaka, ko

so ga komunisti skupaj z drugimi domobranci peljali v smrt v Kočevski rog. Zanimiva je vsebina tega pisma:

"Dragi starši! To vam pišem v vlaku, pa se še ne vidi, na žalostni vožnji, ko bi vi vedeli, koliko trpim od žeje in lakote. Kam grem, ne vem in Bog ve, če se vidimo še kdaj. Denar je pri Jožetu in ostalo za ljudi, da me ne bojo kleli, če me več ne bo. Tudi Prelesnik je in Matičkov Štefan. Vas poljublja Vaš Ivan. Zbogom!"

Tega pisma ni bilo videti na razstavi.

V svoji knjigi VELIKOLAŠKI IN ŠKOCJANSKI HOLOKAVST sem objavil še eno pismo domobranca Alojza Prijatelja iz Dvorske vasi s sporočilom: "Draga mama in ostali! Sporočam vam, da se peljem Alojz Prijatelj v Kočevje na delo. Sporočite tudi na Poznikovem Rupačevim in povejte, da je tudi na vagonu. V Ribnico ali Kočevje. Vas prav lepo pozdravljam."

Pregledal sem tudi Zbornik tekstov zgodovinarjev o tej razstavi. Sam Zbornik je veliko bolj objektivni in pluralen. Zlasti je treba pohvaliti zgodovinarke Moniko Kokalj Kočevar za njen prispevek V znamenju vojne.

O komunističnem nasilju po vojni 1945 ni na razstavi praktično ničesar. Kje so komunistična morišča v Kočevskem rogu, na Teharjah, v rudniku Huda jama, v Slovenski Bistrici, starem Hrastniku in drugod po Sloveniji, od katerih jih je odkritih že blizu 300, še zmeraj pa se odkrivajo nova. Ničesar ni ni-

o kratenju človekovih pravic in temeljnih svoboščin v Sloveniji v obdobju 1945—1990, razen dachavskih procesov. Tako se vprašamo, ali je bila leta 1945 osvoboditev ali podreditve, ustrahovanje ljudi s partijsko tajno policijo Ozno in Udbo.

Vse to je dejansko velika manipulacija s slovenskim narodom!

France Nučič, Videm

Alternativa šolski reformi (1)

V 24. številki Demokracije je na 16. strani v članku Alternativa šolski reformi prišlo do napake. Namesto fotografije dr. Janka Prunka je bila objavljena fotografija dr. Jurija Tasiča. Za neljubo napako se tako dr. Prunku kot dr. Tasiču in seveda vsem bralkam in bralcem iskreno opravičujemo.

Mihaela Praprotnik, Demokracija

Kaj je Al Kaida?

Vsak dan so časopisi polni novic o islamskem terorizmu, ki deluje tako nesramno, kot ni zabeleženo v zgodovini, saj ubija popolnoma nedolžne ljudi in tam, kjer jih je ponavadi zelo veliko, nič pa si ne morejo pomagati, saj so teroristi skriti in se obnašajo kot strahopetci, četudi so samomorilci. Pravzaprav tudi sam ne znam razložiti, kaj pomenita besedi Al Kaida, niti me ne zanima, vem pa, kaj je njihov glavni cilj! Uničenjevanje

vseh vrednot Zahoda, predvsem Amerike. Ko bodo to uničili, je na vrsti ves svet! Da, tako so mi pripovedovali v Maleziji, Pakistanu, Indoneziji, v Gvineji, Iraku, na Filipinih, tudi v Indiji in Nepal, v Keniji in Tanzaniji ter drugod. Al Kaida, to so borci za islam, ki prezirajo vse vrednote, ki niso islamske. Teorija, ki pravi: uničiti moramo najprej Ameriko (ZDA), nato ves svet, potem bomo vzpostavili islamsko ureditev; vse, kar ni muslimansko, mora izginiti. Več kot to mi nikjer niso znali povedati, razen nekaterih pripravnikov za samomorilske napade, ki so se veselili posmrtnega veseljačenja v družbi deklet; ti so mi povedali, da so muslimanske države najmočnejše, ker imajo npr. nafto, in uničile bodo zahodno civilizacijo, ki je nimajo za civilizirano, in uničili ves svet, vse v imenu Alaha in islama! Pravzaprav sedaj ni drugih samomorilcev, kot so islamisti, ti pa so, kot sem jih opazoval, žrtve vodilnih fanatičnih islamistov, ki ne sprejemajo zahodnih vrednot. Menim, da prav zaradi islamske vere živijo globoko v zaostalosti, rekel bi v srednjem veku. V islamskih državah živijo v neurejenih razmerah, kjer sta bogastvo in beda zelo poudarjena. Islamski samomorilci so torej žrtve, ne gredo pa, kot pišejo naši novinarji, v smrt zaradi obupa, ampak zaradi svojih predpostavljanih, ki jim najprej "operejo" možgane, sprotno pa jih tudi omamljajo z mamili. Taka dejanja sem spoznal v Kašmirju, ki sem sem obiskal kar petkrat. Podobne stvari sem spoznal tudi v drugih muslimanskih državah in tudi tistih, ki se sedaj muslimanizirajo. Vsekakor so samomorilci žrtve nadrejenih (nikoli se ne žrtvuje nihče od vodilnih), kar je zagotovo znak zaostale vere, ki ne zna in noče sprejeti sodobnega načina življenja, ki ga ima Zahod. Tudi samomorilci v Palestini ne gredo v smrt zaradi obupa, ampak zaradi vere, saj

se niti ne poskušajo vzdržati napadov, niti tedaj ne, ko se pogajajo z Izraelci in jih razni državniki prosijo, naj se vzdržijo samomorilskih napadov. To počno bolj ali manj že od leta 1948, ko so Izraelci dobili svojo državo. Evropa pa daje Palestincem menda ogromno denarja za hrano (za orožje že nekako poskrbijo sami). Koristneje bi bilo, da bi jih naučili loviti ribe, kot da jih hranijo z ribami. Obljube samomorilcem, da bodo za svojo smrt nagrajeni, saj naj bi jih čakala družina mladih deklet, ki jim na tem svetu ne smejo gledati v obraz, je tudi veliko moralno vprašanje. Islamska diktatura in neupoštevanje tujih verstev v večini muslimanskih držav, kjer je nestrpnost neverjetna, potrebuje poglobljen daljši članek. Ne Al Kaidi ne nikakršnim islamskim teroristom ne smemo dopustiti, da ubijajo nedolžne ljudi in rušijo zahodne vrednote v imenu vere, ker to ni dopustno nikomur! Nasilni islamizaciji sveta se moramo upreti. Odločitev evropskih voditeljev, da ustanovijo skupno obrambo proti terorizmu, je bila sprejeta zadnji čas, namesto da bi to storili že tedaj, ko je to predlagal ameriški predsednik.

Štokelj Silvan, Ljubljana

Obvezna oddaja Še pomnite, tovariši?

Ko je bilo leta 1945 konec vojne, smo dobili oblast komunistične diktature, ki je bila utemeljena na ruskem boljševističnem sistemu. Nekateri pri nas, ki so bili v prvi svetovni vojni na fronti proti Rusom in pozneje v njihovem ujetništvu, so se, ko so pri nas uzrli prvega partizana z rdečo zvezdo na kapi, takole odzvali: "Če bodo pa ti prišli na oblast, nam Bog pomagaj!" Niso se ušтели, kajti videli so, kaj so v Rusiji počeli Leninovi privrženci z ruskimi kmeti.

In tako se je po istem kopitu začelo pri nas. Najprej so nas začeli pripravljati, da ne bo davkov, če bomo šli v združništvo, češ da so nas dotlej kapitalisti izkoriščali. Geslo je bilo: zemlja tistemu, ki jo obdeluje. Ko so ugotovili, da kmetom to ne gre v glavo, so iznašli drug način, in sicer obvezno oddajo kmetijskih pridelkov, tudi živine in prašičev, da bi tako klonili in ustanovili velike obdelovalne zadruge (kolhoze) po ruskem sistemu.

Spomnim se nekega dne – bilo je leta 1948, ko je prišlo v vas šest državnih biričev z nalogo, da izvedejo ru-bež, vodil pa jih je oziroma jih je moral voditi Jaka Podgoršek, gostilničar v Ponikvi. Ker so ravnali zelo brutalno, nas je mož hotel malo zavarovati, tedaj pa je eden zavpil nad njim: "A boš ti zagovarjal to golazen?"

Drugi tak primer iz tiste "zlate svobode" omenjam zaradi Pšenikovih na Tičovem, ki niso izpolnili obvezne oddaje. Pri hiši je bilo pet ljudi; trije odrasli fantje in hči, 85-letna mati pa je bolna ležala v postelji. Mojo ženo, takrat je bila doma še kot dekle, so možki poslali po cigarete. Ko sem prišel do hiše, sem takoj opazil, da tam stoji slomski furman s konji in vozom, po hiši in podstrešju pa je plenilo kakih pet možkih, ki so nosili na voz. Zaseko, jajca, meso, klobase, vse so jim pobrali. Ostalo je le nekaj klobas, ki jih je hči skrila pod bolno mater. Meni je eden od njih naložil poln jerbas jajc in klobas, naj jih nesem domov in naročim mami, da jim pripravi malico, ko bodo šli mimo. Spominjam se, da je mama porabila za njihovo malico le polovico dobrot iz jerbasa, drugo pa je pozneje vrnila Pšeničnikovim. Tako se je torej tedaj godilo nam, kmetom. Pšeničnikovi so si seveda mislili: dajali smo vam prej, ko ste bili v hosti, ne pa zdaj, ko ste na oblasti! Tako bi moralo po vsej božji pravici tudi veljati! Vendar pregovor pravi: Gorje narodu, kadar se hlapec vladarstva polasti!

Lojze Šibal, Slatina pri Ponikvi

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

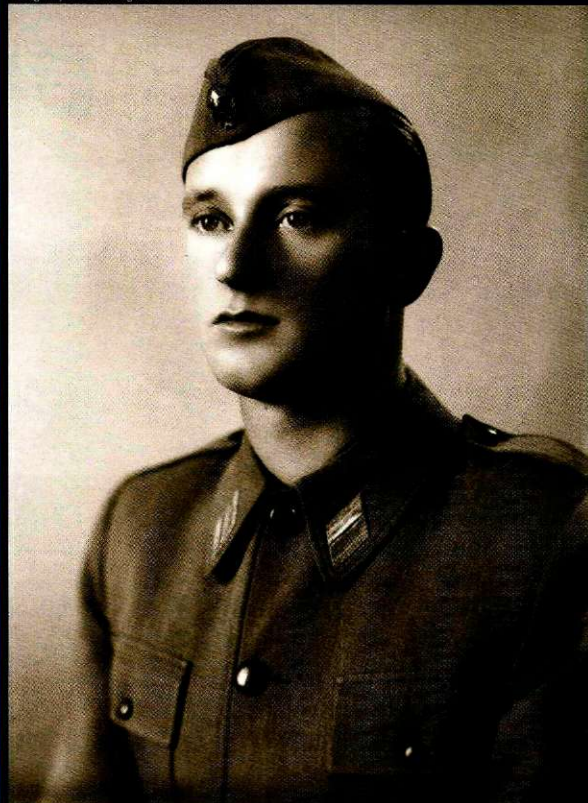
Dan D

Ne le Evropa, ves svet je praznoval obletnico zavezniške invazije, ki se je začela 6. junija 1944. Tistega deževnega dne pred šestdesetimi leti so iz Velike Britanije zapluli konvoji raznih ladij in amfibij proti francoski obali – v Normandijo. Koliko teh mladih vojakov, vkrcanih v ladje ali na letala, iz katerih so kot padalci izvršili desant na francosko obalo, je ostalo živih? Seznam padlih je popoln in imajo vzorno oskrbovana pokopališča. Grobovi nekaterih so označeni s križi, drugi z Davidovo zvezdo pa tudi z muslimanskimi in budističnimi znamenji, odvisno od tega, kateri veri ali narodu so pripadali. Tam na poljih zadnjega počivališča ni razlik ne po verski, ne po narodni pripadnosti in ne po činu padlih. Vsem so se za njihove žrtve zahvalili in jih enako počastili. Tudi tam padlim Nemcem, ki so pokopani na skupnem pokopališču z zavezniškimi vojaki v Ranvillu! Tam bodo ostali za vse večne čase v spomin in opomin! Mimohod osemdesetletnih veteranov, ki so bili udeleženci zavezniške invazije na obale Normandije, je bil presunljiv. Takega ali pa vsaj podobnega civilizacijskega odnosa do povsem določenih mrtvih pa ne zmore slovenska liberalno-komunistična oblast. Še vedno vsiljuje in zaradi številčne premoči tudi izvaja svoje maščevalne metode, ki so najočitnejše tam, kjer se prizadeti ne morejo braniti. To pa so bodisi znana in zaznamovana množična grobišča, kot sta Kočevski rog in Teharje, bodisi na novo odkrita in po vsej Sloveniji raztresena grobišča in morišča. Zakaj in po katerem nalogu to delajo? Brez dvoma je eden od razlogov za tako skrajno nekulturen odnos strah, da bi, čeprav le s kančkom pietete, priznali, da so povojni množični poboji sploh bili. Seveda morajo za take postopke najti "prave" ljudi in teh ne manjka. Za dobro plačano sekretarsko funkcijo se najdejo za vsa še tako nečastna dejanja pripravljene brezvestneži, ki brez sramu izkrivljajo zgodovino. Zakaj ne bi nadaljevali s tem, kar so delali vsa povojna leta? Kvazizgodovinarji so napisali to, kar so od njih pričakovali, in več rodov Slovencev se je učilo iz teh zmazkov in se še kar naprej učijo. Ni jim mar za lažnivo in popačeno zgodovino, saj z njo branijo svoje pozicije. Te pozicije pa jim kar ponujajo možnosti vsestranske korupcije, klientizma, pranja denarja, prisvajanja tuje imovine, vse to največkrat nekaznovano in skrbno prikrito. Na svoji strani imajo pravosodje v vseh svojih oblikah, začeni s tožilstvom, kjer so v času Zdenke Cerar take prijave, če drugega ne, vsaj zastarale. Vsi še tako podprti dokazi opozicije so preglasovani in označeni, prosto po M. Šetincu, za "tračarije". Posmehovanje nekaterih zastopnikov vlade na sejah DZ je tako očitno, da bi si vsaj enkrat morali ogledati te posnetke. Takšno je bilo neokusno posmehovanje sekretarja pravosodnega ministristva Erjavca na seji 31. maja. Tak odnos vladnih funkcionarjev do žgočih obravnavanih zadev je povsem enak obnašanju in sprenevedanju poslancev vladne večine. Zato se lahko "zvezdnik" liberalcev Tone Anderlič, podprt s svojim zaledjem, posmehuje vsem dokazom, celo dokumentu z njegovim podpisom, o nakupu deset tisoč kvadratnih metrov velike parcele v Strunjanu. Kje je takrat bil protikorupcijski vladni urad? Čemu se sploh še čudimo, če beremo, da se je premier Rop na Krkini proslavi krohotal štosom Matjaža Javšnika, ki je oponašal papeža in se norčeval iz njegove bolezni? Naslednji dan pa je T. Rop v Vatikanu poljubljjal roko papežu in ga spraševal po njegovem zdravju. Do kod seže človeška pokvarjenost in omejenost?

Marija Vodišek

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004.

Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Številka TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvo založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Postojne prišel v Slavijo, me je takoj poklical Maček in mi dejal: "Ti si tu živel in poznaš Ljubljano. Vidiš, ljudje so bos in nagi, brez stanovanja, brez vsega. Treba jih je obleči, nahraniti in jim preskrbeti stanovanja. Pojdi in nabavi vse!" Nato me je ostreje pogledal in dodal: "Poslušaj, ampak računi, računov ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar ne bom podpisal. S tem ti bom plačal," in prijel za pištolo. To je bil ukaz, naj začnem z brezobzirnim ropanjem povsod tam, kjer je bilo mogoče kaj vzeti ...

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Naročilnica

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek:

datum:

ulica:

kraj, poštna št.:

podpis naročnika:

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Cifra je padla!

Odslej kličite ceneje!

Vsi klici v omrežju Si.mobil - Vodafone samo **5 SIT/min**

TARIFA VELJA

DAN IN NOČ

**OPCIJA
MOBILNI**

Kličite v omrežju Mobitel in Debitel
za samo 22 SIT/min z **Opcijo mobilni!**

Nova tarifa 5 SIT/min velja za vse nove naročnike paketov Smart I, Smart II in Smart III, velja 24 ur na dan, za vse klice v omrežju Si.mobil - Vodafone. Vse cene so v SIT in vključujejo DDV. Vse dodatne informacije o novih paketih in ponudbi dobite v vseh centrih Si.mobil - Vodafone, na www.simobil.si ali na brezplačni telefonski številki 080 40 40 40.

Si.mobil d. d., Šmartinska cesta 134b, SI-1000 Ljubljana | www.simobil.si

Ujemi svet

40 let za nas. Vse najboljše za vas.

Q

je mednarodni simbol kakovosti, ki je značilen znak Droge že 40 let. Znanje, kakovost in neprecenljive izkušnje nas spremljajo povsod – tako pri izboru najboljših sestvin, moderni tehnologiji, inovativnih postopkih predelave kot pri sledenju trendom, poznavanju svojih potrošnikov in skrbi do okolja. Pod priznanimi blagovnimi znamkami Barcaffè, Argeta, 1001 cvet, Zlato polje, Maestro, Argo in Droga se skriva širok izbor izdelkov za pripravo kakovostne, varne in okusne hrane. Nepogrešljivi spremljevalci vsake slovenske kuhinje, ki v vsak trenutek dneva vnesejo harmonijo. **Harmonijo okusov tradicije in kakovosti.**

DROGA
40